

CODUL MILITAR AL REPUBLICII MOLDOVA

Parlamentul adoptă prezentul Cod.

Titlul I.

DISPOZIȚII GENERALE

Capitolul I.

DISPOZIȚII INTRODUCATIVE

Articolul 1. Obiectul de reglementare și domeniul de aplicare a Codului militar al Republicii Moldova

(1) Prezentul Cod reglementează structura, principiile sistemului național de apărare și ale serviciului militar, modul de îndeplinire a obligației militare și a serviciului militar, precum și alte forme de pregătire a cetățenilor pentru apărarea Patriei.

(2) Dispozițiile prezentului Cod se aplică:

- 1) autorităților publice;
- 2) organelor administrației publice centrale și locale, organelor unității teritoriale autonome cu statut special;
- 3) forțelor destinate apărării naționale;
- 4) instituțiilor publice;
- 5) agenților economici, indiferent de tipul de proprietate;

6) militarilor;

7) cetățenilor Republicii Moldova, luați în evidența militară în calitate de recrut sau de rezervist.

(4) Prezentul Cod se aplică raporturilor de îndeplinire a obligației militare și a serviciului militar, precum și altor forme de pregătire a cetățenilor pentru apărarea Patriei, reglementate prin legi organice și alte acte normative.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentului Cod, se definesc următoarele noțiuni:

apărare națională - componentă a securității naționale care include un ansamblu de activități și măsuri desfășurate de autoritățile statului în scopul protejării intereselor, valorilor și obiectivelor naționale, garantării suveranității, independenței și unității statului, integrității teritoriale a Republicii Moldova și democrației constituționale;

sistem național de apărare – parte a sistemului de securitate națională a Republicii Moldova care include: autoritățile publice, instituțiile publice, întreprinderile de stat înființate de autoritățile publice, precum și teritoriile militare și alte obiecte de infrastructură, forțele și resursele destinate în scopul asigurării suveranității Republicii Moldova, inviolabilității și integrității teritoriale, efectuării apărării militare interne și externe și cooperării militare internaționale, conform angajamentelor asumate, precum și alte funcții legate de apărarea națională;

planificarea apărării naționale – totalitatea acțiunilor și măsurilor întreprinse de conducerea sistemului național de apărare prin care se stabilesc volumul, structura și modul de alocare a resurselor (naturale, umane, materiale și financiare), necesare materializării obiectivelor fundamentale ale securității și apărării naționale;

criză - stare, delimitată în timp și spațiu, alta decât starea de pace (stările de urgență, de asediu, de mobilizare, de război etc.), în care se pot afla: un sistem sau

mai multe sisteme, un grup organizat, o parte a unei națiuni, o națiune, un grup de națiuni, un stat sau mai multe state, organizații non-guvernamentale;

agresiune armată - folosirea forței armate de către un stat împotriva suveranității, integrității teritoriale sau independenței politice a altui stat ori în orice alt mod incompatibil cu Carta Națiunilor Unite;

operație - totalitatea acțiunilor de luptă (luptelor), loviturilor cu forțe (foc) și altor acțiuni ale forțelor (trupelor), desfășurate conform unui concept și unui plan unic, într-un teritoriu (spațiu) și în timp bine determinat, în vederea atingerii unui scop strategic, operativ (operativ-tactic);

acțiune de luptă (lupte) – forma de bază a întrebuințării forțelor (trupelor) în operații sau în perioada dintre operații;

unitate militară – structură organizațională de bază a Armatei Naționale care, de regulă, este compusă din: organ de conducere, subunități de bază (luptă) și subunități de asigurare, fiind destinată pentru executarea misiunilor specifice în componența grupărilor de trupe (forțe), grupelor tactice sau de sinestătător;

instituții ale Ministerului Apărării – structuri subordonate Ministerului Apărării, create pentru realizarea unor funcții și atribuții de care este responsabil ministerul, cu excepția celor de reglementare normativ-juridică, de supraveghere și de control de stat, precum și altor funcții care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, în sfera de competență a ministerului;

organe administrativ-militare - structuri ale Ministerului Apărării care, potrivit prevederilor prezentului Cod, realizează activitatea privind evidența și completarea Forțelor Armate cu resurse umane și tehnico-materiale, necesare pe timp de pace, în caz de mobilizare și pe timp de război, precum și alte măsuri în domeniul administrativ-militar;

Forțe Armate – structuri organizaționale ale Armatei Naționale, subdiviziuni și instituții ale Ministerului Apărării, destinate pentru garantarea suveranității, independenței și unității, integrității teritoriale a Republicii Moldova și democrației constituționale;

alte forțe ale sistemului național de apărare – formațiunile (structurile) Poliției de frontieră, de carabinieri, de poliție cu destinație specială ale Ministerului Afacerilor Interne ce au capacități de executare a misiunilor în cadrul operațiilor (acțiunilor de luptă), desfășurate de Forțele Armate, de apărare teritorială, precum și instituțiile statului cu atribuții în domeniul apărării;

rezerva Forțelor Armate – totalitatea resurselor materiale, naturale și umane ce pot fi întrebuințate și folosite pentru garantarea suveranității, independenței și unității, integrității teritoriale a Republicii Moldova și democrației constituționale;

militar – cetățean care îndeplinește serviciul militar în baza obligației militare sau încadrării benevole prin contract, deținând statut juridic special, stabilit de prezentul Cod;

militar prin contract - cetățean care îndeplinește serviciul militar benevol, în bază de contract;

militar în termen/militar în termen redus - cetățean care îndeplinește serviciul militar în baza obligației militare, pe durata prevăzută de prezentul Cod;

student al instituției de învățământ militar – cetățean înmatriculat la instituția de învățământ militar, la ciclul I de studii, care îndeplinește serviciul militar și este numit în funcție în cadrul instituției;

rezervist - cetățean care se află în rezerva Forțelor Armate;

recrut – cetățean de gen masculin, luat în evidență militară, pînă la împlinirea vârstei de 27 de ani, dacă în perioada dată nu a fost exclus din evidența militară sau nu a obținut statutul de militar sau rezervist;

supus militar – cetățean asupra căruia se răsfrînge obligația militară;

funcție militară – unitate structurală primară, instituită în modul stabilit în Forțele Armate, alte trupe, formațiuni militare (speciale) și organe în care este prevăzut serviciul militar, ce definește conținutul și volumul atribuțiilor funcționale ale militarului care o deține;

grad militar – însemn distinctiv care se acordă personal fiecărui militar și determină poziția (drepturile și obligațiile) militarului în raport cu alți militari.

Articolul 3. Cadrul juridic privind apărarea națională și modul de îndeplinire a obligației militare și a serviciului militar

Cadrul juridic privind structura, principiile de organizare, managementul și controlul sistemului național de apărare, modul de îndeplinire a obligației militare și a serviciului militar, precum și alte forme de pregătire a cetățenilor pentru apărarea Patriei, îl constituie Constituția Republicii Moldova, prezentul Cod, alte legi și acte normative ce conțin norme ale dreptului militar:

- 1) hotărârile Parlamentului;
- 2) decretele Președintelui Republicii Moldova;
- 3) ordinele Comandantului Suprem al Forțelor Armate;
- 3) hotărârile și dispozițiile Guvernului;
- 4) actele privind domeniul apărării naționale, îndeplinirea serviciului militar și altor forme de pregătire a cetățenilor pentru apărarea Patriei, emise de Ministerul

Apărării, de alte organe de stat și autorități centrale de specialitate, în limita împuternicirilor delegate de Guvern;

5) actele autorităților publice locale;

6) tratatele și alte acte internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 4. Principiile sistemului național de apărare și ale serviciului militar

(1) Principiile sistemului național de apărare:

a) suveranității privind asigurarea apărării naționale - Republica Moldova se bazează pe dreptul inerent la autoapărare, în conformitate cu art.51 din Carta Națiunilor Unite;

b) legalității și respectării dreptului internațional - Republica Moldova întreprinde măsuri de asigurare a apărării naționale în strictă conformitate cu dispozițiile Constituției Republicii Moldova și legislația în vigoare, respectând angajamentele internaționale asumate;

c) suficienței defensive a Forțelor Armate - Republica Moldova asigură garantarea intereselor naționale, inclusiv prin forța militară corespunzătoare;

d) supravegherii și controlului democratic asupra Forțelor Armate - Forțele Armate sunt supravegheate și controlate de autorități publice, în condițiile legii.

(2) Principiile serviciului militar sunt:

a) devotamentul față de stat și de poporul Republicii Moldova;

b) legalitatea și unitatea de comandă și de subordonare în serviciul militar;

c) respectarea disciplinei militare;

d) continuitatea serviciului militar și pregătirea permanentă pentru apărarea Republicii Moldova;

e) profesionalismul și competența - condiții echitabile pentru îndeplinirea serviciului militar, fără deosebire de sex, naționalitate, origine etnică, proprietate și poziție socială, loc de trai, religie, credință (membru al asociației obștești) și alte caracteristici care nu sunt legate de calitățile profesionale ale militarilor;

f) corelarea drepturilor, libertăților, interdicțiilor, restricțiilor, obligațiilor, responsabilităților și garanțiilor de stat ale militarilor;

g) protecția de stat a militarilor, cetățenilor eliberați din serviciul militar și membrilor familiilor lor.

Titlu II.
APĂRAREA NAȚIONALĂ

Capitolul I.
SISTEMUL NAȚIONAL DE APĂRARE

Articolul 5. Sistemul național de apărare

(1) Sistemul național de apărare este destinat asigurării apărării naționale și se realizează prin planificarea, organizarea, pregătirea și întrebuințarea forțelor destinate apărării.

(2) Sistemul național de apărare include în sine organele de conducere, forțele, infrastructura teritorială și resursele destinate apărării naționale.

Articolul 6. Domenii de activitate în cadrul sistemului național de apărare

Domeniile de activitate desfășurate în cadrul sistemului național de apărare includ:

- a) elaborarea cadrului legislativ/normativ cu privire la apărarea națională;
- b) determinarea politicii de apărare și a direcțiilor de dezvoltare militară;
- c) determinarea intereselor naționale prioritare în domeniul apărării naționale, stabilirea complexului de măsuri politico-diplomatice și de altă natură cu caracter nemilitar realizate în interesul apărării naționale, crearea unui climat internațional favorabil în scopul asigurării apărării naționale;
- d) pregătirea organelor de conducere și a forțelor sistemului de apărare națională pentru executarea misiunilor conform destinației;
- e) elaborarea și aprobarea documentelor de planificare;

- f) analiza situației politico-militare, prognozarea amenințărilor și riscurilor cu caracter militar la adresa securității naționale;
- g) instituirea unui sistem de menținere a capacității de mobilizare a autorităților publice centrale și locale, a altor instituții de stat, a agenților economici, indiferent de formă de proprietate, în vederea asigurării mobilizării Forțelor Armate și a operațiilor (acțiunilor) ce urmează;
- h) instituirea unui sistem de menținere a capacității de luptă și de mobilizare a Forțelor Armate și a altor forțe ale sistemului național de apărare;
- i) coordonarea cu alte state și organisme internaționale a acțiunilor pentru prevenirea și reducerea amenințărilor și riscurilor cu caracter militar;
- j) perfecționarea sistemului de învățământ și de instruire militară;
- k) pregătirea rezervelor de mobilizare și pentru asigurarea operațiilor (acțiunilor de luptă), ce urmează după prima operație (acțiuni de luptă) de apărare;
- l) pregătirea de mobilizare a autorităților și a altor instituții publice, a economiei naționale (agenților economici), a populației și a teritoriului pentru apărare;
- m) pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei;
- n) dezvoltarea artei și științei militare;
- o) asigurarea controlului democratic asupra forțelor destinate apărării naționale;
- p) realizarea altor măsuri în domeniul apărării naționale.

Articolul 7. Deciziile privind apărarea națională

(1) Deciziile adoptate de organele de conducere a sistemului național de apărare sînt obligatorii pentru autoritățile și instituțiile publice, agenții economici, indiferent de forma de proprietate, precum și pentru cetățenii Republicii Moldova.

(2) Obiectivele naționale în domeniu sînt definite de organele de conducere ale sistemului național de apărare, în documentele de planificare a apărării, prevăzute de prezentul Cod.

Capitolul II.

PLANIFICAREA APĂRĂRII NAȚIONALE

Articolul 8. Conținutul planificării apărării naționale

(1) Planificarea apărării naționale reprezintă un complex de activități și măsuri, care vizează promovarea intereselor naționale, definirea și îndeplinirea obiectivelor de apărare națională.

(2) Planificarea apărării naționale include strategii, programe, acțiuni și măsuri elaborate și/sau planificate de conducerea Republicii Moldova în domeniul securității naționale.

(3) În cadrul planificării apărării naționale se stabilesc volumul, structura și modul de alocare a resurselor naturale, umane, materiale și financiare necesare materializării obiectivelor fundamentale ale securității și apărării naționale.

(4) Planificarea apărării este atributul exclusiv și inalienabil al autorităților Republicii Moldova, prevăzute de Constituția Republicii Moldova care se realizează în baza deciziilor Parlamentului, Președintelui și Guvernului Republicii Moldova.

(5) Documentele în baza cărora se realizează planificarea apărării naționale sînt:

a) la nivel național: Strategia Securității Naționale a Republicii Moldova, Programul de activitate a Guvernului (în continuare - Programul de guvernare), Cartea Albă a apărării;

b) la nivel departamental: Strategia Militară a Republicii Moldova, Directiva de planificare, Programe bugetare ”Apărarea Națională”, planuri de întrebuințare a forțelor (de operații), instrucțiuni.

(6) Organele administrației publice centrale cu atribuții în domeniul apărării naționale pot elabora strategii, programe și planuri instituționale proprii, ale căror denumiri și conținut sînt stabilite de acestea, în raport cu responsabilitățile ce le revin în realizarea obiectivelor și intereselor naționale de apărare ale Republicii Moldova.

(7) Strategiile, cu excepția Strategiei militare a Republicii Moldova, programele și planurile instituționale elaborate la nivel național se coordonează cu Ministerul Apărării și se aprobă de către Guvern, asigurând complementarea și integritatea acțiunilor și activităților prevăzute de aceste documente.

(8) Coordonarea aplicării unitare a acțiunilor întreprinse de Guvern și celelalte instituții publice centrale cu atribuții în cadrul sistemului național de apărare, se realizează de Consiliul Suprem de Securitate și Ministrul apărării.

Articolul 9. Strategia Securității Naționale

(1) Strategia Securității Naționale este un act politico-juridic, care fundamentează planificarea apărării la nivel național și include: interesele și obiectivele naționale de securitate, evaluarea mediului regional și global de securitate și identificarea factorilor de risc, direcțiile de acțiune și principalele mijloace și resurse pentru asigurarea securității naționale a Republicii Moldova.

(2) Strategia are un orizont de evaluare pe termen mediu și o perspectivă pe termen lung, cuprinzând estimarea resurselor ce vor fi alocate de Republica Moldova pentru realizarea obiectivelor sale de securitate și apărare.

(3) În termen de 6 luni de la investire în funcție, Președintele Republicii Moldova prezintă Parlamentului spre adoptare Strategia Securității Naționale.

(4) În cazul în care în perioada de valabilitate a Strategiei Securității Naționale intervin schimbări majore ale mediului de securitate, Președintele Republicii Moldova

va iniția procesul de modificare a acesteia sau de elaborare a unei noi strategii cu prezentarea acesteia în Parlament în vederea adoptării.

Articolul 10. Cartea Albă a apărării

(1) În vederea realizării prevederilor Strategiei Securității Naționale, a implementării politicii de apărare stabilite prin Programul de guvernare și a rezultatelor Analizei Strategice a Apărării, Ministerul Apărării elaborează Carta Albă a apărării, prin care se stabilesc: obiectivele politicii de apărare, măsurile și acțiunile prevăzute pentru îndeplinirea acestora, misiunile și cerințele specifice pentru Forțele Armate, resursele naturale, umane, materiale, financiare și de altă natură, care urmează să fie asigurate anual, în vederea generării capabilităților militare necesare îndeplinirii misiunilor Forțele Armate. În cazul schimbărilor majore ale mediului de securitate Ministerul Apărării inițiază Analiza Strategică a Apărării, rezultatele și recomandările căreia sunt reflectate în Cartea Albă a apărării.

(2) Carta Albă a apărării are un orizont de acoperire pe termen mediu și conține prevederi pe termen lung pentru realizarea obiectivelor naționale de securitate și apărare. După ce este examinată de Guvern și avizată de Consiliul Suprem de Securitate, Carta Albă a apărării se supune spre aprobare Parlamentului, în termen de cel mult 6 luni de la acordarea încrederii Guvernului.

Articolul 11. Strategia Militară a Republicii Moldova

(1) În baza Strategiei Securității Naționale și Cartei Albe a apărării, Statul Major General elaborează Strategia Militară a Republicii Moldova, care include: evaluarea mediului internațional de securitate din punct de vedere strategico-militar; identificarea potențialelor riscuri și amenințări militare, determinarea obiectivelor

militare ale statului în perioada de valabilitate a Strategiei Securității Naționale cu stabilirea principiilor și concepțiilor întru îndeplinirea acestor obiective.

(2) Strategia militară are un orizont de acoperire pe termen mediu și lung analogic cu cel al Cartei Albe a apărării. După ce este examinată de Ministerul Apărării și avizată de Consiliul Suprem de Securitate, Strategia militară a Republicii Moldova se supune spre aprobare Guvernului în termen de cel mult 3 luni de la aprobarea Cartei Albe a apărării.

Articolul 12. Analiza Strategică a Apărării

(1) Analiza Strategică a Apărării reprezintă un proces de analiză profundă a mediului de securitate, a pericolelor și amenințărilor (riscurilor) cu caracter militar, a modului de funcționare a Forțelor Armate, ce asigură adoptarea celor mai importante decizii privind elaborarea/precizarea documentelor, necesare asigurării funcționării eficiente a sistemului de apărare națională.

(2) Analiza Strategică a Apărării se efectuează în cazul schimbărilor majore ale mediului de securitate și se inițiază de către Ministerul Apărării. Rezultatele și recomandările Analizei Strategice a Apărării sunt reflectate în Cartea Albă a apărării.

Articolul 13. Directiva de planificare

(1) În baza prevederilor Cartei Albe a apărării și a documentelor relevante de planificare a apărării, Ministerul Apărării emite Directiva de planificare a apărării, prin care se planifică structura și capacitățile militare, în baza cărora se stabilesc Programele bugetare „Apărarea Națională” și se alocă resursele pentru apărare.

(2) Directiva de planificare a apărării este elaborată pe termen mediu și se revizuieste anual.

Articolul 14. Programe bugetare “Apărarea Națională”

(1) În baza Directivei de planificare a apărării, Ministerul Apărării își elaborează Programe bugetare “Apărarea Națională”, care includ totalitatea acțiunilor și a măsurilor concrete desfășurate pentru constituirea, modernizarea, înzestrarea, instruirea, întreținerea pe timp de pace și pregătirea pentru situații de criză și de război a unităților militare, asigurarea condițiilor optime de viață pentru personal, asigurarea sprijinului logistic și a rezervelor pentru mobilizare și război, crearea și întreținerea infrastructurii pentru acțiuni militare, participarea la acțiuni de cooperare internațională cu alte state, precum și resursele necesare anual pentru realizarea acestora.

(2) Programele se elaborează pentru termen mediu și se revizuiesc anual.

(3) Elaborarea, coordonarea și monitorizarea Programelor bugetare ”Apărarea Națională” intră în sarcina organelor de planificare ale Ministerului Apărării, iar de execuția acestora răspund directorii de programe.

Articolul 15. Planurile operaționale de întrebuințare a forțelor

(1) Planurile operaționale de întrebuințare a forțelor includ: misiunile Forțelor Armate și cerințele specifice componentelor categoriilor de forțe, scenariile probabile, forțele întrebuințate, resursele alocate și modalitățile de acțiune pentru executarea planurilor.

(2) Aceste documente se elaborează în baza Strategiei militare a Republicii Moldova și se aprobă potrivit reglementărilor specifice existente în Ministerul Apărării.

Capitolul III.

CONDUCEREA SISTEMULUI NAȚIONAL DE APĂRARE

Articolul 16. Organele de conducere ale sistemului național de apărare

(1) Conducerea sistemului național de apărare include conducerea politică, conducerea politico-militară și conducerea militară.

(2) Organele de stat prin care se realizează conducerea sistemului național de apărare sunt: Parlamentul, Președintele Republicii Moldova – Comandant Suprem al Forțelor Armate, Guvernul, Consiliul Suprem de Securitate, Ministerul Apărării și alte autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale, în limitele stabilite de Constituție și de alte acte legislative și normative.

(3) Conducerea politico-militară se realizează de către Ministrul apărării prin: elaborarea politicilor și strategiilor necesare îndeplinirii obiectivelor apărării naționale; stabilirea modului concret în care se întrebuițează forțele destinate apărării (capabilitățile de apărare); alocarea resurselor disponibile Forțelor Armate în conformitate cu prioritățile existente.

(4) Conducerea militară cu forțele destinate apărării naționale se realizează de șeful Statului Major General, care în calitate de Comandant al Armatei Naționale asigură mobilizarea și întrebuițarea eficientă a capabilităților de apărare existente în vederea executării misiunilor stabilite.

Articolul 17. Atribuțiile Parlamentului în domeniul apărării

(1) Parlamentul asigură reglementarea legislativă și exercită controlul parlamentar în domeniul apărării naționale în formele și în limitele prevăzute de Constituție.

(2) Parlamentul are următoarele atribuții:

a) aprobă Strategia Securității Naționale și Carta Albă a apărării;

- b) aprobă structura generală și numărul personalului militar și civil al Forțelor Armate;
- c) aprobă volumul alocațiilor bugetare pentru necesitățile apărării;
- d) declară starea de asediu sau de război;
- e) declară mobilizarea și demobilizarea;
- f) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.

Articolul 18. Atribuțiile Președintelui Republicii Moldova în domeniul apărării

(1) Președintele Republicii Moldova, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, răspunde pentru starea sistemului național de apărare, în limitele împuternicirilor prevăzute de Constituție și de alte acte legislative.

(2) Președintele Republicii Moldova are următoarele atribuții:

a) exercită conducerea generală a sistemului național de apărare și coordonează activitatea autorităților administrației publice în domeniul apărării naționale;

b) prezintă Parlamentului spre aprobare proiectele:

- Strategiei Securității Naționale și Carta Alba a apărării;
- structurii generale a Forțelor Armate și numărul personalului militar și civil al Forțelor Armate;

c) aprobă:

- programele/planurile privind dezvoltarea (modernizarea) Forțelor Armate;

- planul de mobilizare a Forțelor Armate;

- planul de întrebuințare a Forțelor Armate;
- regulamentele militare;
- componența Colegiului militar al Ministerului Apărării.

d) emite ordine, directive, dispoziții privind întrebuințarea Forțelor Armate și altor forțe ale sistemului de apărare națională pentru executarea misiunilor de apărare a Republicii Moldova și întrebuințarea Forțelor Armate pentru executarea misiunilor de alt gen;

e) coordonează activitatea de colaborare militară internațională;

f) efectuează conducerea generală privind acumularea resurselor pentru necesitățile sistemului național de apărare;

g) emite decrete privind încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen și în cel cu termen redus și trecerea lor în rezervă;

h) poartă tratative, încheie tratate internaționale în domeniul militar în numele Republicii Moldova și le prezintă, în modul stabilit prin lege, spre ratificare Parlamentului;

i) înaintează Parlamentului propuneri privind participarea cu efective, armament și tehnică militară la operații internaționale destinate sprijinirii păcii, asistenței umanitare și gestionării situațiilor de criză;

j) numește în și destituie din funcție, în modul stabilit de legislație, membrii Comandamentului Suprem al Forțelor Armate și viceministrilor apărării;

k) acordă grade militare supreme, prevăzute de prezentul Cod;

l) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.

Articolul 19. Atribuțiile Consiliului Suprem de Securitate în domeniul apărării

(1) Pe lângă Președintele Republicii Moldova, în calitate de organ consultativ, activează, pe timp de pace, Consiliul Suprem de Securitate, care elaborează și prezintă recomandări în problemele ce țin de constituirea și asigurarea funcționării sistemului național de apărare.

(2) Atribuțiile și activitatea Consiliului Suprem de Securitate sînt reglementate prin lege.

(3) Din momentul declarării stării de asediu sau a stării de război, Consiliul Suprem de Securitate se transformă în Consiliul Suprem de Apărare și activează în conformitate cu atribuțiile prevăzute de legislație.

Articolul 20. Atribuțiile Guvernului în domeniul apărării

(1) Guvernul răspunde de organizarea activităților și de realizarea măsurilor privind apărarea națională în limitele împuternicirilor prevăzute de legislație.

(2) Guvernul are următoarele atribuții:

a) coordonează activitatea ministerelor și a altor autorități ale administrației publice pentru realizarea măsurilor de asigurare a funcționării sistemului național de apărare;

b) asigură alocarea și utilizarea, în condițiile legii, a resurselor financiare și tehnico-materiale necesare organizării, dotării, pregătirii și mobilizării Forțelor Armate și a altor forțe ale sistemului național de apărare, întreținerii și pregătirii organelor de conducere ale acestora, menținerii în stare funcțională a tehnicii militare, speciale și a armamentului, pregătirii pentru mobilizare a autorităților publice centrale și locale și a altor instituții de stat și a economiei naționale;

- c) propune spre aprobare volumul alocațiilor bugetare pentru necesitățile apărării;
- d) asigură încorporarea anuală a cetățenilor în serviciul militar în termen, cu termen redus și prin contract, în conformitate cu propunerile Ministerului Apărării;
- e) asigură, pe timp de pace, constituirea rezervelor materiale necesare Forțelor Armate și altor forțe ale sistemului național de apărare, pentru executarea misiunilor pe timp de război și în situații excepționale;
- f) elaborează și înaintează Parlamentului spre aprobare planul de mobilizare a economiei naționale, stabilește sarcinile ce revin ministerelor, departamentelor și agenților economici în conformitate cu acest plan;
- g) asigură funcționarea instituțiilor de învățământ militar în conformitate cu legislația în vigoare;
- h) asigură îndeplinirea tratatelor internaționale în domeniul militar;
- i) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de prezentul Cod și de alte acte legislative.

Articolul 21. Atribuțiile Ministerului Apărării în domeniul apărării

- (1) Ministerul Apărării este autoritatea publică centrală de specialitate, care organizează, coordonează și conduce activitățile în domeniul apărării naționale și este responsabil de construcția, dezvoltarea și pregătirea Forțelor Armate pentru executarea misiunilor de apărare a Republicii Moldova și a altor misiuni stabilite de legislația națională;
- (2) Ministrul apărării exercită conducerea politico-militară a Forțelor Armate și comanda militară a acestora prin intermediul șefului Statului Major General.

(3) În activitatea sa Ministrul apărării este asistat de viceministrul (viceminiștrii) apărării, atribuțiile cărora sunt reglementate de prezentul Cod, legea cu privire la administrația publică centrală, incluzând și alte atribuții delegate de Ministrul apărării.

(4) Ministerul Apărării are următoarele atribuții:

a) analizează și apreciază situația politico-militară, necesitățile ce țin de asigurarea apărării naționale și solicită autorităților publice competente realizarea măsurilor privind pregătirea și asigurarea funcționării sistemului național de apărare;

b) participă la elaborarea Strategiei Securității Naționale, determinarea pericolelor și riscurilor în adresa securității naționale, a direcțiilor principale ale politicii de apărare și a principiilor construcției militare, la întocmirea propunerilor privind completarea și perfecționarea legislației naționale în domeniul apărării, precum și la formarea bugetului militar;

c) organizează cercetările științifice în domeniul militar, asigură implementarea rezultatelor acestora în activitatea Forțelor Armate;

d) organizează și exercită controlul asupra activităților de menținere a capacității de luptă și mobilizare a Forțelor Armate, a pregătirii organelor de conducere și a forțelor (trupelor) pentru executarea misiunilor conform destinației;

e) asigură financiar Forțele Armate în modul stabilit de legislație din contul alocațiilor bugetului de stat și al mijloacelor speciale;

f) realizează măsuri pentru dotarea cu tehnică militară și specială, armament și echipamente tehnice, asigurarea cu muniții și alte resurse tehnico-materiale în volumul stabilit; este principalul beneficiar de stat în ceea ce privește crearea, fabricarea, achiziționarea, repararea și testarea tehnicii militare și speciale, armamentului, echipamentelor tehnice, munițiilor și altor mijloace tehnico-materiale;

realizează excedentul neutilizat de tehnică militară, armament și alte bunuri în conformitate cu legislația;

g) colaborează cu ministerele, cu alte autorități ale administrației publice și cu agenții economici în ceea ce privește fabricarea unor tipuri de armament, tehnică și altor produse cu destinație militară;

h) conduce activitatea organelor administrativ-militare, desfășoară încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen sau în cel cu termen redus și chemarea rezerviștilor la concentrări militare, exerciții și antrenamente, la declararea mobilizării și demobilizarea acestora, după executarea serviciului;

i) organizează pregătirea efectivului și instruirea rezervei Forțelor Armate pentru îndeplinirea sarcinilor ce îi revin;

j) organizează, în coordonare cu alte autorități ale administrației publice, activitatea instituțiilor de învățământ militar, pregătirea, reciclarea și recalificarea cadrelor militare în instituțiile de învățământ din Republica Moldova și din străinătate;

k) angajează personalul militar și civil necesar pentru îndeplinirea sarcinilor ce îi revin;

l) realizează măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de îndeplinire a serviciului militar, conduce activitatea instituțiilor medicale din subordine, elaborează planuri privind perfecționarea/dezvoltarea infrastructurii militare (construcțiile capitale) și asigură realizarea lor;

m) asigură plata pensiilor cetățenilor care au îndeplinit serviciul militar prin contract în cadrul Forțelor Armate, protecția socială și juridică a militarilor, personalului civil și a membrilor familiilor lor, în conformitate cu legislația;

n) stabilește și întreține relații internaționale de colaborare în conformitate cu atribuțiile ce îi revin;

o) inițiază și menține relații cu publicul, cu organizațiile non-guvernamentale, realizează măsuri de informare a societății asupra activității Forțelor Armate;

p) conduce activitatea în domeniul informației, cercetării militare și de investigații speciale întru îndeplinirea sarcinilor ce îi revin;

q) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.

(5) Modul de organizare a activității și structura aparatului central al Ministerului Apărării se stabilesc de către Guvern, fiind coordonate cu Președintele Republicii Moldova.

Articolul 22. Comandamentul Suprem al Forțelor Armate

(1) La desfășurarea operațiilor de apărare națională, precum și la declararea stării de asediu sau de război, conducerea forțelor sistemului național de apărare se efectuează de către Comandamentul Suprem al Forțelor Armate condus de Președintele Republicii Moldova.

(2) În componența Comandamentului Suprem al Forțelor Armate intră Ministrul apărării, Comandantul Armatei Naționale, Șeful Poliției de Frontieră și Șeful Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne.

(3) Comandantul Armatei Naționale este persoana cu cel mai înalt rang militar din stat și consilierul principal în domeniul militar al Președintelui Republicii Moldova și al Ministrului apărării.

(4) Planificarea operațiilor (acțiunilor de luptă) de apărare a Republicii Moldova, desfășurarea mobilizării Forțelor Armate la declararea stării de asediu sau de război, se efectuează de Statul Major General în temeiul ordinelor, directivelor, dispozițiilor Comandamentului Suprem al Forțelor Armate.

Articolul 23. Statul Major General

(1) Conducerea nemijlocită a operațiilor (acțiunilor de luptă și de alt gen) Armatei Naționale și desfășurarea mobilizării acestora la declararea stării de asediu sau de război, se efectuează de Comandantul Armatei Naționale prin Statul Major General.

(2) Statul Major General este organul central de conducere militară al Forțelor Armate, care pe timp de pace și de război, asigură pregătirea și desfășurarea operațiilor (acțiunilor de luptă) de apărare a Republicii Moldova și de alt gen (de menținere a păcii, de sprijin a autorităților publice în situații excepționale sau umanitare).

(3) La declararea stării de asediu sau de război (la anunțarea mobilizării), în cadrul Statului Major General își începe activitatea grupa operativă (de planificare) a Ministerului Afacerilor Interne, destinată planificării și organizării acțiunilor formațiunilor Ministerului Afacerilor Interne în cadrul operației (acțiunilor de luptă) de apărare Republicii Moldova.

(4) Conducătorii structurilor de stat ce au în subordine subdiviziuni înarmate (speciale), capacitățile cărora pot fi întrebuințate pentru asigurarea funcționării eficiente a sistemului național de apărare, sînt obligați, la cererea șefului Statului Major General să prezinte date (informații) despre starea subdiviziunilor respective, precum și propuneri pentru întrebuințarea lor în sprijinul Forțelor Armate în operații (acțiuni de luptă) de apărare sau pentru executarea altor misiuni, stabilite de către Comandantul Suprem al Forțelor Armate

(5) Regulamentul Statului Major General se aprobă de către Ministrul apărării.

Articolul 24. Atribuțiile Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului de Informații și Securitate în domeniul apărării

(1) Ministerul Afacerilor Interne, prin structurile sale, efectuează conducerea formațiunilor (structurilor) atribuite la forțele sistemului național de apărare privind executarea misiunilor stabilite în legislația națională și asigură pregătirea lor, conform programelor de pregătire elaborate de Statul Major General, pentru participarea la operațiile (acțiunilor de luptă) de apărare a Republicii Moldova.

(2) La declararea stării de asediu sau de război formațiunile (structurile) Ministerului Afacerilor Interne implicate în executarea misiunilor conform planului operației (acțiunilor de luptă) de apărare a Republicii Moldova, elaborat de Statul Major General, trec în subordinea operativă a Comandantului Armatei Naționale sau comandamentului instituit (de desemnat) pentru conducerea forțelor implicate în operație.

(3) Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate planifică activitățile și prezintă informații necesare pentru organizarea apărării naționale Comandantului Suprem al Forțelor Armate și prin Statul Major General.

(4) La declararea stării de asediu sau de război, autoritățile publice menționate la alin.(1), în conformitate cu atribuțiile ce le revin, coordonează cu Statul Major General măsurile de menținere a regimului stării de asediu sau a celei de război, de asigurare a mobilizării (la declararea acesteia) și asigurarea operațiilor (acțiunilor de luptă) de apărare a Republicii Moldova.

Articolul 25. Atribuțiile altor ministere și organe ale administrației publice centrale de specialitate în domeniul apărării

(1) Ministerele și alte organe ale administrației publice centrale de specialitate antrenate în asigurarea apărării naționale sînt responsabile, în conformitate cu

atribuțiile ce le revin, de realizarea acțiunilor de asigurare a apărării Republicii Moldova, de livrarea resurselor necesare apărării și pregătirii de mobilizare a ramurii respective și întreprind măsuri pentru asigurarea funcționării ei stabile pe timp de război în conformitate cu Planul de mobilizare a economiei naționale.

(2) La declararea mobilizării sau a stării de război, conducătorii autorităților administrației publice de specialitate răspund personal de repartizarea resurselor necesare pentru asigurarea sistemului național de apărare.

Articolul 26. Atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul apărării

(1) Autoritățile administrației publice locale sînt responsabile, în limitele împuternicirilor stabilite de legislație, de îndeplinirea de către instituțiile publice, agenții economici și cetățeni a prevederilor legale în domeniul asigurării apărării naționale.

(2) Autoritățile administrației publice locale, în raza lor teritorială, au următoarele atribuții:

a) asigură îndeplinirea de către autoritățile din subordine, instituțiile publice, agenții economici și cetățeni a dispozițiilor și măsurilor privind pregătirea cetățenilor, economiei și a teritoriului pentru apărare;

b) asigură prestarea, în bază de contract, a producției locale, necesare forțelor sistemului național de apărare, acordă servicii comunale și de altă natură și oferă mijloacele de comunicații disponibile;

c) pun la dispoziția forțelor destinate apărării naționale terenuri pentru necesitățile apărării în conformitate cu legislația și exercită controlul asupra folosirii lor;

d) întreprind măsuri de prevenire a acțiunilor ilegale îndreptate împotriva obiectivelor militare, militarilor și membrilor familiilor lor;

e) desfășoară activități administrativ-militare în conformitate cu legislația, organizează și asigură evidența militară, pregătirea cetățenilor pentru serviciul militar și contribuie la recrutarea și încorporarea acestora în serviciul militar, asigură organele administrativ-militare din teritoriu cu spații, instalații de telecomunicații, dotări și fonduri necesare funcționării acestora;

f) asigură realizarea măsurilor privind pregătirea de mobilizare, evidența și pregătirea pentru rechiziție a bunurilor rechiziționabile, efectuarea în mod obligatoriu a rechiziției mijloacelor de transport și a altor bunuri și prestarea de servicii în interes public de către cetățeni, în limitele împuternicirilor stabilite de legislație;

g) îndeplinesc alte atribuții în domeniul apărării naționale, prevăzute de legislație.

(3) La declararea mobilizării sau a stării de război, autoritățile administrației publice locale îndeplinesc măsurile prevăzute de Planul de mobilizare a economiei naționale și alte dispoziții privind asigurarea necesităților sistemului național de apărare, în conformitate cu legislația.

Articolul 27. Atribuțiile instituțiilor publice și agenților economici în domeniul apărării

(1) Instituțiile publice și agenții economici sînt responsabili de crearea capacităților și rezervelor de mobilizare, de îndeplinirea obligațiilor contractuale privind fabricarea și reparația tehnicii militare și speciale, armamentului, echipamentelor tehnice, livrarea carburanților-lubrifianților, produselor alimentare și altor mijloace tehnico-materiale, precum și de îndeplinirea altor atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație și de planurile respective.

(2) La declararea mobilizării sau a stării de război, instituțiile publice și agenții economici au următoarele atribuții:

a) efectuează trecerea la regimul de lucru pe timp de război și la fabricarea producției cu destinație militară conform planului de mobilizare a economiei naționale;

b) asigură funcționarea stabilă a subdiviziunilor de producție;

c) îndeplinesc alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.

Articolul 28. Drepturile și obligațiile cetățenilor în domeniul apărării naționale

(1) Drepturile și obligațiile cetățenilor în domeniul apărării naționale sînt stabilite de Constituția Republicii Moldova și prezentul Cod.

(2) Statul garantează cetățenilor condiții corespunzătoare pentru îndeplinirea obligațiilor constituționale pentru apărarea Patriei, în conformitate cu legislația.

Capitolul IV.

FORȚELE DESTINATE APĂRĂRII NAȚIONALE

Articolul 29. Forțele sistemului național de apărare

(1) Forțele sistemului național de apărare se constituie din Forțele Armate și alte forțe ale sistemului național de apărare.

(2) Forțele Armate sînt compuse din unități militare ale forțelor (trupelor) terestre, aeriene, cu destinație specială, unități militare ale Armatei Naționale,

subdiviziunile și instituțiile Ministerului Apărării, acestea constituind forțele principale ale sistemului național de apărare.

(3) Formațiunile (unitățile, subdiviziunile) Ministerului Afacerilor Interne ce dispun de capabilități de executare a misiunilor în cadrul operației (acțiunilor de luptă) de apărare a Republicii Moldova sau de sprijin a forțelor principale ale sistemului național de apărare și instituțiile statului cu atribuții în domeniul apărării constituie alte forțe ale acestui sistem.

(4) În caz de agresiune armată a cărei amploare depășește capacitatea combativă a forțelor sistemului național de apărare se vor angaja toate resursele umane și materiale disponibile pentru respingerea acesteia.

Articolul 30. Misiunea și atribuțiile Forțelor Armate

(1) Misiunea principală a Forțelor Armate constă în asigurarea apărării naționale prin pregătirea și desfășurarea operațiilor (acțiunilor de luptă) de apărare, în scopul asigurării suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Republicii Moldova și democrației constituționale.

(2) Forțelor Armate le revin următoarele atribuții:

1) în domeniul apărării militare a Republicii Moldova:

a) prevenirea și contracararea agresiunilor cu caracter militar îndreptate împotriva Republicii Moldova;

b) pregătirea și desfășurarea operațiilor (acțiunilor de luptă) de apărare a Republicii Moldova;

c) paza, controlul și managementul spațiului aerian național;

2) în domeniul acordării suportului pentru alte autorități:

a) sprijinul autorităților publice centrale și locale în gestionarea situațiilor de urgență (excepționale);

b) executarea altor misiuni (sarcini) stabilite în condițiile legii.

3) în domeniul consolidării securității internaționale:

a) participarea, la operații destinate sprijinirii păcii, acordarea asistenței umanitare și gestionarea situațiilor de criză sub mandat internațional (sau alt mandat), în baza unui angajament asumat la nivel național;

b) participarea la soluționarea crizelor în condițiile legii.

(3) Alte atribuții ale Forțelor Armate, decât cele stabilite de prezentul Cod, urmează să fie prevăzute prin lege organică.

(4) Întrebuințarea Forțelor Armate în soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului se efectuează, în exclusivitate, în temeiul hotărârii Parlamentului, iar în situații de criză (excepționale), în temeiul decretului Președintelui Republicii Moldova.

(5) Participarea unor contingente militare ale Forțelor Armate cu efective, armament și tehnică militară la exerciții (aplicații) militare internaționale, în afara teritoriului național, se aprobă de Comandantul Suprem al Forțelor Armate.

Articolul 31. Structura, dislocarea și numărul de personal a Forțelor Armate

(1) Dislocarea și structura Forțelor Armate are drept obiectiv crearea grupărilor destinate executării misiunilor de apărare a Republicii Moldova și de alt gen, menținerea și perfecționarea capacității de luptă și de mobilizare a forțelor și crearea condițiilor de pregătire (instruire) a acestora.

(2) Structura generală și numărul de personal militar și civil a Forțelor Armate se aprobă de Parlament.

(3) Ministrul apărării se învestește cu dreptul de a modifica structura organizațională a Forțelor Armate și locul dislocării acestora, în limitele aprobate ale structurii generale și a numărului de personal.

Capitolul V.

RESURSELE ȘI INFRASTRUCTURA TERITORIALĂ DESTINATE APĂRĂRII NAȚIONALE

Articolul 32. Resursele sistemului național de apărare

(1) Resursele sistemului național de apărare se constituie din totalitatea resurselor umane, financiare, materiale și de altă natură, pe care statul le asigură și le angajează în scopul asigurării apărării naționale.

(2) Resursele destinate apărării se constituie din:

a) resursele financiare destinate asigurării apărării naționale ce se constituie din alocațiile bugetului de stat și din mijloace speciale ce se utilizează pentru întreținerea și pregătirea forțelor destinate apărării naționale, înzestrarea lor cu armament, tehnică militară și specială și alte bunuri tehnico-materiale, finanțarea cercetărilor științifico-militare, construcțiilor capitale, asigurarea cu pensii, asigurarea obligatorie de stat, asigurarea medicală, pregătirea rezerviștilor, precum și pentru desfășurarea mobilizării și asigurării acumulării stocurilor de materiale necesare pentru executarea misiunilor de apărare;

b) resursele umane se constituie din întreaga populație aptă pentru apărarea națională. Pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei este reglementată prin prezentul Cod;

c) resursele materiale, care cuprind totalitatea bunurilor de uz curent, stocuri intangibile și cele din rezerve materiale de stat, precum și a serviciilor destinate apărării;

d) resursele informaționale care cuprind totalitatea capabilităților de informații necesare fundamentării deciziilor, măsurilor și acțiunilor în domeniul apărării;

e) resursele naturale de care dispune Republica Moldova;

f) infrastructura teritorială care cuprinde ansamblul lucrărilor și amenajărilor teritoriului național.

Articolul 33. Pregătirea organelor administrative, economiei și teritoriului

(1) Organele administrației publice centrale și locale și alte instituții publice ale statului, conducătorii acestora și a agenților economici cu sarcini de mobilizare se pregătesc în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce le revin în domeniul asigurării apărării naționale, în conformitate cu programele (planurile) aprobate de Guvern.

(2) Pregătirea economiei naționale pentru apărare se asigură în conformitate cu Legea privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea.

(3) Pregătirea teritoriului pentru apărarea națională se asigură în conformitate cu prevederile legii.

Articolul 34. Planificarea resurselor și controlul folosirii acestora

(1) Planificarea resurselor destinate apărării este atributul exclusiv a conducerii sistemului național de apărare și se organizează conform prezentului Cod și legislației în vigoare.

(2) Controlul folosirii resurselor umane, materiale și financiare pentru asigurarea apărării naționale se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 35. Completarea cu efectiv a forțelor destinate apărării naționale

(1) Completarea cu efectiv a forțelor destinate apărării naționale se efectuează conform principiului mixt în baza obligațiunii militare și a încadrării benevole prin contract.

(2) În scopul asigurării completării Forțelor Armate conform planului de mobilizare, creării rezervei și compensării pierderilor probabile pe timp de război, se instituie și pregătește (în modul stabilit de prezentul Cod) rezerva Forțelor Armate.

(3) Destinația, structura, formele de pregătire și modul de gestionare a rezervei Forțelor Armate sînt reglementate de prezentul Cod și de alte acte normative aprobate în baza prezentului Cod.

Articolul 36. Asigurarea forțelor destinate apărării naționale cu bunuri

(1) Forțele destinate apărării naționale desfășoară activități de pregătire specifice, în limitele spațiului național terestru, aerian și fluvial, cu respectarea normelor de protecție a mediului.

(2) Pentru desfășurarea acestor activități, forțele destinate apărării naționale folosesc centre de instruire, poligoane, aerodromuri, terenuri și alte elemente ale infrastructurii de apărare.

(3) Obiectele și construcțiile militare, toate categoriile de armament, de tehnică militară și de alte materiale militare sînt proprietate a statului, se află în gestiunea Forțelor Armate, care, în baza și în limitele stabilite de legislație, exercită dreptul de posesiune, de folosință și de dispunere de aceste bunuri.

(4) Forțele Armate acumulează pe timp de pace, în rezervele proprii, armament, tehnică, mijloace tehnico-materiale menite să asigure mobilizarea, desfășurarea forțelor și îndeplinirea misiunilor ce le revin, compensarea consumurilor și a pierderilor probabile pe timp de război.

(5) Bunurile statului care asigură necesitățile sistemului național de apărare și îndeplinirea sarcinilor de mobilizare nu pot fi sechestrate, puse în gaj și nu pot trece în proprietate privată.

Articolul 37. Prestări de servicii în interes public

(1) La declararea stării de asediu, a stării de război sau a mobilizării pot fi rechiziționate bunuri ce aparțin instituțiilor publice, agenților economici și persoanelor fizice și pot fi chemați cetățeni apti de muncă pentru prestări de servicii în interes public, în condițiile prevăzute de Legea cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public.

(2) În situațiile prevăzute la alin.(1), prin dispoziția Consiliului Suprem de Apărare, agenții economici a căror activitate este nemijlocit legată de asigurarea resurselor necesare apărării trec la un regim special de activitate. Organizarea și funcționarea acestora se stabilesc prin hotărâre de Guvern.

(3) Nivelul pregătirii economiei naționale, teritoriului și a populației pentru apărare se verifică prin antrenarea resurselor umane, tehnico-materiale și financiare în asigurarea desfășurării antrenamentelor și exercițiilor de mobilizare, a concentrărilor rezerviștilor și a altor forme de control, în conformitate cu planul aprobat de Guvern.

Articolul 38. Producerea, furnizarea și repararea bunurilor, precum și executarea lucrărilor pentru necesitățile apărării

(1) Producerea, furnizarea și repararea tehnicii militare, armamentului și munițiilor, echipamentelor tehnice și a altor materiale militare, furnizarea carburanților, lubrifianților și a produselor alimentare pentru necesitățile apărării, precum și executarea lucrărilor de cercetare științifică, de experimentare, de proiectare și de construcții în interesul apărării, crearea, dezvoltarea și păstrarea capacităților de mobilizare și acumularea rezervelor de mobilizare și pentru asigurarea operației (acțiunilor de luptă) de apărare ce urmează se includ în comanda de stat.

(2) Executarea comenzilor de stat pentru necesitățile apărării se stimulează prin unele înlesniri fiscale, de credit și de altă natură.

(3) Autoritățile administrației publice, instituțiile publice și agenții economici, indiferent de tipul de proprietate, au obligația de a executa comenzile necesare asigurării apărării naționale integral și în termenele stabilite prin contract pe timp de pace și cu prioritate pe timp de război.

Articolul 39. Activitatea economică în Forțele Armate

(1) Prin derogare de la prevederile alin.(4) art.30 din prezentul Cod, se stabilește baza legală pentru activitatea economică în Forțele Armate, care are drept scop crearea mijloacelor financiare speciale pentru activitatea componentelor Forțelor Armate, îndreptată spre menținerea gătinței de luptă și pregătirii de mobilizare.

(2) Activitatea economică în Forțele Armate se referă la componentele Forțelor Armate legate de activitățile zilnice (cu excepția armelor, munițiilor, echipamentului militar sau special) în limitele și în conformitate cu procedura stabilită de Guvern.

(3) Activitatea economică în Forțele Armate nu trebuie să afecteze gătința de luptă și eficiența de luptă.

(4) Modul de formare și utilizare a mijloacelor speciale ale Ministerului Apărării este reglementat prin hotărâre de Guvern.

Titlul III.
OBLIGAȚIA MILITARĂ ȘI SERVICIUL MILITAR

Capitolul I.
DISPOZIȚII GENERALE DESPRE
OBLIGAȚIA MILITARĂ ȘI SERVICIUL MILITAR

Articolul 40. Obligația militară

(1) Obligația militară a cetățenilor Republicii Moldova este o datorie constituțională și prevede:

- a) aflarea în evidența militară;
- b) pregătirea pentru serviciul militar;
- c) îndeplinirea serviciului militar;
- d) participarea la exerciții și la antrenamente de mobilizare în perioada aflării în rezervă.

(2) Cetățenii sunt eliberați de la îndeplinirea obligației militare doar în baza prevederilor prezentului Cod.

(3) Cetățenii au dreptul la înlocuirea serviciului militar cu serviciul civil (de alternativă), în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova și altor acte legislative în vigoare.

(4) Îndeplinirea obligației militare de către cetățeni este asigurată, în limitele competențelor sale, de: autoritățile publice, alte organe de stat și instituții, organele administrației publice locale, organizații, indiferent de forma organizatorico-juridică și de proprietate, precum și de persoanele cu funcții de răspundere.

(5) Compensarea cheltuielilor, suportate de autoritățile publice, de alte organe de stat și instituții, organele administrației publice locale, de organizații indiferent de forma organizatorico-juridică și de tipul de proprietate, precu și de cetățeni în legătură cu executarea prezentului Cod, se efectuează în modul stabilit de Guvern.

(6) Neîndeplinirea de către cetățenii Republicii Moldova a obligației militare atrage răspundere contravențională sau penală, în condițiile legii.

Articolul 41. Serviciul militar

(1) Serviciul militar este o formă specială a serviciului public ce rezidă în îndeplinirea de către cetățeni a datoriei constituționale privind pregătirea pentru apărare și apărarea Patriei, exclusiv în cadrul Forțelor Armate ale Republicii Moldova.

(2) Îndeplinirea serviciului militar se efectuează conform principiului mixt, în baza obligației militare și a încadrării benevole prin contract.

(3) Cetățenii care îndeplinesc serviciul militar sînt militari și dețin statutul stabilit de prezentul Cod.

(4) Datele despre militari se înscriu în dosarele lor personale și în documente de evidență militară, gestionarea și păstrarea cărora se efectuează în modul stabilit de prezentul Cod și de actele normative elaborate în temeiul prezentului Cod.

Articolul 42. Durata serviciului militar

(1) Durata serviciului militar este:

- a) pentru militarii care îndeplinesc serviciul militar în termen - 12 luni;
- b) pentru militarii care îndeplinesc serviciul militar cu termen redus - 3 luni;
- c) pentru militarii care îndeplinesc serviciul militar prin contract - perioada de acțiune a contractului;

d) pentru rezerviștii concentrați - durata concentrărilor.

(2) În caz de mobilizare, durata serviciului militar nu se stabilește.

(3) Durata serviciului militar se consideră:

a) pentru cetățenii încorporați în serviciul militar în termen sau în serviciul cu termen redus - din momentul prezentării la organul administrativ-militar pentru a fi trimis în unitatea militară;

b) pentru cetățenii încadrați în serviciul militar prin contract - din momentul prezentării la organul administrativ-militar pentru trimiterea la locul de îndeplinire a serviciului militar;

c) pentru cetățenii înmatriculați în instituțiile de învățământ militar - din ziua înmatriculării;

d) pentru rezerviștii concentrați sau mobilizați - din ziua încorporării de către organul administrativ-militar.

(4) Perioada aflării cetățeanului în serviciul militar se consideră din ziua în care acesta, prin ordinul șefului organului administrativ-militar, este încorporat sau încadrat în serviciul militar și trimis în unitatea militară, pînă în ziua în care militarul, prin ordinul comandantului unității militare, este exclus din tabelul nominal al unității militare.

(5) Militarul nu poate fi exclus din tabelul nominal al unității militare în cazul, cînd:

a) se află la tratament într-o instituție medicală;

b) se află în concediu;

c) este detașat în interes de serviciu;

d) este eliberat din funcție pentru a urma diferite forme de instruire, de perfecționare sau pentru a desfășura activitate științifică în interes de serviciu;

e) se află în prizonierat (cu excepția cazurilor de condamnare pentru predare benevolă în prizonierat), în situație de ostatic sau de persoană internată.

(6) Militarii decedați și cei care au părăsit fără voie structura (unitatea) militară sau locul de serviciu sînt radiati din tabelul nominal al structurii (unității) militare, nu mai tîrziu de 2 luni din momentul constatării faptului.

(7) Militarii se consideră eliberați din serviciul militar din ziua cînd au fost radiati din tabelul nominal al unității militare. Militarul urmează să fie radiat din tabelul nominal nu mai tîrziu de 2 luni de la data emiterii ordinului cu privire la eliberarea lui din serviciul militar, fără a lua în considerare termenul aflării militarului la odihnă, în învoire, în concediu sau în cazurile stipulate de literele f), n) și o) din alin.(1) art.43 din prezentul Cod.

(8) Perioada în care militarul lipsește fără motive întemeiate de la locul de serviciu militar sau nu se prezintă la serviciu mai mult de 10 zile, perioada în care militarul în termen sau militarul cu termen redus a executat pedeapsa penală munca neremunerată în folosul comunității, precum și perioada de executare a sancțiunii disciplinare sub forma ținerii în arest, nu se include în durata serviciului militar.

Articolul 43. Îndeplinirea obligațiilor serviciului militar

(1) Îndeplinirea obligațiilor serviciului militar de către militar prevede:

- a) participarea la acțiuni militare;
- b) exercitarea funcției de serviciu;
- c) executarea serviciului de alarmă;
- d) participarea la exerciții și antrenamente militare;
- e) aflarea pe teritoriul unității militare pe durata stabilită în orarul zilnic sau în orice timp, dacă aceasta este în interes de serviciu;
- f) aflarea în misiune, participarea la operațiuni internaționale în sprijinul păcii sau aflarea la tratament;
- g) deplasarea la/de la locul de serviciu, tratament sau locul îndeplinirii unei misiuni în interes de servciui;
- h) aflarea la instruirea militară, deplasarea la/de la locul efectuării instruirii;

- i) participarea la concentrări militare;
- j) apărarea vieții, sănătății, onoarei și demnității persoanei;
- k) acordarea suportului organelor de drept, pentru asigurarea legalității și ordinii de drept;
- l) participarea la acțiunile de prevenire și de lichidare a consecințelor calamităților naturale, avariilor tehnogene și catastrofelor;
- m) alte acțiuni ale militarului, calificate de instanța de judecată ca fiind săvârșite în interesul persoanei, societății și statului;
- n) aflarea în prizonierat (cu excepția cazurilor de condamnare pentru predare benevolă în prizonierat) în situație de ostatic sau de persoană internată;
- o) perioada în care militarul este considerat dispărut pînă la declararea dispariției sau morții sale, în modul stabilit de lege.

(2) Militarul nu se consideră în exercițiul obligațiilor serviciului militar și asigurat, iar achitarea pentru asigurarea lui nu se efectuează în cazurile cînd evenimentul de asigurare a survenit în urma:

- a) comiterii de fapte socialmente periculoase prevăzute de legislație, cu excepția cazurilor care înlătură caracterul penal al faptei;
- b) comiterii de fapte care sunt urmare a consumului benevol de băuturi alcoolice, substanțe toxice sau droguri;
- c) săvîrșirii tentativei/actului de sinucidere, dacă aceste acțiuni nu au fost provocate de o stare patologică sau de acțiuni de constrîngere;
- d) aflării în afara locului de staționare a unității militare, la odihnă, în învoire sau în concediu, ori aflării fără învoire în afara locului de staționare a unității militare, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(1) lit.i)-n) din prezentul articol.

Articolul 44. Obligațiile autorităților publice, instituțiilor publice și agenților economici privind asigurarea îndeplinirii obligației militare de către cetățeni

(1) Autoritățile publice, instituțiile publice și agenții economici, indiferent de tipul de proprietate, în privința salariaților proprii, sînt obligați:

a) să țină evidența la zi și să comunice lunar organelor administrativ-militare datele privind încadrările și eliberările din serviciu.

Instituțiile de învățămînt sînt obligate să comunice organelor administrativ-militare, în termen de 10 zile de la data începerii studiilor, numele studenților și elevilor înmatriculați pe facultăți și specialități, care nu au îndeplinit serviciul militar; în termen de 30 zile – numele studenților și elevilor (recruților) care au fost exmatriculați sau au rămas repetenți; anual - să întocmească tabelele nominale ale studenților și elevilor din ultimul an de studii și să le prezinte, la cerere organelor administrativ-militare;

b) să încadreze în serviciu recruți și rezerviști, cu condiția că aceștia au fost luați la evidență de organul administrativ-militar;

c) să întocmească, anual, tabele nominale ale tinerilor care urmează să fie recrutați și să le prezinte, la cerere, organelor administrativ-militare;

d) să verifice respectarea regulilor de evidență militară de către recruți și rezerviști și să întreprindă măsurile necesare în acest sens;

e) să acorde concediu plătit de 5 zile, la solicitarea recruților chemați pentru încorporare, în scopul rezolvării problemelor personale și familiale;

f) să acorde concediu plătit de cel mult 3 zile recruților și rezerviștilor chemați la organele administrativ-militare pentru clarificarea situații militare;

g) să înmîneze cetățenilor ordinele de chemare ale organelor administrativ-militare și să asigure prezentarea lor la data, ora și locul prevăzut în ordin.

(2) Primăriile sunt obligate:

- a) să țină evidența nominală a recruților și rezerviștilor;
- b) să înscrie în documentele de evidență ale recruților și rezerviștilor mențiunea privind luarea în și scoaterea din evidență;
- c) să comunice lunar organelor administrativ-militare numele recruților și rezerviștilor luați sau scoși din evidență militară;
- d) să verifice anual tinerii care urmează a fi încorporați, să întocmească tabelele nominale ale acestora în termenii stabiliți, să le expedieze organelor administrativ-militare respective;
- e) să înmîneze tinerilor ordinele de chemare la recrutare pentru luarea lor la evidență militară (însoțirea și prezentarea recruților la comisia de recrutare – încorporare se efectuează de către șeful punctului de recrutare, încorporare și completare);
- f) să înmîneze ordinele de chemare la încorporare, la concentrare sau la mobilizare ori pentru clarificarea situației militare, organizînd expedierea recruților și rezerviștilor la data, ora, și locul stabilite de organele administrativ-militare.

(3) Pentru îndeplinirea obligațiilor menționate în alin.(2), în cadrul fiecărei primării se instituie puncte de recrutare, de încorporare și de completare, colaboratorii cărora vor deține statut de funcționar public. Structura și componența acestor puncte, se stabilesc conform legislației în vigoare privind administrația publică locală. Punctele de recrutare, de încorporare și de completare pot avea alte atribuții pe lângă cele prevăzute în prezentul articol.

(4) Ministerul Afacerilor Interne este obligat:

- a) să acorde suport tuturor autorităților administrației publice locale și organelor administrativ-militare în vederea luării cetățenilor la evidența militară, încorporării lor în serviciul militar sau în serviciul civil (de alternativă), prezentării

rezerviștilor la concentrări militare și să exercite controlul asupra respectării de către cetățeni a regulilor de evidență militară;

b) să întreprindă măsuri în vederea căutării, reținerii și predării rezerviștilor și recruților care nu s-au prezentat, conform ordinului de chemare la organele administrativ-militare, precum și căutării, reținerii și predării militarilor care au părăsit fără permisiune locul de serviciu și celor reținuți de organele de drept - organelor de comendare militară;

c) să prezinte informația privind recruții și rezerviștii care au părăsit /sosit în Republica Moldova.

(5) Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor prezintă organelor administrativ-militare ale Ministerului Apărării, prin intermediul oficiilor sale teritoriale, în mod gratuit și obligatoriu:

a) în termen de pînă la 10 zile lucrătoare - informația despre modificarea numelui și prenumelui recruților, rezerviștilor, alte date privind starea civilă, precum și despre modificarea datelor mijloacelor de transport, deținut de aceștia, în modul stabilit de Guvern;

b) în termen de pînă la 48 ore, cu excepția zilelor de sărbătoare și de odihnă, - informația despre schimbarea domiciliului și vizei de reședință a recruților și rezerviștilor.

(6) În termen de 7 zile, organele menționate mai jos sunt obligate să comunice organelor administrativ-militare:

a) organele de înregistrare a actelor de stare civilă – despre schimbarea datelor privind starea civilă și cazurile de înregistrare a decesului recruților și rezerviștilor;

b) comisiile de expertiză medicală a vitalității – numele recruților și rezerviștilor cu dizabilități;

c) organele de urmărire penală – despre intentarea sau clasarea dosarelor penale deschise recruților și rezerviștilor;

d) instanțele de judecată – despre rămânerea definitivă a hotărârilor pronunțate asupra recruților și rezerviștilor.

Articolul 45. Asigurarea materială a cetățenilor în legătură cu îndeplinirea obligației militare sau încadrarea în serviciul militar prin contract

(1) Pe perioada chemării la organele administrativ-militare pentru examinarea medicală sau în legătură cu alte probleme ce țin de recrutare, încorporare, evidența militară, cetățenilor li se păstrează locul de muncă sau de studii, precum și plata salariului mediu din contul angajatorului sau bursei la locul de studii.

(2) Pe perioada concentrărilor militare cetățenii sînt eliberați de la îndeplinirea obligațiilor funcționale sau studii cu păstrarea locului de muncă, precum și salariului mediu sau indemnizației (bursei) din contul angajatorului (instituției de învățămînt), beneficiind și de o indemnizație lunară, stabilită de Guvern.

Articolul 46. Răspunderea cetățenilor și persoanelor cu funcție de răspundere pentru încălcarea regulilor de evidență militară, de recrutare, de încorporare sau de încadrare în serviciul militar

(1) În caz de neprezentare a cetățenilor, fără motive întemeiate, la data și locul indicate în ordinul de chemare emis de organul administrativ-militar, pentru a fi luați la evidență militară, precum și în alte situații, prevăzute de prezentul Cod, aceștia sunt atrași la răspundere în conformitate cu legislația în vigoare, cu excepția următoarelor cazuri, confirmate documentar:

a) boală sau traumă, legată de pierderea capacității de muncă;

b) stare gravă a sănătății tatălui, mamei, soției, soțului, fiului, fiicei, fratelui, surorii, bunicului, bunicii, adoptatorului sau decesul acestora;

c) împrejurări de forță majoră sau alte circumstanțe care nu depind de voința persoanei;

d) alte situații care sunt considerate ca întemeiate de către comisiile de recrutare – încorporare, organul administrativ-militar sau de către instanța de judecată, după caz.

(2) Medicii specialiști, care participă la examinarea medicală a cetățenilor în cazurile prevăzute de prezentul Cod, membrii comisiei de recrutare – încorporare, persoanele cu funcții de răspundere din cadrul autorităților administrației publice, instituțiilor publice, agenților economici și organizațiilor obștești, care nu îndeplinesc obligațiile prevăzute de prezentul Cod, favorizând prin acțiunile/inacțiunile sale eschivarea cetățenilor de la îndeplinirea obligației militare, încorporare, încadrare sau eliberarea nelegitimă a cetățenilor din serviciul militar răspund în conformitate cu legislația în vigoare.

Capitolul II.

STATUTUL MILITARILOR

Secțiunea 1.

STATUTUL JURIDIC AL MILITARILOR

Articolul 47. Statutul militarilor

(1) Statutul militarilor include totalitatea drepturilor și libertăților garantate de stat, precum și a obligațiilor și a responsabilităților, precum și răspunderea juridică, consacrate în Constituția Republicii Moldova și legislația în vigoare.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților militarilor nu poate fi supus altor restricții decât celor prevăzute de prezentul Cod și de alte legi.

Militarilor le este încredințată îndatorirea constituțională și dreptul de apărare a Patriei, care prevăd îndeplinirea necondiționată a sarcinilor stabilite în orice condiții. În temeiul caracterului deosebit al sarcinilor îndeplinite, care depășesc limitele raporturilor obișnuite de muncă, militarilor le sunt acordate privilegii, garanții și compensații.

(3) Pe perioada îndeplinirii serviciului, militarilor li se eliberează legitimație de serviciu, care le atestă apartenența departamentală și statutul juridic.

(4) Militarii au dreptul de a păstra, de a purta și de a utiliza arma din dotare, în condițiile stabilite în regulamentele militare.

(5) Particularitățile statutului militarului, care îndeplinește serviciul pe timp de război, în perioada stării de urgență, de asediu sau la mobilizare, precum și celui detașat pentru îndeplinirea serviciului militar în componența operațiunilor internaționale de sprijin al păcii sunt reglementate de acte legislative și normative ale Republicii Moldova și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 48. Cetățenii care au statut militar

(1) Statutul special, stabilit de prezentul Cod, se extinde asupra cetățenilor care sînt încorporați în serviciul militar în termen sau cu termen redus, îndeplinesc serviciul militar prin contract, studenților înmatriculați în instituțiile de învățămînt militar, precum și asupra rezerviștilor chemați la concentrări militare sau mobilizați.

(2) Militarii detașați în organele autorităților publice, organizațiile internaționale sau în cadrul forțelor armate ale altor state în scopul colaborării militare, beneficiază suplimentar de statut special, determinat și de alte acte legislative și tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

(3) Militarii luați în prizonierat, aflați în situația de ostatic sau de persoană internată își păstrează statutul de militar. Autoritățile publice sînt obligate să

întreprindă măsuri în vederea eliberării acestora, în conformitate cu normele dreptului internațional.

Articolul 49. Asigurarea protecției juridice și sociale a militarilor, a cetățenilor eliberați din serviciul militar, precum și a membrilor familiilor acestora

(1) Protecția juridică a militarilor, a cetățenilor eliberați din serviciul militar, precum și a membrilor familiilor acestora este o obligație a statului și prevede reglementarea în actele legislative și normative a înlesnirilor, garanțiilor și compensațiilor pentru aceste categorii de persoane, precum și mecanismul juridic de realizare a lor.

(2) Protecția socială a militarilor, a cetățenilor eliberați din serviciul militar și a membrilor familiei lor este o obligație a statului și prevede:

- a) realizarea drepturilor, înlesnirilor, garanțiilor și compensațiilor;
- b) constituirea instituțiilor de protecție socială și perfecționarea mecanismelor de funcționare a lor;
- c) protecția vieții și sănătății lor, precum și alte măsuri care vizează crearea condițiilor adecvate de trai și activitate.

(3) Membrii familiilor militarilor sunt considerați:

- a) soțul (soția);
- b) copiii minori;
- c) copiii peste 18 ani, care au devenit invalizi până la atingerea majoratului;
- d) copiii până la vârsta de 23 de ani, care își fac studiile în instituțiile de învățământ la secția zi;
- e) persoanele care se află la întreținerea militarului.

(4) Militarii, cetățenii eliberați din serviciul militar și membrii familiilor lor nu pot fi limitați în realizarea drepturilor și libertăților garante de Constituția Republicii Moldova și prezentul Cod.

Persoanele cu funcții de răspundere din cadrul autorităților publice, autorităților publice locale, organizațiilor, precum și comandanții (șefii) care limitează militarii, cetățenii eliberați din serviciul militar și membrii familiilor lor în realizarea drepturilor și libertăților, răspund în conformitate cu legislația în vigoare.

Secțiunea 2.

DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE ALE MILITARILOR

Articolul 50. Drepturile și libertățile militarilor

Militarii beneficiază de drepturile și de libertățile stabilite pentru cetățenii Republicii Moldova în Constituție, de legislația în vigoare și de acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte, cu restricțiile condiționate de particularitățile serviciului militar, indicate în prezentul Cod.

Articolul 51. Dreptul la viață, libertate, integritate fizică și psihică

(1) Activitatea serviciului militar prevede îndeplinirea datoriei constituționale de apărare a Patriei, cu riscul pentru sănătatea și viața personală.

(2) Militarii se află sub protecția statului. Nimeni nu este în drept să intervină în activitatea serviciului militar, cu excepția persoanelor autorizate de legislația în vigoare.

(3) Ultragiurea militarilor, violența sau amenințarea cu aplicarea violenței, atacurile asupra vieții lor, sănătății onoarei, demnității, locuinței, proprietății, precum și alte acțiuni (inacțiuni) care încalcă și aduc atingere drepturilor în legătură cu îndeplinirea obligațiilor serviciului militar se pedepsește în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) Militarii pot fi reținuți sau arestați, inclusiv în cazul aplicării sancțiunilor disciplinare, numai pe baza și în modul prevăzut de legislația în vigoare.

Articolul 52. Dreptul la apărare

(1) Militarii au dreptul la apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legale prin adresare în instanțe de judecată sau în alte organe, în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) Deciziile și acțiunile (inacțiunile) ilegale ale comandanților (șefilor) pot fi atacate de militari în modul prevăzut de regulamentele militare și de legislația în vigoare.

(3) Comandanții au dreptul să autentifice acte ale militarilor și ale membrilor familiilor lor, similare cu actele notariale, în limita stabilită de legislația în vigoare.

Articolul 53. Dreptul la libera circulație

(1) Dreptul la libera circulație se realizează de către militari cu luare în considerație a necesității menținerii înaltei capacități de luptă a unităților militare.

Militarii care îndeplinesc serviciu militar în termen nu sînt în drept să părăsească teritoriul unității militare fără permisiunea comandantului (șefului).

Militarii care îndeplinesc serviciu militar prin contract, în timpul liber de îndeplinire a obligațiilor de serviciu, au dreptul de a se deplasa liber pe teritoriul Republicii Moldova.

(2) Deplasarea militarului peste hotarele Republicii Moldova se autorizează în modul stabilit, prin act normativ al Ministerului Apărării.

Articolul 54. Libertatea conștiinței

(1) Militarii au dreptul, în afara timpului de îndeplinire a obligațiilor serviciului militar, să practice un cult religios recunoscut de stat și să participe la ritualuri religioase.

(2) Aderarea militarilor la cultele religioase este liberă, cu excepția celor care contravin normelor de păstrare a ordinii publice, precum și a celor care încalcă bunele moravuri sau afectează îndeplinirea obligațiilor serviciului militar. În timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar, militarului i se interzice propagarea vreunei atitudini față de religie.

(3) Simbolica religioasă, literatura religioasă și obiectele de cult sînt folosite de militari în mod individual.

(4) Ritualurile religioase pe teritoriul unităților militare pot fi efectuate în modul stabilit, cu permisiunea comandantului (șefului).

(5) Crearea de organizații religioase în unitățile militare este interzisă.

Articolul 55. Libertatea opiniei și de exprimare a militarilor

(1) Militarii nu pot face parte din partide politice și din asociații obștești și nu pot participa la activitatea lor în afara timpului de îndeplinire a obligațiilor serviciului militar.

(2) Militarii sunt în drept, în afara timpului de serviciu, să participe la mitinguri, reuniuni, manifestații de stradă, demonstrații, pichetări care nu urmăresc scopuri politice și nu sînt interzise de către autoritățile publice și organele administrației publice locale, fără a purta uniforma militară și însemnele distinctive ale Forțelor Armate. În timpul îndeplinirii serviciului militar, militarii participă la adunări și la alte evenimente sociale, în condițiile prevăzute de regulamentele militare. Participarea militarilor la greve este interzisă.

(3) Militarii care își realizează dreptul la opinie și la exprimare, nu sînt în drept să divulge secretul de stat, nici să discute și să critice ordinele comandanților (șefilor).

Articolul 56. Dreptul la învățătură

(1) Militarii prin contract au dreptul de a-și continua studiile în instituțiile de învățămînt militar superior, postuniversitar sau de a urma alte forme de perfecționare profesională, dacă corespund cerințelor de înmatriculare (înscriere) la aceste instituții (forme de perfecționare profesională), în limita locurilor disponibile. Militarii pot fi trimiși, în modul stabilit de Ministrul apărării, la studii în instituții militare de învățămînt, cu respectarea legislației în vigoare.

(2) Militarii prin contract au dreptul de a-și continua studiile în instituțiile civile de învățămînt superior, postuniversitar sau de a urma alte forme de perfecționare profesională. Modul de înmatriculare în instituțiile de învățămînt nominalizate se determină de legislația în vigoare, cu aprobarea prealabilă a Ministrului apărării.

(3) Militarii care dețin titlul științific de doctor sau de doctor habilitat beneficiază de un supliment în mărimea stabilită de actele normative.

(4) Militarii prin contract care au vechime în serviciul militar de 10 ani calendaristici și mai mult au dreptul de a-și face studiile în limita alocațiilor bugetare ale Ministerului Apărării în instituțiile civile de învățămînt mediu de specialitate, superior, postuniversitar sau prin alte forme de perfecționare profesională la secțiile serale, frecvență redusă sau la distanță.

(5) Cetățenii eliberați din serviciul militar în termen sau din cel în termen redus, pentru rezultate deosebite obținute în timpul îndeplinirii serviciului militar, la recomandarea comandantului unității militare, beneficiază în mod preferențial de dreptul de înmatriculare în instituțiile de învățământ militar, cu condiția că vor corespunde cerințelor de admitere și vor promova examenele de admitere în aceste instituții.

(6) Copiii militarilor prin contract decedați în urma schilodirii (rănirii, traumei, contuziei), în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar sau în urma invalidității în legătură cu îndeplinirea obligațiilor serviciului militar beneficiază de dreptul la înmatriculare în instituțiile de învățământ militar, fără concurs, cu condiția că vor corespunde cerințelor de admitere și vor promova examenele de admitere în aceste instituții.

(7) Instruirea studenților în instituțiile de învățământ militar se efectuează în limita alocațiilor bugetare ale Ministerului Apărării, în conformitate cu legislația în vigoare și conform programelor de învățământ ale instituțiilor respective și prevederilor stabilite de Ministrul apărării.

(8) Militarul prin contract (cu excepția studenților înmatriculați în instituția de învățământ militar prevăzuți la art.149 alin.(3) din prezentul Cod), care urmează forme de instruire sau de perfecționare (dezvoltare) profesională a căror durată este mai mare de 90 de zile într-un an calendaristic, precum și studii de masterat, organizate în Republica Moldova sau în străinătate, indiferent de sursa de finanțare, cu excepția celor urmate pe cont propriu, este obligat să își asume angajamentul scris precum că, după terminarea acestora, va îndeplini serviciul militar între 2 și 5 ani calendaristici, proporțional cu numărul zilelor de dezvoltare profesională. Modul de întocmire a angajamentului scris se aprobă de Guvern.

(9) În cazul nerespectării angajamentului specificat în alin.(8), precum și în cazul în care militarul prin contract nu a absolvit din vina sa forma de instruire sau de perfecționare (dezvoltare) profesională, el este obligat să restituie Ministerului Apărării cheltuielile suportate pentru instruirea și dezvoltarea profesională, calculate

în mod proporțional, care cuprind mijloacele bănești achitate personalului (militar și civil) implicat în procesul de instruire, cheltuielile pentru cazare, echipament, alimentație și asigurare medicală, solda lunară și, după caz, bursa de studii, încasată pe această perioadă. În cazul refuzului de a restitui cheltuielile suportate, acestea se încasează în baza hotărîrii judecătorești, la cererea Ministerului Apărării.

(10) Prevederile alin.(9) nu se aplică dacă raporturile de serviciu au încetat din cauza decesului militarului prin contract, declarării ca fiind decedat sau dispărut fără urmă, din cauza stării de sănătate, constatată prin decizia comisiei medico-militare, care nu îi mai permite militarului prin contract să îndeplinească atribuțiile corespunzătoare funcției, din cauza reducerii statelor de personal sau lichidării unității, dacă este imposibilă folosirea militarului într-o funcție similară celei deținute în serviciul militar.

Articolul 57. Dreptul la ocrotirea sănătății

(1) Militarii beneficiază de dreptul la asistență medicală și la tratament (ambulatoriu și staționar) gratuit, acordate din contul statului în subunitățile, unitățile și instituțiile medico-militare. Militarii reveniți din deplasările de serviciu de peste hotarele Republicii Moldova (din zonele de risc) sînt supuși examenului medical și tratamentului curativ, după caz.

(2) În cazurile cînd maladia contractată sau trauma primită de militarul prin contract este legată de încălcarea legislației sau de consumul băuturilor alcoolice sau substanțelor narcotice, tratamentul, cu excepția asistenței medicale de urgență, se achită din cont propriu.

(3) În cazul în care militarii necesită asistență medicală de urgență, aceasta li se acordă de orice instituție medico-sanitară, în conformitate cu legislația în vigoare. Dacă asistența medicală planificată nu poate fi acordată în instituțiile medico-militare, aceasta se acordă în instituțiile curative civile, la adresarea instituției medico-militare, cu rambursarea cheltuielilor suportate din contul Ministerului Apărării.

(4) Militarii prin contract (cu excepția studenților instituțiilor de învățământ militar) au dreptul, în timpul concediului, la tratament balneosanatorial, cu înlesniri din contul statului. Militarii trimiși la stațiunile balneare în baza deciziei comisiei medico-militare, în vederea continuării tratamentului în staționar, beneficiază de bilete de tratament gratuite.

(5) Modul de asigurare cu bilete de tratament balneosanatorial gratuite sau de achitare parțială a acestor bilete se stabilește printr-un regulament aprobat de Guvern. Militarilor prin contract (cu excepția studenților instituțiilor de învățământ militar) care nu sunt asigurați cu bilete de tratament balneosanatorial, li se acordă anual o indemnizație bănească, în mărimea unei solde lunare, pentru fortificarea sănătății.

(6) Trimiterea militarilor, în caz de necesitate, la tratament peste hotare se efectuează în modul stabilit de Guvern.

(7) Soțiile (soții) și copiii militarilor prin contract (de la vârsta de 18 ani până la 23 de ani, care își fac studiile în instituțiile de învățământ la secția de zi) au dreptul la tratament în instituțiile medico-militare, în baza poliței de asigurare medicală.

(8) De drepturile prevăzute în alin.(1)–(4) beneficiază și militarii prin contract care au fost trecuți în rezervă (retragere) din serviciul militar prin contract:

a) clasați inapți pentru serviciul militar, dacă inaptitudinea a fost cauzată de schilodirea (rănirea, trauma, contuzia) primită sau de maladia contractată în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar;

b) care beneficiază de pensie militară și dispun de poliță de asigurare medicală.

(9) Modul de acordare a asistenței medicale militarilor și membrilor familiilor lor în instituțiile medico-militare se stabilește de Guvern.

Articolul 58. Dreptul de a alege, de a participa la administrarea treburilor publice și de a fi ales

(1) Militarii au dreptul constituțional de a alege și de a-și exprima prin vot atitudinea privind cele mai importante probleme ale statului și ale societății în

ansamblu și/sau în probleme locale de interes deosebit, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova și legislația în vigoare.

(2) Militarul prin contact are dreptul de a fi ales, candidând pentru ocuparea unei funcții publice eligibile, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova și legislația în vigoare.

În perioada activității în funcții publice eligibile, militarilor care îndeplinesc serviciul militar prin contract, li se suspendă contractul încheiat de ei, în conformitate cu prezentul Cod.

(3) Militarii prin contact care candidează pentru ocuparea unei funcții publice eligibile nu pot, în campaniile electorale, folosi mijloacele și bunurile publice (resursele administrative), nu pot fi angajați, nu pot desfășura activități în cadrul nici unui consiliu sau birou electoral pe durata alegerilor și nu pot utiliza funcțiile militare pentru crearea structurilor și activităților organizațiilor obștești sau orice alte asociații, cu excepția celor prevăzute de legislație.

Militarilor li se interzice:

a) propagarea agitației politice, inclusiv și desfășurarea alegerilor pe teritoriul unității militare;

b) utilizarea poziției de serviciu în interesele partidelor politice și organizațiilor publice, inclusiv asociațiilor religioase, precum și propagarea atitudinii față de acestea.

Articolul 59. Dreptul la muncă

(1) Dreptul la muncă se realizează de către militar prin intermediul îndeplinirii serviciului militar.

(2) Reieșind din particularitățile serviciului militar, necesitatea asigurării activității efective de serviciu a militarilor și prevenirea cazurilor de abuz de serviciu din partea militarilor, acestora li se interzice:

a) efectuarea altor activități remunerate, cu excepția activităților științifice, pedagogice și de creație, dacă acestea nu împiedică îndeplinirea obligațiilor serviciului militar;

b) să desfășoare sau să fie implicat în orice fel în activitate de întreprinzător, să acorde sprijin altor persoane în astfel de activități, să fondeze societăți comerciale, cooperative și organizații necomerciale și să participe la administrarea lor. Ofițerul poate îndeplini funcția de membru al consiliului de administrație din întreprinderile de stat, de fondator al căreia o exercită Ministerul Apărării;

c) primirea onorariilor pentru publicații și prezentări legate de obligațiile serviciului militar.

(3) Perioada aflării cetățeanului în serviciul militar se include în vechimea în muncă generală, în vechimea în muncă specială, în vechimea în serviciul public, în stagiul de cotizare, precum și în stagiul ce acordă dreptul de a primi sporul pentru vechimea în muncă, indiferent de termenul trecut de la data eliberării din serviciu pînă la data angajării în cîmpul muncii.

Articolul 60. Dreptul la transport.

(1) Asigurarea dreptului la transport din contul Ministerului Apărării se efectuează în următoarele cazuri:

a) transportarea militarilor încorporați în serviciul militar în termen sau cu termen redus, a militarilor încadrați în serviciul militar prin contract și a membrilor familiilor lor, a bunurilor personale ale acestora, a rezerviștilor chemați la concentrare sau la mobilizare;

b) transportarea la locul de trai a militarilor eliberați din serviciul militar în termen sau cu termen redus, a militarilor eliberați din serviciul militar prin contract și a membrilor familiilor lor, a bunurilor personale ale acestora, precum și a rezerviștilor după terminarea concentrărilor militare sau la demobilizare;

c) transportarea militarilor în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar, inclusiv a membrilor familiilor și a bunurilor lor personale, la transferarea militarului prin contract la un nou loc de serviciu;

d) transportarea corpului militarului decedat în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar și a persoanelor însoțitoare, precum și transportarea membrilor familiei militarului decedat pe teritoriul Republicii Moldova.

(2) Regulile de transportare a militarilor și a rezerviștilor concentrați sau mobilizați se aprobă de Ministerul Apărării.

(3) Militarul prin contract are dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul Republicii Moldova, în toate tipurile de transport public urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor), în vederea exercitării atribuțiilor de serviciu.

(4) Militarii prin contract au dreptul să folosească în exercițiul funcțiunii mijloace de transport personal potrivit reglementărilor stabilite de Guvern.

Articolul 61. Dreptul la asigurare materială

(1) Militarii, pe perioada îndeplinirii serviciului militar, lunar, beneficiază de soldă lunară și alte drepturi bănești în modul, condițiile și mărimea stabilită de legislația în vigoare.

(2) Militarii detașați întru îndeplinirea misiunilor speciale peste hotarele Republicii Moldova, suplimentar la solda lunară mai beneficiază și de alte plăți și indemnizații, conform normelor și modului stabilite de Guvern.

(3) Militarilor aflați în prizonierat (cu excepția cazurilor de predare benevolă), în situația de ostatic sau de persoană internată li se păstrează solda lunară, alte tipuri de asigurare materială, toate acestea plătindu-se soției (soțului) sau altor membri ai familiei militarului, în modul stabilit de Guvern, pînă la stabilirea definitivă a împrejurărilor capturării, luării în calitate de ostatic ori de persoană internată sau pînă la eliberarea acestuia.

(4) Militarii se asigură, din contul Ministerului Apărării, cu rație alimentară și echipament conform normelor și modului stabilite de Guvern.

(5) În caz de neasigurare cu dreptul prevăzut în alin.(4), militarii prin contract beneficiază anual de o compensație echivalentă costului echipamentului și de o compensație lunară în schimbul rației alimentare.

Articolul 62. Dreptul la indemnizații

(1) Militarilor prin contract ce-și îndeplinesc conștiincios obligațiile de serviciu, pe parcursul anului, la decizia conducătorului, comandantului (șefului), li se plătește o indemnizație bănească unică în mărimea stabilită de Guvern.

(2) Militarii prin contract pot beneficia, din contul și în limitele fondului de salarizare pe anul respectiv, de premii cu prilejul jubileelor, sărbătorilor profesionale și a zilelor de sărbătoare nelucrătoare, al căror quantum, în fiecare caz, nu poate depăși solda lunară a militarului prin contract, precum și de ajutor material unic în legătură cu starea familială, ce nu va depăși o soldă lunară a militarului.

(3) În cazul eliberării militarilor din serviciul militar prin contract în baza diferitor temeuri, cu excepția celor eliberați conform art.152 lit.d)-f), art.154 lit.b)-f) lor li se acordă o indemnizație unică în corespundere cu vechimea calendaristică în serviciul militar:

- a) de la 1 la 5 ani – în mărime de 4 solde lunare;
- b) de la 5 la 10 ani – în mărime de 6 solde lunare;
- c) de la 10 la 15 ani – în mărime de 8 solde lunare;
- d) de la 15 la 20 de ani – în mărime de 10 solde lunare;
- e) de la 20 la 25 de ani – în mărime de 14 solde lunare;
- f) de la 25 la 30 de ani – în mărime de 16 solde lunare;
- g) 30 de ani și mai mult – în mărime de 18 solde lunare.

(4) În cazul eliberării repetate din serviciul militar prin contract, indemnizația unică se acordă în mărimea care exclude numărul anilor precedenți de îndeplinire a serviciului militar, pentru care a primit indemnizație unică de eliberare, anterior.

(5) În caz de deces a militarului prin contract în urma decesului subit în timpul îndeplinirii serviciului militar, familiei militarului decedat i se achită o indemnizație unică în mărime de 12 solde lunare, cuvenite acestuia la ziua decesului.

(6) În cazul atingerii vechimii în serviciul militar prevăzută în art.13 lit.a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, militarului care îndeplinește serviciu militar prin contract i se stabilește pensia cuvenită.

(7) Militarii prin contract au dreptul la:

a) indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de îndeplinirea obligațiilor serviciului militar sau în legătură cu protezarea ortopedică;

b) prestație de asigurări sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor (carantină);

c) indemnizație de maternitate, inclusiv pentru soția aflată la întreținerea militarului prin contract;

d) indemnizație unică la nașterea copilului;

e) indemnizație pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani;

f) ajutor de deces.

(8) Pentru militarii prin contract, indemnizațiile prevăzute în alin.(7) literele a), b) din prezentul articol se calculează în baza unui certificat eliberat de instituția medico-militară, aprobat de comisia centrală de expertiză medico-militară a Forțelor Armate. Pentru perioada concediului medical, militarului prin contract i se păstrează solda lunară.

Baza de calcul a indemnizațiilor specificate în alin.(7) literele c), e) din prezentul articol o constituie venitul mediu lunar, realizat de către militar în ultimele 6 luni calendaristice, anterioare lunii în care s-a produs evenimentul. Baza de calcul al indemnizației de maternitate acordate soției, aflate la întreținerea militarului, o constituie venitul mediu lunar al militarului în ultimele 6 luni calendaristice, anterioare lunii în care s-a produs evenimentul.

Mărimea indemnizației specificată în alin.(7) lit.d) din prezentul articol se stabilește anual prin legislația în vigoare privind indemnizațiile adresate familiilor cu copii.

Mărimea indemnizației prevăzută în alin.(7) lit.f) din prezentul articol se stabilește în temeiul art.64 din prezentul Cod.

(9) Indemnizațiile sociale specificate în alin.(7) literele a)-c) și e), f) din prezentul articol se achită la locul de îndeplinire a serviciului din bugetul de stat, iar indemnizația socială specificată la lit.d) se achită din bugetul de stat, prin intermediul casei teritoriale de asigurări sociale.

Articolul 63. Dreptul militarilor la recalificare

(1) Militarii care îndeplinesc serviciul militar prin contract, precum și cetățenii trecuți în rezervă (retragere) au dreptul la recalificare, care prevede posibilitatea instruirii profesionale și încadrării într-un domeniu civil, conform legislației în vigoare.

(2) Cetățenii trecuți în rezervă (retragere) pot fi angajați în domeniile civile pe baza licenței sau diplomei de absolvire a instituțiilor de învățământ militar or li se ia în considerare studiile militare potrivit echivalării lor, stabilite de legislația în vigoare.

(3) În scopul reconversiei profesionale și adaptării sociale a militarilor eliberați din serviciul militar prin contract, precum și a cetățenilor trecuți în rezervă (retragere), în sistemul național de orientare, de pregătire și de instruire profesională a resurselor umane se creează condiții pentru instruirea profesională și plasarea în câmpul muncii, conform legislației în vigoare.

Articolul 64. Asigurarea vieții și sănătății militarului

(1) Viața și sănătatea militarilor sunt supuse asigurării obligatorii de stat din mijloacele bugetului de stat.

(2) În caz de deces al militarului, care s-a produs în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar, sau în caz de deces al acestuia, înainte de expirarea unui an din ziua trecerii în rezervă (încheierea instruirii sau concentrărilor rezerviștilor), ca urmare a maladiei, schilodirii (rănirii, traumei, contuziei), intoxicației, cauzate în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar, familiilor acestora se achită indemnizația de asigurare:

a) pentru militarul prin contract – solda lunară în luna decesului ori trecerii în rezervă, pentru 10 ani;

b) pentru militarul în termen, cu termen redus și persoana neîncadrată în câmpul muncii – o sumă echivalentă cu salariul mediu pe țară în I trimestru al anului decesului ori trecerii în rezervă (încheierii instruirii sau concentrărilor rezerviștilor), pentru 10 ani;

c) pentru rezerviștii chemați la concentrări militare – salariul pe 10 ani, reieșind din salariul mediu de care a beneficiat acesta în I trimestru al anului decesului (încheierii concentrărilor rezerviștilor);

(3) În cazul pierderii capacității de muncă a asiguratului în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar, sau în caz de pierdere a capacității de muncă al acestuia, înainte de expirarea unui an după trecerea în rezervă (încheierea concentrărilor rezerviștilor) în urma maladiei, schilodirii (rănilor, traumelor, contuziilor), intoxicațiilor cauzate în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar, dacă acestora li s-a stabilit dizabilitatea – în următoarele cwantumuri procentuale de la indemnizația de asigurare prevăzută în alineatul (2) lit.a) al prezentului articol:

a) dizabilitate severă – 100%;

b) dizabilitate accentuată – 80%;

c) dizabilitate medie – 60%.

(4) În cazul în care asiguratul a contractat maladie, schilodire (rănire, traumă, contuzie), intoxicație în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar se achită indemnizația de asigurare în mărimile:

- a) grav - 7 solde lunare;
- b) accentuat - 5 solde lunare;
- c) mediu - 3 solde lunare.

(5) Achitarea indemnizației de asigurare în conformitate cu aliniatele (3) și (4) ale prezentului articol se efectuează luându-se în calcul plățile de asigurare acordate anterior.

(6) Fiecărui minor care a fost întreținut de militarul prin contract decedat i se acordă compensație lunară, valoarea căreia constituie diferența dintre solda lunară a militarului și mărimea pensiei acordate odată cu pierderea întreținătorului fără a lua în considerare indemnizația de asigurare. Odată cu pierderea dreptului la pensie, pierde și dreptul la compensație lunară.

Articolul 65. Dreptul la spațiu locativ

(1) Militarilor în termen și celor în termen redus, precum și rezerviștilor chemați la concentrare li se repartizează necondiționat, din fondul de cazarmă, spațiu locativ la locul de îndeplinire a serviciului militar. Spațiul locativ trebuie să corespundă normelor stabilite de regulamentele militare.

(2) Militarul prin contract care nu dispune de spațiu locativ în localitatea respectivă împreună cu familia sa, iar unitatea militară în cadrul căreia îndeplinește serviciul militar deține fond locativ de serviciu liber, poate beneficia de locuință de serviciu pentru perioada de activitate, conform normelor stabilite de legislația în vigoare.

(3) Spațiul locativ de serviciu repartizat militarului nu poate fi înstrăinat sub nici o formă. În caz de eliberare din serviciul militar prin contract, militarul este obligat să elibereze spațiul locativ de serviciu în termen de 3 luni, indiferent de perioada aflării în serviciul militar.

(4) În caz de moarte violentă sau deces al militarului prin contract survenite în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar, pentru familia celui decedat se menține dreptul asupra spațiului locativ de serviciu timp de 3 ani de la deces, fără drept de privatizare.

(5) În cazul în care militarului prin contract nu i se acordă spațiu locativ de serviciu în condițiile prevăzute de lege, în perioada de pînă la primirea locuinței, acesta beneficiază de compensare a cheltuielilor pentru închirierea (subînchirierea) spațiului locativ, din contul mijloacelor bugetare alocate în acest scop, în cuantumul prevăzut de contractul de închiriere (subînchiriere) a spațiului locativ, dar care nu va depăși mărimea unei solde lunare.

(6) În cazul implementării de către organele administrației publice centrale și locale a programelor pentru construcția locuințelor pe terenurile disponibile, militarul prin contract beneficiază de dreptul de a participa la construcția spațiului locativ prin investirea mijloacelor financiare proprii.

Articolul 66. Asigurarea protecției juridice și sociale a membrilor familiilor militarilor

(1) Copiii militarilor decedați în urma schilodirii (rănirii, traumei, contuziei) în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar beneficiază de drept preferențial la înmatricularea în instituții preșcolare, școli – internat și alte instituții de învățămînt de acest gen, precum fără concurs de admitere în instituții medii și superioare de învățămînt, cu condiția că aceștia îndeplinesc toate cerințele pentru admitere.

(2) Membrii familiilor militarilor decedați în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar li se acordă asistență medicală în instituții medico-militare, în baza poliței de asigurare medicală.

(3) Funerariile militarilor decedați în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar se efectuează din contul Ministerului Apărării.

(4) Copiii militarilor au prioritate la oferirea locurilor în instituțiile preșcolare și de cultură generală, precum și în taberele de odihnă.

Articolul 67. Înlesnirile, garanțiile și compensațiile suplimentare, oferite militarilor și membrilor familiilor lor

(1) Militarilor prin contract care îndeplinesc obligațiile serviciului militar în cadrul operațiunilor internaționale în sprijinul păcii, precum și militarilor care îndeplinesc obligațiile serviciului militar în condițiile stării de urgență, de asediu sau de război, li se oferă înlesniri, garanții și compensații suplimentare prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Membrii familiilor militarilor decedați în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar, în condițiile alineatului (1), beneficiază de înlesnirile, garanțiile și compensațiile prevăzute pentru membrii familiilor militarilor căzuți în acțiunile militare de luptă.

Secțiunea 3.

DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND ÎNDATORIRILE MILITARILOR ȘI RĂSPUNDEREA MILITARILOR

Articolul 68. Jurământul militar

(1) Cetățenii care îndeplinesc serviciul militar depun jurământul militar.

(2) Se stabilește următorul text al jurământului militar: “Eu, (numele, prenumele), cetățean al Republicii Moldova, jur credință Republicii Moldova și poporului ei. Jur să-mi apăr Patria chiar și cu prețul propriei vieți, să respect legile Republicii Moldova și regulamentele militare”.

(3) Procedura depunerii jurământului militar se stabilește în regulamentele militare.

Articolul 69. Îndatoririle generale ale militarilor

Militarii au următoarele îndatoriri:

a) să-și servească necondiționat poporul, să fie devotați Republicii Moldova, să apere suveranitatea, independența și integritatea teritorială a țării până la jertfire de sine;

b) să respecte și să îndeplinească prevederile Constituției și ale legilor Republicii Moldova, să apere valorile democrației constituționale, să respecte acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte;

c) să respecte jurământul militar și prevederile regulamentelor militare, să execute necondiționat, întocmai și la timp ordinele comandanților (șefilor), fiind responsabili de modul în care îndeplinesc misiunile ce le sînt încredințate;

d) să prețuiască onoarea și gloria de luptă a poporului lor, a unității militare, să păstreze demnitatea gradului și uniformei militare pe care o poartă;

e) să fie disciplinați și vigilenți, să păstreze cu strictețe secretul militar, cel de stat, precum și caracterul confidențial al unor activități și documente;

f) să-și perfecționeze pregătirea și măiestria profesională;

g) să prețuiască camaraderia militară, să respecte drepturile și libertățile tuturor cetățenilor;

h) să cunoască și să întrețină, regulamentar, în stare operativă de luptă, tehnica și armamentul încredințat, să păstreze și să administreze eficient patrimoniul militar din dotare;

i) să respecte regulile securității la manipularea și întreținerea mijloacelor tehnice și a armamentului, precum și la realizarea altor activități în timpul îndeplinirii serviciului militar;

j) să aibă grijă de sănătatea lor, să respecte regulile igienei personale și sociale și să nu-și permită deprinderi dăunătoare.

Articolul 70. Obligațiile funcționale și speciale ale militarilor

(1) Fiecare militar are obligații funcționale care definesc volumul și limitele îndeplinirii practice de către el a atribuțiilor și sarcinilor ce îi sînt încredințate, în conformitate cu funcția pe care o deține.

Volumul îndatoririlor militare și procedura de executare a acestora sînt stabilite de legi, de alte acte normative, de regulamente militare, precum și de fișa funcției.

(2) Militarii aflați în serviciu de alarmă, de luptă, în serviciu de zi și de garnizoană, precum și cînd sînt antrenați în alte activități prevăzute de legislație, îndeplinesc obligații speciale și sînt investiți cu drepturi deosebite, inclusiv cu dreptul de aplicare a armei, a forței, precum și cu alte drepturi, în conformitate cu legislația în vigoare.

(3) Militarii prin contract sînt obligați să prezinte, în condițiile legii, declarația cu privire la venituri și proprietate. Militarii prin contract sînt obligați să respecte întocmai regimul juridic al conflictului de interese.

Articolul 71. Răspunderea militarilor

(1) În dependență de natura și gravitatea faptei săvîrșite, militarii pot fi trași la răspundere disciplinară, contravențională, materială, civilă și penală.

(2) Comandanții (șefii) nu poartă răspundere pentru faptele subalternilor lor dacă au întreprins toate măsurile necesare, în limita competenței lor, întru preîntâmpinarea și evitarea faptelor menționate, au tras la răspundere persoanele culpabile și nu au tăinuit faptele în cauză.

Articolul 72. Răspunderea contravențională

(1) Răspunderea contravențională a militarilor, cu excepția militarilor în termen, survine pentru săvârșirea contravențiilor în afara îndeplinirii obligațiilor de serviciu.

Pentru săvârșirea contravențiilor, militarii în termen poartă răspundere în conformitate cu prezentul Cod.

(2) Militarul ca persoană cu funcții de răspundere (căreia i se acordă anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, acțiunilor administrative de dispoziție sau organizatorico-economice), este supus răspunderii pentru contravenții, în cazul:

- a) folosirii intenționate a împuternicirilor sale în detrimentul obligațiilor funcționale;
- b) depășirii vădite a drepturilor și împuternicirilor acordate de lege;
- c) neexecutării sau executării sub nivel a obligațiilor funcționale.

(3) Față de militari nu pot fi aplicate sancțiuni contravenționale, ca munca neremunerată în folosul comunității și arestul contravențional.

Articolul 73. Răspunderea civilă

(1) Răspunderea civilă survine pentru încălcarea obligațiilor contractuale sau pentru cauzarea prejudiciilor extracontractuale. Conținutul principal al răspunderii civile este compensarea daunelor provocate (iar în caz de încălcare a obligațiilor contractuale și de plata penalităților). Particularitățile de răspundere civilă sunt:

a) restituirea benevolă a pagubelor provocate, odată cu recunoașterea vinovăției și asumarea responsabilității;

b) adresarea victimei către vinovat, pentru restituirea pagubelor (în litigiile patrimoniale dintre organizații este obligatoriu), precum și, în unele cazuri, posibilitatea aplicării sancțiuni de însăși victima.

(2) Pentru răspunderea civilă este caracteristică despăgubirea prejudiciului cauzat. Problemele de răspundere civilă pot fi rezolvate în instanța de judecată, precum și în diferite instanțe și autorități.

(3) Militarii poartă răspunderea civilă doar pentru cauzarea de pagube materiale unității militare, instituțiilor sau organizațiilor, în afara îndeplinirii obligațiilor serviciului militar.

Articolul 74. Răspunderea penală

(1) Răspunderea penală este reglementată de normele dreptului penal.

(2) Militarii poartă răspundere penală ca și alte persoane pentru săvârșirea infracțiunilor. Legea penală conține un șir de norme, folosite în legătură cu săvârșirea infracțiunii de către militari.

(3) Tragerea la răspundere penală este cea mai înaltă formă de condamnare atît a infractorului, cît și infracțiunii săvârșite care atrage după sine aplicarea celor mai aspre pedepse, ce se exprimă în limitarea drepturilor personale nepatrimoniale ale infractorului.

(4) Răspunderea penală se aplică pentru infracțiunea înfăptuită de către instanțe de judecată, în modul stabilit de legislația în vigoare.

Titlul IV.
RĂSPUNDEREA MATERIALĂ A MILITARILOR

Capitolul I.
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 75. Condițiile răspunderii materiale a militarilor

(1) Militarii poartă răspundere materială pentru prejudiciul cauzat *patrimoniului militar* – armament, tehnică militară și specială, muniții, carburanți și lubrifianti, echipament, produse alimentare și alte tipuri de patrimoniu militar, terenuri, edificii, construcții, bani și hîrtii de valoare, alte mijloace materiale, ce constituie proprietate de stat și sînt încredințate Forțelor Armate cu drept de administrare ori sînt obținute în urma activității economice a acesteia.

(2) Militarii poartă răspundere materială numai pentru prejudiciul rea, cauzat din vina lor.

(3) Militarii nu poartă răspundere materială pentru prejudiciul cauzat în urma executării întocmai a ordinelor (dispozițiilor) date de comandanți (șefi), inclusiv de cei ierarhic inferiori. În acest caz, răspunderea materială pentru prejudiciul cauzat revine comandanților (șefilor) care au dat aceste ordine (dispoziții).

(4) Militarii care, avînd posibilitatea de a înlătura parțial sau total urmările păgubitoare ale ordinului (dispoziției) comandantului (șefului), nu au raportat despre aceasta de îndată sau în decurs de 24 de ore, la întoarcerea din misiune, din neglijență sau rea-credință și nu au luat măsuri pentru evitarea pagubei, poartă răspundere împreună cu comandantul (șeful).

(5) Răspunderea materială a militarilor nu survine în cazul săvîrșirii acțiunilor în stare de extremă necesitate sau legale.

(6) Termenul tragerii la răspundere materială de către comandant (șef) este de 3 luni din momentul depistării prejudiciului, iar de către instanța de judecată - de 3 ani din momentul depistării prejudiciului.

Capitolul II.

FORMELE RĂSPUNDERII MATERIALE A MILITARILOR

Articolul 76. Răspunderea materială limitată a militarilor

(1) Pentru prejudiciul cauzat din imprudență în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar, militarii răspund material în mărimea prejudiciului cauzat, însă nu mai mult de 2 solde lunare, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul Cod.

(2) Militarii care îndeplinesc serviciul militar prin contract, culpabili de cauzarea prejudiciului legat de achitarea de către unitatea militară a amenzilor pentru staționarea containerelor, vagoanelor, navelor și/sau automobilelor, de majorarea volumului lucrărilor îndeplinite, de vărsarea cu întârziere a impozitelor și altor plăți obligatorii în bugetele corespunzătoare, poartă răspundere materială în mărimea prejudiciului cauzat, însă nu mai mult de 2 solde lunare, dacă acțiunile lor nu conțin semnele componenței de infracțiune.

(3) Comandanții (șefii) care prin ordinele (dispozițiile) lor au încălcat modul stabilit de evidență, păstrare, utilizare, consum, transportare a patrimoniului unității militare sau care nu au luat măsurile necesare pentru prevenirea sustragerii, nimicirii, deteriorării, degradării acestuia ori pentru prevenirea supraplăților, fapt care a cauzat prejudiciul, sau nu au luat măsurile necesare pentru recuperarea de către persoanele vinovate a prejudiciului cauzat unității militare, poartă răspundere materială în limita prejudiciului cauzat, însă nu mai mult de 2 solde lunare, dacă acțiunile lor nu conțin semnele componenței de infracțiune.

(4) Comandanții (șefii) culpabili de eliberarea nelegitimă a militarului (angajatului civil) din serviciul militar (câmpul muncii), de transferul nelegitim al militarului (angajatului civil) la un alt loc de serviciu (de muncă), de numirea nelegitimă a militarului (angajatului civil) într-o funcție care nu este prevăzută de statele unității militare (schema de încadrare) sau într-o funcție, retribuirea căreia este mai înaltă decât a celei deținute efectiv, poartă răspundere materială pentru prejudiciul cauzat de efectuarea supraplăților rezultate din eliberarea nelegitimă a militarului (angajatului civil), din transferul nelegitim al militarului (angajatului civil) la un alt loc de serviciu (de muncă), din numirea nelegitimă a militarului (angajatului civil) în funcție în mărimea prejudiciului cauzat, dar nu mai mult de 2 solde lunare, dacă acțiunile lor nu conțin semnele componenței de infracțiune.

Articolul 77. Răspunderea materială integrală a militarilor

Militarii poartă răspundere materială în mărimea integrală a prejudiciului în cazurile în care acesta este cauzat:

a) de lipsa, distrugerea, deteriorarea patrimoniului transmis militarului în evidență pentru păstrare, transportare, eliberare, utilizare sau în alte scopuri;

b) de acțiunile (inacțiunile) militarului care conțin semnele componenței de infracțiune;

c) în urma sustragerii, nimicirii, deteriorării, degradării intenționate, consumului și/sau utilizării nelegitime a patrimoniului unității militare sau altor acțiuni (inacțiuni) intenționate, indiferent de faptul dacă ele conțin sau nu semnele componenței de infracțiune, prevăzută de Codul penal al Republicii Moldova;

d) de către militarul care și-a provocat în mod conștient starea de ebrietate alcoolică, narcotică sau toxică;

e) de acțiunile intenționate ale militarului care au provocat cheltuieli pentru tratamentul militarului sau al persoanelor ce au suferit în urma acestor acțiuni în instituțiile medico-militare sau în alte instituții medicale.

Capitolul III.

DETERMINAREA MĂRIMII PREJUDICIULUI CAUZAT ȘI MODUL DE RECUPERARE A ACESTUIA

Articolul 78. Determinarea mărimii prejudiciului cauzat

(1) Mărimea prejudiciului cauzat se determină în funcție de cheltuielile suportate, în baza datelor de evidență a patrimoniului unității militare, reieșind din prețurile de piață la data depistării prejudiciului și din gradul de uzură al patrimoniului, conform normelor stabilite la ziua depistării prejudiciului, însă nu mai mici decât prețul deșeurilor (resturilor) acestui patrimoniu.

(2) Prețurile pentru armament, tehnică militară, muniții și alte bunuri livrate centralizat unităților militare se determină de către organele de stat, împuternicite pentru aceasta.

(3) În cazul numirii nelegitime a militarului (angajatului civil) într-o funcție neprevăzută de statele unității militare (schema de încadrare), mărimea prejudiciului se determină în funcție de mărimea drepturilor bănești (salariului) plătite militarului (angajatului civil), iar în cazul numirii nelegitime într-o funcție, retribuirea căreia este mai înaltă decât a celei deținute efectiv de către militar (angajatul civil) - în funcție de diferența dintre drepturile bănești (salariu) plătite și drepturile bănești (salariu) ale funcției deținute efectiv.

(4) Mărimea prejudiciului cauzat în cazul prevăzut în art.77 lit.e) din prezentul Cod se determină în funcție de cheltuielile reale pentru tratamentul militarului sau persoanelor vătămate în instituțiile medico-militare și în alte instituții medicale.

(5) Mărimea prejudiciului cauzat din vina mai multor militari, ce urmează a fi restituit, se determină pentru fiecare în parte, în funcție de gradul vinovăției, de forma și limitele răspunderii materiale.

(6) În cazul tragerii la răspundere materială a militarilor, mărimea soldei lunare se stabilește la data emiterii ordinului (dispoziției) comandantului (șefului) sau pronunțării de către instanța de judecată a hotărârii privind recuperarea prejudiciului.

Articolul 79. Desfășurarea cercetării administrative în cazul depistării prejudiciului

(1) Comandantul (șeful), în limita competenței sale, este obligat, în cazul depistării prejudiciului, să inițieze de îndată o cercetare administrativă pentru stabilirea cauzelor survenirii și mărimii prejudiciului, precum și a persoanelor vinovate. Cercetarea administrativă se efectuează în termen de o lună de la data depistării prejudiciului. Acest termen poate fi prelungit, după caz, de către comandantul (șeful) ierarhic superior, însă nu mai mult decât cu o lună.

(2) Cercetarea administrativă poate să nu fie efectuată, dacă cauzele prejudiciului, mărimea lui și persoanele vinovate au fost stabilite de către instanța de judecată sau în urma reviziei, controlului sau urmăririi penale.

Articolul 80. Recuperarea prejudiciului

(1) Recuperarea prejudiciului a cărui mărime nu depășește 2 solde lunare se efectuează conform ordinului (dispoziției) comandantului (șefului), prin reținere din drepturile bănești ale militarului care a cauzat prejudiciul.

(2) Ordinul (dispoziția) cu privire la recuperarea prejudiciului cauzat de către comandant (șef) se emite de comandantul (șeful) ierarhic superior.

(3) Problema recuperării prejudiciului a cărui mărime depășește 2 solde lunare se examinează de către instanța de judecată, la cererea comandantului (șefului).

(4) Acțiunea privind recuperarea prejudiciului cauzat de către comandant (șef) se intentează de către comandantul (șeful) ierarhic superior.

(5) Ordinul (dispoziția) comandantului (șefului) privind recuperarea prejudiciului se emite în termen de o lună, de la data încheierii cercetării administrative, reviziei, controlului sau a emiterii hotărârii instanței de judecată și se aduce la cunoștință militarului contra semnătură. Ordinul (dispoziția) se înaintează spre executare la expirarea termenului de 7 zile de la anunțarea militarului. În cazul în care ordinul (dispoziția) privind recuperarea prejudiciului nu a fost emis în termen de

o lună, problema privind tragerea la răspundere materială a militarului se examinează de către instanța de judecată, la cererea comandantului (șefului).

(6) Ordinul (dispoziția) comandantului (șefului) privind recuperarea prejudiciului poate fi contestat de către militar în fața comandantului (șefului) superior și/sau în instanța de judecată. Contestarea ordinului (dispoziției) privind recuperarea prejudiciului nu suspendă reținerile din drepturile bănești ale militarului. În cazul anulării ordinului (dispoziției) privind recuperarea prejudiciului, mijloacele bănești reținute se restituie militarului.

(7) Recuperarea prejudiciului se efectuează indiferent de tragerea la răspundere disciplinară, administrativă sau penală a militarului pentru acțiunile (inațiunile) care au avut drept urmare cauzarea prejudiciului.

(8) Militarii pot recupera benevol, în formă bănească, complet sau parțial, prejudiciul cauzat.

(9) Reținerile din drepturile bănești ale militarului, conform hotărârii instanței de judecată, se efectuează în baza ordinului comandantului (șefului) sau a titlului executoriu eliberat de către instanța de judecată.

(10) Diferența dintre mărimea prejudiciului cauzat și mărimea reținerilor din drepturile bănești ale militarului se casează de către comandant (șef) în modul stabilit, în limitele competenței sale sau în baza hotărârii instanței de judecată.

Articolul 81. Recuperarea prejudiciului în cazul eliberării militarului din serviciul militar sau al transferului la un nou loc de serviciu

(1) În cazul în care militarul tras la răspundere materială nu a recuperat prejudiciul la data eliberării din serviciul militar, acesta este recuperat în conformitate cu legislația.

(2) În cazul în care militarul care a cauzat prejudiciul a fost eliberat din serviciul militar și nu a fost tras la răspundere materială, recuperarea prejudiciului se efectuează în baza titlului executoriu, eliberat de instanța de judecată ca rezultat al examinării acțiunii înaintate de către comandant (șef).

(3) În cazul transferului la noul loc de serviciu militar, recuperarea prejudiciului de către militarul tras la răspundere materială se efectuează la noul loc de serviciu, în baza înregistrării în certificatul de alocare a drepturilor bănești.

(4) Dacă decizia privind tragerea la răspundere materială a militarului care a cauzat prejudiciu nu a fost luată pînă la momentul transferului acestuia la noul loc de serviciu militar, comandantul (șeful) este obligat să expedieze, în termen de 5 zile de la data încheierii cercetării administrative, reviziei, controlului sau a emiterii hotărîrii instanței de judecată, materialele necesare la noul loc de serviciu. Recuperarea prejudiciului, în acest caz, se efectuează la noul loc de serviciu al militarului, în modul prevăzut de art.80 din prezentul Cod.

(5) Ordinul (dispoziția) comandantului (șefului) privind recuperarea prejudiciului se emite în termen de 2 săptămîni din ziua primirii de la locul precedent de serviciu militar a materialelor indicate în alin.(4) din prezentul articol.

Articolul 82. Recuperarea prejudiciului cauzat de către militari unor terțe persoane

Militarii care au cauzat prejudiciu unor terțe persoane, prejudiciu care, în conformitate cu legislația, a fost recuperat de către unitatea militară, îl restituie acesteia în modul și în mărimea prevăzute de prezentul Cod.

Articolul 83. Condițiile de micșorare a mărimii prejudiciului care urmează a fi recuperat

Mărimea sumei bănești care urmează a fi reținută de la militar pentru recuperarea prejudiciului cauzat poate fi micșorată de către comandant (șef), cu permisiunea comandantului (șefului) ierarhic superior, sau de către instanța de judecată, ținîndu-se cont de circumstanțele concrete, de gradul de culpabilitate și starea materială a militarului, cu excepția cazului de acțiuni intenționate ale militarului care au provocat cheltuieli pentru tratamentul militarului sau al persoanelor

ce au suferit în urma acestor acțiuni, în instituțiile medico-militare și în alte instituții medicale.

Articolul 84. Modul de efectuare a reținerilor bănești

(1) Reținerile bănești lunare pentru recuperarea prejudiciului cauzat de militar se efectuează în mărime de 20 la sută din solda lunară, iar pentru recuperarea prejudiciului în cazurile prevăzute la art.77 - în mărime de pînă la 50 la sută din solda lunară.

(2) Dacă din drepturile bănești ale militarului se efectuează și alte rețineri prevăzute de legislație, mărimea generală a tuturor reținerilor bănești nu poate depăși 50 la sută din drepturile bănești lunare ale militarului. Totodată, succesiunea reținerilor indicate este determinată în conformitate cu legislația.

Titlul V.
DISCIPLINA MILITARĂ

Capitolul I.
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 85. Disciplina militară

(1) Îndeplinirea serviciului militar impune respectarea cu strictețe a disciplinei militare și suportarea rigorilor vieții de militar.

(2) Toți militarii sînt obligați să mențină și să respecte disciplina militară, să se călăuzească cu strictețe de prevederile prezentului regulament.

(3) Disciplina militară înseamnă respectarea strictă și exactă de către toți militarii a ordinii militare și a regulilor de comportare obligatorii, prevăzute de prezentul Cod, de regulamentele militare, de alte acte normative ce reglementează îndeplinirea serviciului militar. Disciplina militară constituie unul din factorii determinanți ai capacității de luptă a Forțelor Armate și se bazează atît pe acceptarea conștientă a regulilor de comportare stabilite, cît și pe constrîngerea ce se aplică conform prevederilor legii, în situația nerespectării acestora.

(4) Disciplina militară impune subordonarea necondiționată în îndeplinirea întocmai și la timp a îndatoririlor și atribuțiilor funcționale, în respectarea normelor de ordine și de comportare militară și civică, precum și asumarea responsabilității pentru faptele săvîrșite.

Articolul 86. Modul de realizare a disciplinei militare

(1) Disciplina militară se realizează:

a) prin muncă educativă, efectuată permanent de comandanți (șefi) pentru a le forma și cultiva militarilor calități morale și de luptă exemplare, necesare în executarea obligațiilor de serviciu;

- b) prin menținerea în unitatea (subunitatea) militară a ordinii regulamentare;
- c) prin exigența comandanților (șefilor) față de subalterni, prin respectarea demnității lor personale, prin grija permanentă față de ei, prin îmbinarea iscusită a metodelor de convingere și de constrângere și prin aplicarea lor corectă;
- d) prin crearea în unitatea (subunitatea) militară a unei atmosfere de responsabilitate, de ajutor reciproc și de mândrie pentru colectivul de militari;
- e) prin organizarea la un nivel înalt a pregătirii militare și prin încadrarea deplină a efectivului în acest proces.

(2) Fiecare comandant (șef) poartă răspundere pentru starea disciplinei militare și este obligat:

- a) să-și educe subalternii în spiritul executării întocmai a cerințelor disciplinei militare;
- b) să le cultive sentimentul propriei demnități, conștiința onoarei și datoriei militare;
- c) să-i stimuleze pe merituoși și să aplice pedepse severe celor care manifestă neglijență;
- d) să ceară ca fiecare militar să-și îndeplinească sarcinile conștiincios și cu abnegație;
- e) să studieze opinia colectivului de militari, să susțină pe toate căile inițiativele raționale și propunerile subalternilor, orientate spre perfecționarea capacității și pregătirii de luptă a unității (subunității) militare.

(3) Comandanții (șefii) trebuie să acorde o atenție deosebită studierii sub toate aspectele a calităților subalternilor, respectării relațiilor regulamentare, coeziunii colectivului de militari, consolidării prieteniei dintre militari, depistării la timp a cauzelor și prevenirii încălcărilor (abaterilor) ce se comit de subalterni, creării unei atitudini de intoleranță față de cei care încalcă disciplina militară, față de cazurile de inechitate socială. Comandantul (șeful) este obligat să analizeze starea disciplinei militare, să facă bilanțul muncii efectuate și să stabilească măsuri eficiente de

îmbunătățire a disciplinei, să nu admită tănuirea faptelor de încălcare a disciplinei militare, a infracțiunilor și a incidentelor.

(4) Comandantul (șeful) trebuie să fie atent față de subalterni, să le cunoască problemele și necesitățile, să contribuie la satisfacerea acestora, să nu permită brutalitate față de subalterni și lezarea demnității lor personale, să le servească permanent drept exemplu de respectare cu strictețe a Constituției, a altor legi, a jurământului militar, a regulamentelor și ordinelor (dispozițiilor) militare, să servească drept exemplu de puritate morală, onestitate, modestie și echitate.

(5) În interesul apărării Patriei, comandantul (șeful) are obligația să ceară, cu hotărâre și fermitate, respectarea disciplinei militare și a ordinii regulamentare, să creeze în acest scop toate condițiile necesare și să nu lase fără reacție nici o încălcare (abatere) comisă de subaltern.

(6) Comandantul (șeful) care nu asigură condiții adecvate pentru respectarea ordinii regulamentare și a cerințelor disciplinei militare și care nu întreprinde măsuri pentru restabilirea lor răspunde în conformitate cu legislația în vigoare.

(7) Fiecare militar este obligat să acorde asistență comandantului (șefului) la restabilirea ordinii și disciplinei printr-un comportament exemplar, prin intoleranță față de încălcări, prin curmarea acțiunilor vădite de încălcare a disciplinei și ordinii.

(8) Comandantul (șeful) are dreptul să dea ordine (dispoziții) subalternilor. Ordinul (dispoziția) se execută necondiționat, întocmai și în termen.

(9) Ordinele comandanților (șefilor) nu trebuie să contravină Constituției și altor legi, regulamentelor militare și altor acte normative ce reglementează serviciul militar, acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte și normelor de drept umanitar internațional.

(10) Pentru ordinul (dispoziția) dat, comandantul (șeful) poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 87. Aplicarea stimulărilor și sancțiunilor disciplinare

(1) Stimulările și sancțiunile disciplinare se aplică doar de șeful direct și de șefii specificați de prezentul Cod.

(2) De autoritatea disciplinară pe care o au șefii inferiori dispun și șefii superiori.

(3) Comandanții (șefii) ale căror funcții nu sînt menționate în prezentul Cod, în conformitate cu gradul militar prevăzut de funcția deținută, au autoritate disciplinară față de subalterni:

- a) de comandant de grupă – sergentul inferior și sergentul;
- b) de locțiitor de comandant de pluton – sergentul-major și plutonierul;
- c) de plutonier de companie – plutonierul-major și plutonierul-adjutant;
- d) de comandant de pluton – locotenentul și locotenentul-major;
- e) de comandant de companie – căpitanul și maiorul;
- f) de comandant de batalion – locotenent-colonelul;
- g) de comandant de regiment – colonelul;
- h) de comandant de brigadă – colonelul și generalul de brigadă.

(4) În perioada de exercitare temporară a obligațiilor, comandantul (șeful) are autoritate disciplinară conform funcției deținute doar în cazul în care ordinul emis o prevede.

(5) Ofițerii care se află în deplasare cu subunități sau echipe în calitate de comandanți ai acestora, precum și în timpul îndeplinirii unei misiuni în afara dislocării unității lor, au autoritate disciplinară cu o treaptă mai înaltă decît cea prevăzută de funcția deținută.

(6) Militarii numiți ca șefi de echipe, în cazurile specificate la alin.(3) din prezentul articol, au autoritate disciplinară:

- a) de plutonier de companie – sergenții;
- b) de comandant de pluton – subofițerii;
- c) de comandant de companie – ofițerii cu grade militare inferioare care dețin funcția de comandant de pluton.

(7) Ofițerul numit șef al comisiei de inspecție (control) a unității militare, a instituției are autoritate disciplinară cu o treaptă mai înaltă decât cea a comandantului unității, instituției supuse inspecției, dacă prezentul regulament nu prevede altfel.

(8) Ministrul apărării, viceministrul apărării, șeful Statului Major General al Armatei Naționale (Comandantul Armatei Naționale), comandanții genurilor de arme ale Forțelor Armate au autoritate disciplinară față de militarii din subordine în volumul deplin.

(9) Persoanele civile cu funcții de conducere au dreptul să aplice stimulări și sancțiuni disciplinare potrivit funcțiilor deținute. Acest drept se exercită prin intermediul comandanților (șefilor).

Articolul 88. Aplicarea stimulărilor militarilor

(1) Stimularea militarilor – reprezintă o modalitate de stimulare a activității lor de serviciu, aplicată de către comandanți (șefi) sau alte persoane cu funcții de răspundere și organe asupra necesităților, intereselor, conștiinței, voinței, comportamentului practic al militarului și, prin urmare – asupra rezultatelor activității lui de serviciu.

Aplicarea stimulărilor contribuie la consolidarea disciplinei militare, calității de executare a obligațiilor de serviciu, educă la militari inițiativă și responsabilitate.

(2) Aplicarea stimulărilor trebuie să corespundă împuternicirilor persoanei militare cu funcții de răspundere (persoanei cu funcție de răspundere, organului).

Pentru ca o stimulare să producă efectele sale stimulative, aceasta urmează să fie:

a) întemeiată, adică aplicată pentru rezultate concrete obținute în activitate militară de serviciu, sau pentru merite;

b) aplicată la timp;

c) justă (semnificativă), astfel măsurile de stimulare urmează să corespundă rezultatului sau meritului;

d) aplicată exclusiv individual, astfel, pentru rezultate și merite individuale pozitive concrete, se stimulează militarul concret și nu întregul colectiv, în statele căruia se află.

Caracterul individual nu exclude posibilitatea stimulării întregului efectiv al subunității (unității militare), dacă rezultatul pozitiv a fost atins în rezultatul activității comune.

(3) La ridicarea eficacității caracterului educativ al stimulărilor contribuie folosirea diferitor tipuri de stimulări cu respectarea gradualității la aplicarea lor, astfel stimulările se aplică de la minimum la maxim.

Gradualitatea însă nu exclude posibilitatea stimulării militarilor care s-au manifestat îndeosebi cu una din stimulările superioare, dar luând în considerație particularitățile individuale ale persoanei stimulate, precum și gradul impactului educativ asupra altor militari.

Stimularea se execută cu respectarea principiului transparenței, astfel stimulările se aduc la cunoștință militarilor subunității (unității) militare.

Stimularea adusă la cunoștință se execută obligatoriu, astfel, urmează să se încheie cu comiterea anumitor acțiuni (înmânarea diplomei, cadoului, banilor, ridicarea sancțiunii disciplinare aplicate anterior, introducerea înscrisurilor corespunzătoare în fișa de evidență a stimulărilor și sancțiunilor).

Capitolul II.

STIMULĂRILE DISCIPLINARE ACORDATE MILITARILOR

Articolul 89. Tipuri de stimulări

(1) Stimularea poate fi individuală și colectivă, iar după conținut – morală, materială sau mixtă, care include atât elemente morale, cât și materiale.

(2) După subiecții, care efectuează stimulare, pot fi:

a) stimulări acordate din partea comandanților sau șefilor (exprimarea mulțumirilor, acordarea cadourilor de preț și bani, diplomelor, insinelor);

b) distincții acordate de conducerea superioară de stat (acordarea distincțiilor de stat, diplome de onoare, acordarea titlurilor onorifice);

c) stimulări acordate din partea organizațiilor obștești (exprimare de mulțumiri, acordarea diplomelor de onoare, cadourilor nominale, semne onorifice etc).

(3) Fiecare comandant (șef) este investit cu obligația de a stimula efectivul din subordine pentru:

a) faptă eroică — act eroic altruist;

b) inițiativă rațională — motivația personală a militarului la executare adecvată, creativă, logică a obligațiilor de serviciu (inclusiv celor ce nu intră în volumul obligațiilor funcționale), care se caracterizează prin forme noi, în scopul obținerii rezultatelor pozitive în activitatea de serviciu;

c) sîrguință — străduință și eforturi mari în serviciu;

d) distincție în serviciu — executarea obligațiilor de serviciu la un nivel care îl evidențiază dintre alți militari și merită premiere și stimulare universală.

(4) Măsuri de stimulare pot fi:

a) generale - potrivit legislației în vigoare a Republicii Moldova se referă la toți cetățenii Republicii Moldova și se atribuie la stimulări sub formă de acordarea distincțiilor și medalii, titlurilor onorifice, acordarea de premii de stat

b) măsuri de stimulare speciale, care sînt stabilite de prezentul Cod și sunt diferențiate după categorii diferite de militari.

Articolul 90. Măsuri speciale de stimulare, acordate militarilor

(1) Efectivului de soldați și de sergenți li se aplică următoarele tipuri de stimulări:

a) ridicarea sancțiunilor disciplinare aplicate anterior;

b) exprimarea de mulțumiri;

c) acordarea permisiei în afara locului de dispunere a unității, a instituției, de pînă la 48 de ore (o dată pe lună);

d) înștiințarea la domiciliu sau la locul de muncă (de studii) anterior despre îndeplinirea exemplară a serviciului militar;

e) acordarea de diplome, cadouri de preț sau bani;

f) înmînarea fotografiei personale, executată lîngă Drapelul de Luptă desfășurat al unității militare;

g) acordarea gradului militar de caporal soldaților;

h) acordarea de grade militare, pînă la cel de sergent-major inclusiv sergenților;

i) înscrierea numelui în Cartea de Onoare a unității militare, a instituției;

j) acordarea concediului de stimulare, cu durata de pînă la 10 zile.

(2) Subofițerilor li se pot aplica următoarele stimulări:

- a) ridicarea sancțiunii disciplinare aplicate anterior;
- b) exprimare de mulțumiri;
- c) acordare de diplome, cadouri de preț sau bani;
- d) înscrierea numelui în Cartea de Onoare a unității militare, a instituției;
- e) acordarea concediului de stimulare, cu durata de pînă la 10 zile.

(3) Ofițerilor li se pot aplica următoarele stimulări:

- a) ridicarea sancțiunii disciplinare aplicate anterior;
- b) exprimare de mulțumiri;
- c) acordare de diplome, cadouri de preț (inclusiv nominale) sau bani;
- d) înscrierea numelui în Cartea de Onoare a unității militare, a instituției;
- e) acordarea concediului de stimulare, cu durata de pînă la 10 zile;
- f) decorarea cu armă albă sau cu armă de foc nominală.

Articolul 91. Dreptul comandanților (șefilor) la acordarea stimulărilor

(1) Dreptul comandanților (șefilor) la acordarea diferitor tipuri de stimulări este diferit, în dependență de funcție deținută și de grad.

În cazul în care comandantul (șeful) consideră că autoritatea disciplinară ce i-a fost acordată este insuficientă pentru aplicarea stimulării, el are dreptul să facă un demers comandantului (șefului) superior în vederea stimulării militarilor merituoși.

(2) Drepturile comandanților (șefilor) de a aplica stimulări soldaților și sergenților:

- 1) Comandantul de grupă, de echipă, locțiitorul comandantului de pluton, plutonierul companiei și comandantul de pluton au dreptul:
  - a) să ridice sancțiunile disciplinare pe care le-au aplicat anterior;
  - b) să exprime mulțumiri.
- 2) Comandantul de companie are dreptul:
  - a) să ridice sancțiunile disciplinare pe care le-a aplicat anterior;
  - b) să exprime mulțumiri;
  - c) să acorde permisie în afara locului de dispunere a unității militare, a instituției, de pînă la 24 de ore;
  - d) să înștiințeze la domiciliu sau la locul de muncă (de studii) anterior despre îndeplinirea exemplară a serviciului militar.
- 3) Comandantul de batalion (și analogii lui) are dreptul:
  - a) să ridice sancțiunile disciplinare pe care le-a aplicat anterior;
  - b) să exprime mulțumiri;
  - c) să acorde permisie în afara locului de dispunere a unității militare, a instituției, de pînă la 48 de ore;
  - d) să înștiințeze la domiciliu sau la locul de muncă (de studii) anterior despre îndeplinirea exemplară a serviciului militar;
  - e) să acorde diplome, cadouri de preț sau bani.
- 4) Comandantul de regiment, comandantul de brigadă, comandantul de batalion independent, comandantul de companie independentă, au dreptul:
  - a) să ridice sancțiunile disciplinare pe care le-au aplicat anterior;

- b) să exprime mulțumiri;
- c) să acorde permisie în afara locului de dispunere a unității militare, a instituției, de pînă la 48 de ore;
- d) să înștiințeze la domiciliu sau la locul de muncă (de studii) anterior despre îndeplinirea exemplară a serviciului militar;
- e) să acorde diplome, cadouri de preț sau bani;
- f) să înmîneze militarului fotografia acestuia, executată lîngă Drapelul de Luptă desfășurat al unității militare;
- g) să acorde soldaților gradul militar de caporal;
- h) să acorde sergenților grade militare pînă la cel de sergent-major inclusiv;
- i) să înscrie numele militarilor în Cartea de Onoare a unității militare, a instituției;
- j) să acorde concediu de stimulare, cu durata de pînă la 10 zile.

(3) Dreptul comandanților (șefilor) de a aplica stimulări subofițerilor

1) Comandantul de pluton, comandantul de companie și comandantul de batalion au dreptul:

- a) să ridice sancțiunile disciplinare pe care le-au aplicat anterior;
- b) să exprime mulțumiri.

2) Comandantul de regiment și comandantul de brigadă au dreptul:

- a) să ridice sancțiunile disciplinare pe care le-au aplicat anterior;
- b) să exprime mulțumiri;
- c) să acorde diplome, cadouri de preț sau bani;

d) să înscrie numele subofițerilor în Cartea de Onoare a unității militare, a instituției;

e) să acorde concediu de stimulare, cu durata de pînă la 10 zile.

(4) Dreptul comandanților (șefilor) de a aplica stimulări ofițerilor:

1) Comandantul de companie și comandantul de batalion (și analogii lor) au dreptul:

a) să ridice sancțiunile disciplinare pe care le-au aplicat anterior;

b) să exprime mulțumiri.

2) Comandantul de regiment, comandantul de brigadă și comandantul de batalion independent au dreptul:

a) să ridice sancțiunile disciplinare pe care le-au aplicat anterior;

b) să exprime mulțumiri;

c) să acorde diplome, cadouri de preț (inclusiv nominale) sau bani;

d) să înscrie numele ofițerilor în Cartea de Onoare a unității militare, a instituției;

e) să acorde concedii de stimulare, cu durata de pînă la 10 zile.

Capitolul III.

RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ ȘI APLICAREA SANCTIUNILOR DISCIPLINARE MILITARILOR

Secțiunea 1. RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ A MILITARILOR

Articolul 92. Răspunderea disciplinară

(1) Răspunderea disciplinară a militarilor reprezintă măsurile disciplinare de constrângere prevăzute de legislație, aplicate militarilor ce au încălcări disciplinare militare.

(2) Răspunderea disciplinară a militarilor are drept scop menținerea ordinii legale și a disciplinei militare, combaterea încălcărilor precum și influența educațională asupra militarilor.

(3) Răspunderea disciplinară a militarilor survine în legătură cu comiterea încălcărilor disciplinare și în special încălcarea disciplinei militare sau a ordinii publice care prin pericolul social e pasibilă de pedeapsă din partea comandantului (șefului).

(4) Sancțiunea disciplinară se aplică de către comandant (șef), împuternicit, în modul stabilit de prezentul Cod.

Articolul 93. Circumstanțele care înlătură răspunderea disciplinară a militarilor

(1) Nu se consideră încălcare disciplinară acțiunea (inacțiunea) săvârșită:

a) în cazul îndeplinirii ordinului sau dispozițiunii comandantului (șefului);

b) în cazul autoapărării, necesare în scopul respingerii unui atac direct, imediat, material și real, îndreptat împotriva sa, altei persoane sau împotriva unui interes public și care pune în pericol grav persoana sau drepturile celui atacat ori interesul public;

c) în cazul extremei necesități, adică prin săvârșirea acțiunii pentru a salva viața, integritatea corporală sau sănătatea sa, a altei persoane ori un interes public de la un pericol iminent care nu poate fi înlăturat altfel;

d) în cazul riscului întemeiat pentru atingerea unui scop social util;

e) în cazul constrângerii fizice, dacă în urma acesteia militarul nu și-a putut dirija acțiunile (inacțiunile) de sinestătător;

(2) Este interzisă atragerea militarilor la răspunderea disciplinară:

a) în cazul lipsei faptei de încălcare disciplinară;

b) dacă acțiunile (inacțiunile) nu sînt ilegale, precum și cazul prevăzut la alin.(1) al prezentului articol sau acțiunile comise în urma unor dereglări cronice psihice sau temporare psihice, unei demențe sau altei dereglări psihice;

c) pentru una și aceeași încălcare disciplinară;

d) în cazul expirării termenului de atragere la răspundere disciplinară, prevăzut de prezentul Cod;

e) în cazul abrogării sau căderii în desuetudine a legii, care prevede răspunderea disciplinară a militarilor pentru acțiunile (inacțiunile) sale ilicite sau a prevederilor actelor normative care au fost încălcate de către militari;

f) după radierea acestora din tabelul nominal al unității, în legătură cu eliberarea din serviciul militar.

Articolul 94. Cercetarea administrativă

(1) Pentru fiecare caz de săvârșire a unei încălcări a disciplinei militare, cu excepția cazurilor prevăzute în alin.(2), se efectuează cercetarea administrativă. Totodată, pentru stabilirea circumstanțelor încălcării disciplinare de către un grup de militari, se poate efectua o singură cercetare administrativă a militarilor care au participat la încălcarea disciplinară.

(2) Cercetarea administrativă nu se inițiază, iar cercetarea administrativă deja inițiată încetează în cazul în care este constatată vreo circumstanță care exclude răspunderea disciplinară a militarilor.

(3) Termenul efectuării cercetării administrative, de regulă, nu va depăși 10 zile din momentul aflării comandantului (șefului) despre încălcarea disciplinară săvârșită.

(4) Modalitatea efectuării cercetării administrative, atribuțiile comandantului (șefului) sau altei persoane care efectuează cercetarea administrativă, este stabilită de către Ministrul Apărării.

(5) În timpul audierii urmează a fi colectate probe, în baza cărora pot fi stabilite circumstanțele, care urmează a fi examinate la atragerea militarului la răspunderea disciplinară.

(6) În cazul în care în timpul cercetării administrative se stabilește că în acțiunile (inacțiunile) militarului sînt prezente elementele unei infracțiuni, persoana care efectuează cercetarea administrativă este obligată să anunțe imediat comandantul (șeful) și să acționeze în conformitate cu indicațiile lui. Comandantul (șeful), imediat, anunță organele competente de urmărire penală și ia toate măsurile necesare stabilite de legislația în vigoare.

(7) Militarului asupra căruia a fost efectuată cercetarea administrativă, în mod obligatoriu, i se aduce la cunoștință rezultatele audierii. Militarul are dreptul să invoce

obiecții la conținutul audierii în formă scrisă, care se anexează la materialele cercetării administrative.

Articolul 95. Circumstanțe ce urmează a fi examinate în cazul atragerii militarilor la răspundere disciplinară. Dovezi și evaluare

(1) La momentul atragerii la răspunderea disciplinară a militarului, este obligatoriu de stabilit:

a) dacă într-adevăr a avut loc încălcare a disciplinei (abatere disciplinară), (timpul, locul, metoda și alte circumstanțe ale încălcării (abaterii));

b) persoana care a comis încălcare (abatere) disciplinară;

c) vinovăția militarului în comiterea unei încălcări (abateri) disciplinare, forma de vinovăție și motivele comiterii încălcării (abaterii) disciplinare;

d) datele care caracterizează militarul care a comis o încălcare (abatere) disciplinară;

e) existența efectelor negative care decurg ca urmare a săvârșirii încălcării (abaterii) disciplinare;

f) circumstanțele care exclud tragerea la răspundere disciplinară;

g) circumstanțele care atenuează răspunderea disciplinară și circumstanțele care agravează răspunderea disciplinară;

h) cauzele și condițiile care au contribuit la comiterea unei încălcări (abateri) disciplinare;

i) alte circumstanțe importante la luarea unei decizii corecte în privința atragerii militarului la răspundere disciplinară.

(2) Dovezi pentru atragere la răspundere disciplinară sînt orice probe reale, în baza cărora comandantul (șeful) care a examinat materialele încălcării (abaterii) disciplinare determină prezența sau absența unor împrejurări menționate în alin.(1).

(3) În calitate de dovezi sînt admise:

- a) explicația militarului atras la răspundere disciplinară;
- b) explicațiile persoanelor care sunt la curent cu circumstanțele relevante și care ar contribui la luarea unei decizii corecte și la aplicarea sancțiunii disciplinare;
- c) concluziile și explicațiile specialistului din domeniu;
- d) documente;
- e) datele echipamentelor tehnice speciale;
- f) corpuri delictive.

(4) Explicațiile militarului atras la răspundere disciplinară, explicațiile persoanelor care sunt la curent cu circumstanțele relevante care ar contribui la luarea unei decizii corecte la aplicarea sancțiunii disciplinare, reprezintă informații care au tangență la soluționarea cazului atragerii la răspundere disciplinară și se aduc la cunoștință de către ei verbal sau în scris.

Explicațiile acestor persoane, în caz de necesitate, sînt înregistrate și anexate la procesul-verbal.

(5) Concluzia specialistului (persoană care dispune de cunoștințe de specialitate în domeniul solicitat) reprezintă opinia sa exprimată în scris, în cadrul competenței sale profesionale, în conformitate cu întrebările adresate.

Explicațiile specialistului reprezintă informații despre circumstanțele care necesită cunoștințe speciale, precum și explicațiile punctului sau de vedere și se aduce la cunoștință în formă verbală sau scrisă.

(6) Documente se consideră probe în cazul în care informația conținută în ele sau certificată de organizații, de către persoane cu funcție de răspundere sau cetățeni, reprezintă o importanță mare la soluționarea cauzei tragerii la răspundere disciplinară. Astfel de documente pot fi:

- a) procese – verbale;
- b) certificate (acte) de examinare medicală;
- c) materiale de audit, control, cercetare administrativă;
- d) referința de serviciu a militarului tras la răspundere disciplinară;
- e) alte documente.

(7) Datele echipamentelor tehnice speciale, adică dispozitivele de măsurare, aprobate în modul stabilit ca mijloace de măsurare, cu certificatele relevante și avînd verificare metrologică, dacă este necesar, sînt înregistrate și anexate la materialele încălcării (abaterii) disciplinare.

(8) Prin corpul delict se subînțelege obiectul încălcării (abaterii) disciplinare, obiecte folosite la comiterea încălcării (abaterii), sau obiecte care păstrează urme de o încălcare (abatere) disciplinară.

Corpurile delictive, dacă este necesar, sînt fotografiate sau înregistrate în alt mod și se anexează la materialele încălcării (abaterii) disciplinare.

Probele sunt păstrate în modul stabilit de regulamentele militare.

(9) Comandantul (șeful), care cercetează cazul încălcării (abaterii) disciplinare, este obligat să ia măsurile necesare pentru a asigura păstrarea probelor și a documentelor pînă la luarea unei decizii asupra cazului încălcării (abaterii) disciplinare.

La luarea deciziei de către comandantul (șeful) care cercetează cazul abaterii disciplinare, acesta trebuie să soluționeze problema referitor la obiectele și documentele confiscate. Concomitent:

a) obiectele și documentele care nu au fost retrase din circuit vor fi restituite proprietarului, iar dacă acesta nu este identificat, vor fi transmise în proprietatea statului, în conformitate cu legislația în vigoare;

b) lucrurile retrase din circuit, vor fi transmise instituțiilor corespunzătoare sau distruse;

c) documentele care sînt ca probe se vor păstra în materialele dosarului abaterii disciplinare pe întreaga perioadă de stocare a acestora sau transferate persoanelor interesate, în conformitate cu legislația.

Litigiile cu privire la dreptul de proprietate asupra probelor sînt soluționate în cadrul unei proceduri civile.

(10) Comandantul (șeful), care cercetează cazul încălcării (abaterii) disciplinare, evaluează probele de sinestătător, bazîndu-se pe cercetarea completă și obiectivă a tuturor împrejurărilor de abatere disciplinară. Nici o dovadă nu are forță prestabilită. Folosirea probelor obținute prin încălcarea prezentului cod și alte legi nu este permisă.

Articolul 96. Circumstanțele care se iau în considerație la aplicarea sancțiunilor disciplinare

(1) La aplicarea sancțiunii disciplinare se ia în considerație caracterul abaterii disciplinare, circumstanțele și consecințele comiterii acesteia, forma vinovăției, personalitatea militarului ce a comis abatere disciplinară, circumstanțele ce atenuază răspunderea disciplinară și circumstanțele ce agravează răspunderea disciplinară.

(2) Circumstanțele ce atenuază răspunderea disciplinară sînt:

- a) recunoașterea vinei militarului ce a comis abatere disciplinară;
- b) înștiințarea comandantului (șefului) despre abaterea disciplinară comisă de bună voie de către militar;
- c) înlăturarea consecințelor negative a abaterii disciplinare, recuperarea de bună voie a prejudiciului cauzat sau înlăturarea acestuia de către militar;
- d) comiterea abaterii disciplinare în stare de afect sau ca urmare a unui concurs de împrejurări grele de ordin personal sau familial.

Comandantul (șeful) ce aplică față de militar sancțiune disciplinară, poate considera drept atenuante și alte circumstanțe.

(3) Se consideră circumstanțe agravante la stabilirea răspunderii disciplinare:

- a) continuarea acțiunii (inacțiunii) ilicite, necătînd la faptul somării de comandant (șef) privind interzicerea acesteia;
- b) săvîrșirea repetată a aceleiași abateri disciplinare, dacă pentru prima abatere disciplinară față de militar s-a aplicat sancțiune disciplinară care nu a fost ridicată în modul stabilit;
- c) săvîrșirea a două și mai multe abateri disciplinare, pentru care nu a fost aplicată sancțiune disciplinară, precum și comiterea unei sau mai multor acțiuni (inacțiuni) care întrunesc componentele unei și mai multe abateri disciplinare;
- d) săvîrșirea abaterii disciplinare de un grup de militari;
- e) săvîrșirea abateri disciplinare în stare de ebrietate.

Comandantul (șeful), ce aplică față de militar sancțiune disciplinară, în dependență de caracterul abaterii disciplinare comise, poate să nu considere drept circumstanță agravantă faptele enumerate în prezentul alineat.

(4) În cazul săvârșirii unei încălcări (abateri) lipsite de importanță, comandantul (șeful), care examinează materialele încălcării (abaterii), poate libera de la răspundere disciplinară militarul care a comis încălcarea (abaterea) disciplinară și a se limita doar la atenționare verbală.

Articolul 97. Măsurile de asigurare a procedurii în privința materialelor abaterii disciplinare

(1) În scopul prevenirii abaterii disciplinare, stabilirii identității celui ce încalcă disciplina, precum și pregătirii materialelor privind abaterea disciplinară și întru asigurarea examinării lor corecte și în timp util, față de militari pot fi aplicate următoarele măsuri de asigurare a procedurii în privința materialelor abaterii disciplinare:

- a) reținerea;
- b) examinarea corporală, controlul bunurilor aflate asupra militarului, controlul mijlocului de transport;
- c) ridicarea bunurilor și documentelor;
- d) suspendarea temporară din funcția militară și (sau) de la obligațiile speciale;
- e) examinarea medicală.

(2) Reținerea de scurtă durată a libertății poate fi aplicată militarului în cazuri excepționale, dacă aceasta este necesară pentru stabilirea identității celui ce încalcă disciplina pentru pregătirea materialelor privind abaterea disciplinară gravă și pentru asigurarea examinării lor corecte și în timp util.

Despre reținerea militarului se comunică comandantului (șefului) unității militare, în care militarul își îndeplinește serviciul militar. La solicitarea militarului reținut, în cel mai scurt timp, despre locul aflării sale se informează rudele indicate de către acesta.

Termenul reținerii militarului nu trebuie să depășească trei ore.

Militarul reținut este deținut într-o încăpere separată a unității militare, a comendurii militare sau a arestului garnizoanei militare. Condițiile de detenție a militarilor reținuți sînt determinate de regulamentele militare.

(3) Examinarea corporală, controlul bunurilor aflate asupra militarului și controlul mijlocului de transport, adică examinarea bunurilor (mijlocului de transport), realizat fără încălcarea integrității structurale a bunurilor (mijlocului de transport), se efectuează la necesitate, cu scopul de a depista obiectele abaterii disciplinare, obiectele utilizate la comiterea acesteia sau a obiectelor care au păstrat asupra sa urmele abaterii disciplinare.

Examinarea corporală, controlul bunurilor aflate asupra militarului și/sau controlul mijlocului de transport se efectuează în prezența a cel puțin doi martori. Concomitent, examinarea corporală se efectuează de către o persoană de același sex cu cel examinat și în prezența a cel puțin doi martori de același sex.

Controlul mijlocului de transport se efectuează în prezența persoanei cu funcție de răspundere a unității militare. În cazuri de urgență, controlul mijlocului de transport poate fi efectuat și în absența persoanei în cauză cu funcție de răspundere.

(4) Ridicarea bunurilor, ce constituie obiecte ale abaterii disciplinare, obiecte utilizate la comiterea acesteia sau obiecte care au păstrat asupra sa urmele abaterii disciplinare și/sau documentele ce au valoare probatorie pentru atragerea la răspundere disciplinară a militarului și depistate la locul comiterii abaterii disciplinare sau la efectuarea examinării corporale, controlului bunurilor aflate asupra militarului și/sau controlului mijlocului de transport, se efectuează în prezența a cel puțin doi martori.

La necesitate bunurile și/sau documentele ridicate sunt împachetate și sigilate la locul ridicării.

(5) Suspendarea temporară de la funcția militară și/sau de la obligațiile speciale, poate fi aplicată militarului în cazul în care abaterea disciplinară comisă de către acesta împiedică la îndeplinirea obligațiilor sale funcționale și/sau speciale sau la îndeplinirea de către alți militari a obligațiilor de serviciu, sau în cazul în care îndeplinirea de către militar a obligațiilor funcționale și/sau speciale împiedică (poate împiedica) elucidarea detaliată, completă, obiectivă și în timp util a circumstanțelor comiterii de către acesta a abaterii disciplinare, identificării cauzelor și condițiilor ce au contribuit la comiterea acesteia.

Suspendarea temporară de la îndeplinirea obligațiilor funcționale și/sau de la obligațiile speciale se efectuează pe un termen de cel mult pînă la adoptarea deciziei, conform rezultatelor examinării materialelor privind abaterea disciplinară, iar în cazul aplicării sancțiunii disciplinare de cel mult pînă la executarea sancțiunii disciplinare.

Suspendarea temporară de la funcția militară și/sau de la obligațiile speciale se efectuează în modul stabilit de prezentul Cod, regulamentele militare și alte acte normative.

(6) Înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport de serviciu se aplică militarului, dacă există suficiente temeiuri de a considera că acest militar este în stare de ebrietate sau a comis o altă abatere disciplinară gravă în legătură cu conducerea mijlocului de transport de serviciu sau exploatarea acestuia. Înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport de serviciu se aplică pînă la eliminarea cauzei suspendării.

Militarul care a fost suspendat de la conducerea mijlocului de transport de serviciu și în privința căruia există suficiente temeiuri de a considera că acest militar se află în stare de ebrietate urmează a fi trimis la examinarea medicală pentru constatarea stării de ebrietate, în conformitate cu alin.(8) al prezentului articol.

Persoana cu funcție de răspundere a unității sau garnizoanei militare care a suspendat militarul de la conducerea mijlocului de transport de serviciu, este obligată

să asigure siguranța mijlocului de transport pînă la expirarea suspendării. Modalitatea păstrării mijloacelor de transport, de la conducerea cărora militarii au fost suspendați, se determină de regulamentele militare.

(7) Examinarea medicală se efectuează pentru depistarea pe corpul militarului a unor semne particulare, urme ale infracțiunii, leziunilor corporale și/sau pentru a identifica starea de ebrietate.

Examinarea medicală și înregistrarea rezultatelor acestuia se efectuează în ordinea stabilită de actele normative ale Republicii Moldova.

(8) Dacă este necesar, la efectuarea examinării corporale, controlului bunurilor aflate asupra militarului, controlului mijlocului de transport și/sau la ridicarea bunurilor și documentelor poate fi utilizată fotografierea și înregistrarea video și/sau alte metode stabilite de fixare a probelor.

(9) La aplicarea față de militar a măsurilor de asigurare a procedurii în privința materialelor abaterii disciplinare, cu excepția măsurii prevăzute la alin.(5) a prezentului articol, se întocmește un proces-verbal.

În procesul-verbal se indică data, ora și locul întocmirii acestuia, funcția, gradul militar, numele și inițialele persoanei care întocmește procesul-verbal, datele cu privire la militarul față de care se aplică măsura de asigurare a procedurii în privința materialelor abaterii disciplinare, ora, locul și cauzele aplicării măsurii respective, se descriu toate acțiunile, întreprinse la aplicarea unei astfel de măsuri, toate constatările la efectuarea examinării corporale, controlului bunurilor aflate asupra militarului, controlului mijlocului de transport și/sau examinării medicale, în acea ordine, în care s-a efectuat controlul și examinarea medicală și în acea formă, în care au fost observate la momentul controlului și examinării medicale se enumără și se descriu cu indicarea exactă a cantității, mărimii, greutății, caracteristicii individuale a bunurilor și documentelor ridicate, de asemenea se indică faptul utilizării fotografierii și înregistrării video și/sau altor metode stabilite de fixarea probelor.

Forma procesului-verbal cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a procedurii în privința materialelor abaterii disciplinare față de militar, se determină de regulamentele militare, ținându-se cont de cerințele stabilite de prezentul articol.

La procesul-verbal se anexează materialele, obținute cu utilizarea fotografierii și înregistrării video și/sau a altor metode stabilite de fixarea probelor, precum și certificatele (actele) examinării medicale.

Procesul-verbal se semnează de către persoana care l-a perfectat și militarul, față de care a fost aplicată măsura corespunzătoare de asigurare a procedurii în privința materialelor abaterii disciplinare, iar în cazul participării la aplicarea unei astfel de măsuri a martorilor sau altor persoane – și de către aceste persoane. În cazul refuzului militarului de a semna procesul-verbal, se face înscrierea respectivă. Procesul-verbal se anexează la materialele cu privire la abaterea disciplinară.

(10) Persoanele cu funcție de răspundere ale unității sau ale garnizoanei militare, care sunt în drept să aplice măsurile prevăzute de prezentul articol de asigurare a procedurii în privința materialelor abaterii disciplinare, sînt determinate de regulamentele militare.

Articolul 98. Modul de atragere a militarilor la răspundere disciplinară

(1) Militarii pot fi atrași la răspundere disciplinară de către comandanții (șefii) săi direcți.

La aplicarea sancțiunii disciplinare, comandantul (șeful) nu trebuie să admită grabă la stabilirea tipului de sancțiune și severității acesteia și nici lezarea demnității subalternului.

(2) Orice sancțiune disciplinară trebuie să fie aplicată pînă la expirarea a 10 zile de la data în care comandantul (șeful) a aflat despre comiterea încălcării (abaterii), dar nu mai tîrziu de 30 de zile de la data constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării

militarului în concediu anual de odihnă, în concediu de studii sau în concediu medical.

Sanctiunea disciplinară nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii încălcării (abaterii). În termenul indicat nu se include durata desfășurării procedurii penale.

(3) Se interzic aplicarea pentru una și aceeași încălcare (abateri) a două sau mai multor sancțiuni disciplinare, aplicarea sancțiunii întregului efectiv al subunității în locul sancționării persoanelor nemijlocit vinovate, precum și aplicarea arestului fără indicarea duratei lui.

(4) În cazul în care comandantul (șeful) consideră că autoritatea disciplinară pe care o are nu acoperă gravitatea încălcării (abaterii) comise de subaltern, el înaintează un demers comandantului (șefului) superior în vederea aplicării sancțiunii prin autoritatea disciplinară a comandantului (șefului) superior.

(5) Comandantul (șeful) care a făcut abuz de autoritate disciplinară acordată poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

(6) Comandantul (șeful) superior are dreptul să anuleze sancțiunea disciplinară aplicată de comandantul (șeful) inferior în cazul în care consideră că aceasta nu corespunde gravității încălcării (abaterii) comise și poate aplica o sancțiune mai aspră sau mai blândă.

Secțiunea 2.

SANCTIUNILE DISCIPLINARE APLICATE MILITARILOR

Articolul 99. Tipurile sancțiunilor ce pot fi aplicate militarilor

(1) Soldaților și sergenților li se pot aplica următoarele sancțiuni disciplinare:

a) observație, mustrare și mustrare aspră;

- b) numire peste rînd de serviciu (cu excepția serviciului de gardă și de garnizoană) – pînă la 6 servicii (durata zilei de muncă nu va depăși 8 ore);
- c) privare de permisie în afara locului de dispunere a unității militare, a instituției;
- d) arest – pînă la 7 zile (cu excepția femeilor care îndeplinesc serviciul militar);
- e) retrogradare în funcție cu o treaptă;
- f) retrogradare cu un grad;
- g) eliberare din serviciul militar înainte de expirarea contractului – pentru soldații și sergenții prin contract.

(2) Subofițerilor li se pot aplica următoarele sancțiuni disciplinare:

- a) observație, mustrare și mustrare aspră;
- b) arest – pînă la 5 zile (cu excepția femeilor care îndeplinesc serviciul militar);
- c) prevenire despre necorespondere parțială în funcție;
- d) retrogradare în funcție cu o treaptă;
- e) retrogradare cu un grad;
- f) eliberare din serviciul militar înainte de expirarea contractului.

(3) Ofițerilor li se pot aplica următoarele sancțiuni disciplinare:

- a) observație, mustrare și mustrare aspră;
- b) prevenire despre necorespondere parțială în funcție;
- c) retrogradare în funcție cu o treaptă;
- d) retrogradare cu un grad, inclusiv a coloneilor;
- e) eliberare din serviciul militar înainte de expirarea contractului.

Articolul 100. Dreptul comandanților (șefilor) la aplicarea sancțiunilor disciplinare

(1) Dreptul comandanților (șefilor) de a aplica sancțiuni disciplinare soldaților și sergenților:

- 1) Comandantul de grupă, de echipă are dreptul:
  - a) să aplice observație, mustrare și mustrare aspră;

- b) să numească soldații peste rând de serviciu – pentru un serviciu.
- 2) Loctiitorul comandantului de pluton are dreptul:
  - a) să aplice observație, mustrare și mustrare aspră;
  - b) să numească soldații peste rând de serviciu – până la 2 servicii.
- 3) Plutonierul de companie (de batalion) are dreptul:
  - a) să aplice observație, mustrare și mustrare aspră;
  - b) să numească soldații peste rând de serviciu – până la 3 servicii.
- 4) Comandantul de pluton (de grupă) are dreptul:
  - a) să aplice observație, mustrare și mustrare aspră;
  - b) să numească soldații și sergenții peste rând de serviciu – până la 3 servicii.
- 5) Comandantul de companie are dreptul:
  - a) să aplice observație, mustrare și mustrare aspră;
  - b) să numească soldații și sergenții peste rând de serviciu – până la 4 servicii;
  - c) să priveze militarii de permisie în afara locului de dispunere a unității militare, a instituției;
  - d) să aplice arest pe un termen de până la 3 zile.
- 6) Comandantul de batalion are dreptul:
  - a) să aplice observație, mustrare și mustrare aspră;
  - b) să numească soldații și sergenții peste rând de serviciu – până la 5 servicii;
  - c) să priveze militarii de permisie în afara locului de dispunere a unității militare, a instituției;
  - d) să aplice arest pe un termen de până la 4 zile.
- 7) Comandantul de regiment, comandantul de brigadă, comandantul de batalion independent au dreptul:
  - a) să aplice observație, mustrare și mustrare aspră;
  - b) să numească soldații și sergenții peste rând de serviciu – până la 6 servicii;
  - c) să priveze militarii de permisie în afara locului de dispunere a unității militare, a instituției;
  - d) să aplice arest pe un termen de până la 5 zile;

- e) să aplice retrogradarea în funcție cu o treaptă;
- f) să aplice retrogradarea cu un grad;
- g) să elibereze din serviciul militar înainte de expirarea contractului.

(2) Dreptul comandanților (șefilor) de a aplica sancțiuni disciplinare subofițerilor:

1) Comandantul de pluton are dreptul să aplice observație, muștrare și muștrare aspră.

2) Comandantul de companie are dreptul:

- a) să aplice observație, muștrare și muștrare aspră;
- b) să prevină despre necorespondere parțială în funcție.

3) Comandantul de batalion are dreptul:

- a) să aplice observație, muștrare și muștrare aspră;
- b) să aplice arest pe un termen de pînă la 3 zile;
- c) să prevină despre necorespondere parțială în funcție.

4) Comandantul de regiment, comandantul de brigadă, comandantul de batalion independent au dreptul:

- a) să aplice observație, muștrare și muștrare aspră;
- b) să aplice arestul pe un termen de pînă la 5 zile;
- c) să prevină despre necorespunderea parțială funcției;
- d) să aplice retrogradarea în funcție cu o treaptă.

(3) Dreptul comandanților (șefilor) de a aplica sancțiuni disciplinare ofițerilor:

1) Comandantul de companie și comandantul de batalion au dreptul să aplice observație, muștrare și muștrare aspră.

2) Comandantul de regiment, comandantul de brigadă, comandantul de batalion independent au dreptul:

- a) să aplice observație, muștrare și muștrare aspră;
- b) să prevină despre necorespondere parțială în funcție;
- c) să aplice ofițerilor cu grade militare inferioare retrogradarea în funcție cu o treaptă.

Articolul 101. Executarea sancțiunilor disciplinare

(1) Sancțiunea disciplinară se pune în execuție pînă la expirarea termenului de prescripție, prevăzut pentru atragerea la răspunderea disciplinară. După expirarea acestui termen, sancțiunea disciplinară nu se execută, dar în fișa de serviciu se păstrează înscrisura respectivă.

În asemenea cazuri, persoana din vina căreia nu a fost executată sancțiunea disciplinară poate fi trasă la răspundere.

(2) Sancțiunile disciplinare sînt în vigoare pînă la expirarea termenului lor, cu excepția cazurilor de ridicare a acestora.

Sancțiunile disciplinare aplicate militarilor sînt în vigoare timp de 6 luni de la data aplicării lor.

Sancțiunile disciplinare *retrogradarea în funcție* și *retrogradarea cu un grad* pot fi ridicate:

- a) soldaților și sergenților – nu mai devreme de 6 luni de la data aplicării;
- b) subofițerilor și ofițerilor – nu mai devreme de 1 an de la data aplicării.

Sancțiunea disciplinară *eliberarea din serviciul militar înainte de expirarea contractului* se consideră executată de la data radierii din tabelul nominal al unității militare, al instituției.

(3) Executarea sancțiunii disciplinare încetează înainte de termen în cazul:

- a) abrogării deciziei de aplicare a sancțiunii disciplinare;
- b) abrogării sau încetării acțiunii legii sau prevederilor acestuia care prevăd răspunderea disciplinară a militarului pentru săvîrșirea acțiunilor (inacțiunilor) ilicite, a prevederilor legii sau a actului normativ, care au fost încălcate de militar;

c) decesului militarului atras la răspunderea disciplinară, ori la declararea acestuia dispărut fără veste sau declarat decedat;

d) excluderii militarului, atras la răspundere disciplinară din tabelul nominal al unității, în legătură cu eliberarea din serviciu militar.

Articolul 102. Aplicarea sancțiunilor disciplinare

(1) Despre sancțiunile disciplinare aplicate se comunică:

a) soldaților – personal sau în fața formației;

b) sergenților – personal, în cadrul unei consfătuiri sau în fața formației de sergenți,

c) subofițerilor și ofițerilor – personal, în cadrul unei consfătuiri sau în fața formației de subofițeri și ofițeri;

d) ofițerilor cu grade superioare/ofițerilor cu grade supreme – personal, în prescripții sau în cadrul unei consfătuiri (ofițerilor cu grade superioare – în prezența ofițerilor cu grade superioare, iar ofițerilor cu grade supreme – în prezența ofițerilor cu grade supreme).

(2) Sancțiunea disciplinară pentru încălcările (abaterile) comise de militari în timpul serviciului de zi se aplică după încheierea serviciului sau după schimbarea lor de către alți militari.

Aplicarea sancțiunii disciplinare militarului aflat în stare de ebrietate sau drogat, precum și luarea de explicații de la acesta, se va efectua după dezalcoolizare sau după revenirea sa de sub influența drogurilor.

(3) Tuturor categoriilor de militari, sancțiunile disciplinare li se pot aplica prin ordin privind activitatea de bază sau prin dispoziție.

(4) Se interzice comunicarea despre aplicarea de sancțiuni disciplinare comandanților (șefilor) în prezența subalternilor.

(5) Aplicarea sancțiunii disciplinare se comunică militarului, sub semnătură, în termen de cel mult 5 zile de la data în care a fost emis ordinul corespunzător. Refuzul militarului de a confirma, prin semnătură, comunicarea ordinului se fixează într-un proces-verbal, semnat de reprezentantul structurii militare.

Capitolul IV.

PROPUNERI, CERERI ȘI RECLAMAȚII

Articolul 103. Propuneri, cereri și reclamații

(1) Dacă militarul constată sustragere sau deteriorare de bunuri militare, cheltuieli nelegitime de mijloace bănești, abuzuri în aprovizionarea trupelor, neajunsuri în ținerea în stare convenită a armamentului și a tehnicii, nerespectare a drepturilor stabilite de lege și a normelor de asigurare a militarilor sau alte fapte de prejudiciere a Forțelor Armate, el este obligat să raporteze despre aceasta șefului nemijlocit. De asemenea, el poate să înainteze în scris, către superior, inclusiv către Ministrul apărării, o propunere sau o cerere privind lichidarea acestor neajunsuri.

(2) Fiecare militar are dreptul să înainteze pe cale ierarhică reclamație, în mod verbal sau în scris, comandantului (șefului) ierarhic superior asupra acțiunilor ilegale ale comandanților (șefilor) față de el sau asupra încălcării drepturilor și dispensei convenite.

Articolul 104. Modul de depunere a reclamațiilor

(1) Militarul are dreptul să depună reclamații doar în nume propriu. Reclamațiile depuse în grup sau în numele altor persoane nu se examinează.

(2) Se interzice depunerea de reclamații în timpul aflării în formație (cu excepția celor depuse în timpul chestionării militarilor), în serviciul de zi, precum și în timpul aplicațiilor.

Articolul 105. Modul de examinare a propunerilor, cererilor și reclamațiilor

(1) Comandantul (șeful) trebuie să acorde atenția cuvenită propunerilor, cererilor și reclamațiilor depuse. El poartă răspundere personală pentru examinarea lor la timp și pentru luarea măsurilor de rigoare.

(2) Comandantul (șeful) este obligat să examineze propunerea (cererea, reclamația) în termen de 10 zile, iar dacă propunerea (cererea, reclamația) va fi considerată întemeiată, va lua măsuri pentru lichidarea premiselor ce au condiționat reclamațiile militarilor și ale altor cetățeni.

(3) În cazul când soluționarea propunerii (cererii, reclamației) nu ține de competența comandantului (șefului) care a primit-o, el o va expedia comandantului ierarhic superior sau instituției respective în termen de cel mult 3 zile de la data primirii, anunțând despre aceasta reclamantul.

(4) Se interzice remiterea cererilor și reclamațiilor spre examinare persoanelor ale căror acțiuni sînt contestate.

(5) Propunerile (cererile, reclamațiile) se consideră soluționate dacă au fost examinate toate problemele abordate, au fost luate măsurile de rigoare și au fost date răspunsuri conform legislației în vigoare.

(6) Comandantul (șeful) care, în procesul soluționării problemelor abordate, a comis abuz de putere sau acțiuni ilegale față de subaltern poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 106. Termen de examinare a propunerilor, cererilor și reclamațiilor

(1) Propunerile (cererile, reclamațiile) militarilor se soluționează:

a) în unitățile militare și în instituții – imediat, dar nu mai târziu de 10 zile de la data înaintării;

b) în secțiile și direcțiile Ministerului Apărării, Statului Major General – în termen de 15 zile de la data intrării.

(2) În cazurile în care soluționarea propunerii (cererii, reclamației) necesită un control riguros, solicitarea de materiale suplimentare și recepționarea altor acte, termenele de soluționare, ca excepție, poate fi prelungită de către comandant (șef) cu cel mult 15 zile, fapt despre care va fi informat reclamantul.

Titlul VI.
EVIDENȚA MILITARĂ
Capitolul I.
NOȚIUNI GENERALE

Articolul 107. Noțiune de evidență militară

(1) Evidența militară este o parte componentă a obligației militare a cetățenilor Republicii Moldova care se realizează prin sistemul de stat de evidență a recruților și rezerviștilor, în limita în care se realizează un complex de măsuri pentru colectarea, generalizarea și analiza informațiilor despre cantitatea și calitatea acestora.

(2) Scopul evidenței militare este asigurarea completării calitative și cantitative cu resurse umane a Forțelor Armate pe timp de pace, precum și pe timp de război, sau în alte situații prevăzute de legislația în vigoare.

(3) Evidența militară a cetățenilor este asigurată de către organele administrativ-militare, organele și structurile Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul de Informație și Securitate, alte ministere și organe ale administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, conducătorii instituțiilor publice și agenților economici cu orice tip de proprietate în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 108. Sarcinile evidenței militare

Sarcinile de bază ale evidenței militare sînt:

- a) asigurarea îndeplinirii de către cetățeni a obligației militare, stabilită de legislația Republicii Moldova;
- b) organizarea documentată a informației despre evidența militară a cetățenilor;

c) analiza structurii cantitative și stării calitative a resurselor umane chemate la recrutare sau mobilizare pentru utilizarea efectivă în interesele asigurării apărării și securității Republicii Moldova;

d) desfășurarea lucrului planificat întru pregătirea numărului necesar de recruți și rezerviști pentru realizarea măsurilor de transfer din Forțele Armate, pe timp de pace, precum și în perioada concentrărilor (mobilizării), și pe timp de război.

Articolul 109. Structura evidenței militare

(1) Evidența militară se împarte în generală și specială.

La evidența militară specială se află supușii militari mobilizați la locul de muncă, pentru completarea Forțelor Armate în perioada mobilizării la declararea stării de urgență, de asediu și de război.

Ceialți supuși militari se află la evidență generală.

(2) În corespundere cu scopurile și sarcinile stabilite, evidența militară se împarte în nominală și cantitativă.

Evidența nominală se face pentru fiecare cetățean în parte și este predestinată pentru studierea multilaterală a calităților profesionale și morale, precum și alte calități necesare pentru luarea deciziilor despre folosirea cadrelor.

Evidența cantitativă se duce în interesele colectării datelor generale care caracterizează cantitatea și calitatea componenței rezervei.

Capitolul II.

GESTIONAREA EVIDENȚEI MILITARE

Articolul 110. Organizarea evidenței militare

(1) Cetățenii Republicii Moldova sînt obligați să se afle la evidență militară, cu excepția celor care:

a) îndeplinesc serviciul militar;

b) sunt de gen feminin și nu au fost trecuți în rezervă după îndeplinirea serviciului militar prin contract;

c) își ispășesc pedeapsa la privațiune de libertate;

d) locuiesc permanent peste hotarele Republicii Moldova;

e) sînt recunoscuți de către comisiile medico-militare inapți, conform stării de sănătate, pentru serviciul militar pe timp de pace și de război;

f) sînt eliberați de la îndeplinirea serviciului militar din motive de conștiință;

g) au atins vîrsta-limită de aflare în rezervă;

h) au pierdut cetățenia Republicii Moldova;

i) domiciliază permanent peste hotarele Republicii Moldova;

j) au rang religios;

k) au executat serviciul civil (de alternativă);

l) au decedat.

(2) Evidența militară specializată a cetățenilor se realizează la locul de domiciliu de către organele administrativ-militare.

(3) Modul de ținere a evidenței militare a cetățenilor este reglementat de prezentul Cod și de alte acte normative privind activitatea în domeniul dat. Autoritățile publice, instituțiile publice, organele administrației publice locale,

organizațiile, agenții economici și persoanele reprezentative a lor îndeplinesc obligațiile de organizare și ducere a evidenței militare a cetățenilor în corespundere cu prezentul Cod și cu alte acte normative ce reglementează activitatea în domeniul dat.

Articolul 111. Luarea inițială la evidența militară a cetățenilor

(1) Luarea inițială la evidență militară a cetățenilor de gen masculin se realizează în anul când au atins vârsta de 16 ani de către comisia de recrutare-încorporare. Documentul de evidență militară aflat asupra recruților este adeverința de recrutare.

(2) Componenta comisiei de recrutare-încorporare se aprobă de consiliul autorității administrației publice locale de nivelul al doilea.

Comisia de recrutare-încorporare este obligată să organizeze și să dispună efectuarea examenului medical al cetățenilor, să stabilească aptitudinea pentru serviciul militar conform stării medicale, să întreprindă măsuri în vederea selectării cetățenilor după calitățile profesional-psihologice în vederea stabilirii aptitudinii pentru pregătirea acestora la specialitățile militare și adoptarea deciziilor despre luarea în evidență militară a cetățeanului sau neincluderea acestuia în evidența militară.

(3) Președintele comisiei de recrutare-încorporare sau, în urma indicațiilor acestuia, secretarul comisiei este obligat să anunțe cetățenii despre decizia comisiei și să explice obligațiile lor în cadrul evidenței militare.

Articolul 112. Obligațiile cetățenilor care se află la evidență militară

(1) Cetățenii luați la evidența militară sînt obligați:

a) să stea la evidența militară la locul de domiciliu sau locul temporar de trai în organele administrativ-militare sau în organele administrației publice locale;

b) să se prezinte în timpul și locul stabilit în ordinul de chemare la organele administrativ-militare de la locul de domiciliu sau la locul aflării temporare, având cu sine documentul de evidență militară (livretul militar, adeverința de rezervist sau adeverința de recrutare), actul de identitate al cetățeanului, permisul de conducere, în cazul în care îl deține și alte documente stabilite în ordin;

c) de a se prezenta în termen de 5 zile din ziua radierii din tabelul nominal al unității, la stabilirea locului nou de domiciliu sau reședință sau la întoarcerea pe teritoriul Republicii Moldova la organul administrativ-militar și la punctul de recrutare, încorporare și completare a primăriei, conform domiciliului, pentru luarea în evidență;

d) de a anunța în termen de 5 zile organul administrativ-militar sau punctul de recrutare, încorporare și completare al primăriei despre schimbările în starea familială, studiile, starea sănătății, locul de muncă, funcția și locul de domiciliu sau de reședință;

e) scoaterea de la evidența militară în cazul schimbării domiciliului sau reședinței (în termen ce depășește trei luni), la fel la ieșirea de pe teritoriu Republicii Moldova pe un termen mai mare de trei luni;

f) să păstreze documentul de evidență militară eliberat.

În cazul pierderii documentelor sus-menționate, în termen de două săptămâni, cetățeanul urmează să se adreseze la punctul de recrutare, încorporare și completare al primăriei pentru hotărârea întrebării despre primirea documentelor în lipsa celor pierdute.

(2) Cetățenii care urmează a fi încorporați în serviciul militar și părăsesc locul de trai în perioada recrutării pe un termen mai mare de trei luni sînt obligați personal să informeze despre aceasta organul administrativ-militar sau punctul de recrutare, încorporare și completare al primăriei.

(3) Cetățenii care au primit ordine de mobilizare sau ordine de chemare de la organul administrativ-militar sînt obligați să îndeplinească cerințele indicate în ele. În perioada mobilizării și pe timp de război ieșirea cetățenilor din țară care stau la evidența militară, la locul de trai sau la locul de trai temporar se înfăptuiește prin decizia șefului organului administrativ-militar, la cererea cetățenilor cu indicarea motivului părăsirii locului de trai și locului nou de trai sau locul temporar de trai. Cetățenii care urmează să fie încadrați în serviciul militar și ofițerii din rezervă, pentru punerea la evidență militară și scoaterea de la evidența militară, sînt obligați personal să se prezinte la organul administrativ-militar.

(4) Cetățenii îndeplinesc și alte obligații stabilite de Regulamentul cu privire la evidența militară, aprobat de Guvern.

Titlul VII.

PREGĂTIREA PENTRU SERVICIUL MILITAR

Articolul 113. Pregătirea tineretului

(1) Pregătirea tineretului pentru îndeplinirea serviciului militar presupune un complex de măsuri întreprinse în scopul formării calităților profesionale, fizice, psihologice și morale necesare pentru serviciu militar în Forțele Armate.

(2) Pregătirea tineretului pentru serviciul militar începe din momentul punerii la evidență și continuă pînă la încorporare în Forțele Armate, ori pînă la trecerea în rezervă.

Măsurile pentru pregătire a tineretului pentru serviciu militar includ următoarele direcții de bază:

- a) pregătirea fizică;
- b) măsuri de tratament curativ;
- c) pregătirea cetățenilor la specialități militare.

Articolul 114. Pregătirea fizică

(1) Pregătirea fizică a recruților se efectuează la locul de trai și studii în corespundere cu programa de pregătire fizică în instituțiile de învățămînt mediu și planurile organelor administrației publice locale pentru dezvoltarea culturii fizice și sportului în localități.

(2) În scopul stabilirii nivelului de pregătire fizică a tineretului, anual se desfășoară competiții republicane pentru pregătirea fizică generală a recruților.

Competițiile sportive se organizează de către organele administrativ-militare în comun cu direcțiile învățământului, tineretului și sportului.

Articolul 115. Măsurile de tratament curativ

(1) În scopul completării Forțelor Armate cu un contingent de tineri apti pentru serviciul militar, organele administrației publice locale, în comun cu instituțiile medico-sanitare publice și organele administrativ-militare, întreprind următoarele măsuri:

a) aprobă și aduc în acțiune planul anual pentru activități de tratament curativ și pregătirea recruților pentru îndeplinirea serviciului militar;

b) instituțiile medico-sanitare publice prestează servicii medicare recruților în limitele Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat pentru anul respectiv;

c) instituțiile medico-sanitare publice țin evidența și documentația medicală a recruților în conformitate cu legislația în vigoare;

d) în cazul depistării unor maladii, instituțiile medico-sanitare publice întreprind toate măsurile ce se impun pentru tratarea recruților.

(2) Expertiza medico-militară a cetățenilor la recrutare se efectuează în comisiile medico-militare pe lângă organele administrativ-militare de către medici specialiști calificați: chirurg, internist, neurolog, psihiatru, oculist, otorinolaringolog, stomatolog și, la necesitate, de medici de alte specialități. Modalitatea organizării și desfășurării examenului medical și expertizei medico-militare a cetățenilor la încorporare se stabilește de Regulamentul „Cu privire la expertiza medico-militară în Forțele Armate ale Republicii Moldova”, aprobat de Guvern.

Articolul 116. Pregătirea cetățenilor pentru specialitățile militare

(1) Pregătirea cetățenilor pentru specialitățile militare se realizează la catedre militare, în centre de instruire a rezervei, la instituții de învățământ militar ale Ministerului Apărării, precum și altor structuri de stat.

Numărul cetățenilor care urmează a fi pregătit la specialități militare se stabilește de Ministerul Apărării.

(2) Selectarea candidaților conform calităților profesional-psihologice este efectuată de organele administrativ-militare.

(3) Finanțarea și aprovizionarea materială a pregătirii cetățenilor pentru specialitățile militare se efectuează în modul stabilit de prezentul Cod.

Articolul 117. Instruirea rezervei la catedrele militare

(1) Catedrele militare pot fi create în cadrul Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” și Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și se conduc de regulamentele aprobate prin actele normative departamentale și interdepartamentale ale ministerelor de resort.

(2) Programele de instruire ale catedrelor militare la specialitățile respective sunt elaborate și aprobate de către Ministerul Apărării, în dependență de necesitățile Forțelor Armate. Studenții și absolvenții instituțiilor de învățământ superior pot audia cursul de instruire la catedra militară cu frecvență obligatorie, dacă corespund cerințelor regulamentelor aprobate.

(3) Asigurarea tehnico-materială și financiară a catedrelor militare se efectuează din contul instituției de învățământ, inclusiv din contul mijloacelor speciale acumulate din contractele cu persoanele care solicită înscrierea la catedra militară.

(4) După absolvirea cursului deplin de instruire la catedra militară, în baza rezultatelor obținute, absolvenților catedrelor militare li se pot acorda grade militare în rezervă pînă la „locotenent”, inclusiv conform legislației în vigoare.

Articolul 118. Instruirea rezervei în cadrul centrelor de instruire a rezervei Forțelor Armate

(1) Centrele de instruire a rezervei Forțelor Armate se instituie la decizia Ministerului Apărării și se conduc de regulamentele aprobate prin acte normative departamentale și interdepartamentale ale ministerelor de resort.

(2) Pregătirea la centrele de instruire a rezervei Forțelor Armate se efectuează după programele de instruire la specialități elaborate și aprobate de Ministerul Apărării, în dependență de necesitățile Forțelor Armate, în scopul pregătirii cetățenilor pentru apărarea Patriei, completării rezervei active, precum și selectării candidaților pentru încadrarea în serviciul militar prin contract, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

(3) Recruții care au atins vîrsta minimă de încorporare în serviciul militar, precum și rezerviștii Forțelor Armate, pot frecventa în mod benevol, cu frecvență obligatorie, cursurile de instruire a rezerviștilor în cadrul centrelor de instruire a rezervei Forțelor Armate.

(4) Asigurarea cu încăperi și alte bunuri materiale, necesare pentru activitatea didactică la centrele de instruire a rezervei Forțelor Armate, poate fi efectuată în baza contractelor conform legislației.

(5) Asigurarea tehnico-materială și financiară a centrelor de instruire a rezervei Forțelor Armate se efectuează din contul Ministerului Apărării, inclusiv din contul mijloacelor speciale provenite din contractele cu persoanele care solicită înscrierea la centrele de instruire a rezervei Forțelor Armate.

Numărul de persoane ce va fi scutit anual de plata taxei pentru instruire în cadrul centrelor de instruire a rezervei Forțelor Armate se stabilește de Ministerul Apărării. Categoriile persoanelor ce au drept la scutirea de plata taxei pentru instruire se stabilește prin regulament.

(6) După absolvirea cursului de instruire a rezerviștilor, în baza rezultatelor obținute la pregătirea militară, absolvenților li se pot acorda grade militare în rezervă în ordinea stabilită.

Titlul VIII.

ÎNCORPORAREA CETĂȚENILOR ÎN SERVICIUL MILITAR

Capitolul I.

ÎNCORPORAREA ÎN SERVICIUL MILITAR ÎN TIMP DE PACE

Articolul 119. Cetățenii, care urmează a fi încorporați în serviciul militar

(1) Cetățeni ai Republicii Moldova de gen masculin, care au vârsta de la 18 pînă la 27 ani, aflați sau care sînt obligați să se afle la evidența militară și care nu sînt în rezervă, sînt încorporați în serviciul militar în termen sau în cel cu termen redus.

(2) Încorporarea și eliberarea militarilor din serviciul militar în termen sau din cel cu termen redus se efectuează în temeiul decretului Președintelui Republicii Moldova prin hotărîre de Guvern și prin ordinul Ministrului apărării.

Decizia privind încorporarea cetățenilor în serviciul militar poate fi luată numai după atingerea de către aceștia a vârstei de 18 ani.

(3) Eliberarea militarului din serviciul militar se efectuează în legătură cu:

- a) expirarea duratei serviciului militar;
- b) starea sănătății, în temeiul deciziei comisiei medico-militare privind inaptitudinea militarului pentru serviciul militar;
- c) atingerea vârstei-limită de încorporare în serviciul militar;
- d) condamnarea, prin hotărîre a instanței de judecată rămasă definitivă, la privațiune de libertate;
- e) apariția în timpul îndeplinirii de către ei a serviciului militar a situațiilor prevăzute la art.120 alin.(1) lit.a) și e), alin.(2) lit.b) și c) și art.121 alin.(2);

f) tăinuirea faptelor ce împiedică încorporarea sau acordarea amânării și scutirii de la încorporarea în serviciul militar.

(4) Militarii încadrați în serviciul militar prin contract din serviciul militar în termen, care nu au îndeplinit integral durata prevăzută pentru serviciul militar în termen sînt trimiși pentru continuarea serviciului militar în termen, pînă la expirarea a 12 luni, în condițiile prezentului Cod.

Articolul 120. Scutirea de la încorporare în serviciul militar

(1) De la încorporarea în serviciul militar sînt scutiți cetățenii:

- a) apreciați inapți pentru serviciul militar în timp de pace;
- b) care îndeplinesc sau au îndeplinit serviciul civil (de alternativă);
- c) care au absolvit cursul deplin de instruire la catedra militară;
- d) care au absolvit cursul de instruire a rezervei la centrele de instruire;
- e) care și-au pierdut tatăl (mama), fratele (sora) care au decedat în timpul îndeplinirii serviciului militar sau sunt orfani. Recrutul poate să nu se folosească de acest drept.

(2) Nu sunt încorporați în serviciul militar cetățenii:

- a) care execută o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul societății, arest sau închisoare;
- b) care au antecedente penale nestinse sau nu au fost reabilitați, în modul stabilit de lege;
- c) cu privire la care a fost pornită umărirea penală sau cauza penală a căreia a fost transmisă în judecată.

Articolul 121. Amânarea încorporării în serviciul militar

(1) Amânarea încorporării în serviciul militar se acordă cetățenilor din motive de sănătate apreciați temporar inapți pentru îndeplinirea serviciului militar pe un termen de pînă la un an.

(2) Amânarea din motive familiale se acordă cetățenilor:

a) care au la îngrijire permanentă pe tatăl, mama, soția, fratele, sora, bunicul sau bunica, părinte adoptiv, cu excepția cazului în care ei sunt la întreținerea statului, sau nu există alte persoane obligate prin lege să întrețină persoanele menționate. Necesitatea îngrijirii permanente se confirmă prin încheierea comisiei de examinare medicală a vitalității;

b) are un copil, crescut fără mamă;

c) are la întreținere unul sau mai mulți copii pînă la 8 ani;

d) are un singur părinte cu doi sau mai mulți copii pînă la 8 ani.

(3) Amânarea pentru obținerea studiilor se acordă cetățenilor, care își fac studiile în instituții de învățămînt secundar general, secundar profesional, mediu de specialitate și superior universitar cu orice formă de instruire, - pe termenul stabilit de programa de studiu.

(4) Amânarea se acordă cetățenilor aleși la funcții electivă în autoritățile publice pe perioada exercitării mandatului.

Articolul 122. Organizarea încorporării în serviciul militar

(1) Procesul pregătirii către încorporare și încorporarea se efectuează de către autoritățile administrației publice locale, în comun cu organele administrativ-militare.

(2) Încorporarea în serviciul militar include:

a) examenul medical și aprecierea aptitudinii cetățeanului pentru îndeplinirea serviciului militar;

b) selectarea și repartizarea recruților pe genuri de arme, desfășurate de către comisia de recrutare-încorporare;

c) deplasarea la locul de îndeplinire a serviciului militar.

(3) La activitățile legate de încorporarea în serviciul militar, cetățenii se invită prin ordinele de chemare ale organelor administrativ-militare.

(4) Asigurarea financiară a măsurilor de organizare a încorporării cetățenilor în serviciul militar se efectuează din contul bugetului local.

(5) Ordinea încorporării cetățenilor în serviciul militar este determinată de prezentul Cod și alte acte legislative și normative.

Articolul 123. Comisia de recrutare-încorporare

(1) Comisia de recrutare-încorporare se creează prin decizia consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și a organului executiv al unității teritoriale autonome cu statut special.

(2) Comisia de recrutare-încorporare este compusă din:

1) președinte – adjuncții conducătorului autorității administrației publice locale de nivelul al doilea și a unității teritoriale autonome cu statut special;

2) adjuncți ai președintelui comisiei:

a) conducătorul organului administrativ-militar;

b) reprezentantul serviciului civil (de alternativă);

3) membri:

a) reprezentantul Ministerului Afacerilor Interne,

b) președintele comisiei medico-militare;

c) specialist în psihologie;

d) asistentul social;

4) secretarul - reprezentantul organului administrativ-militar.

(3) În componența comisiei de recrutare-încorporare pot fi incluși și reprezentanți ai altor autorități publice, instituții și organizații.

(4) Funcționarea comisiei de recrutare-încorporare este asigurată de consiliul unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, de organul executiv al unității teritoriale autonome cu statut special și este finanțată din contul bugetului local.

Articolul 124. Sarcinile Comisiei de recrutare-încorporare

(1) Comisia de recrutare-încorporare are următoarele sarcini:

a) pregătirea și realizarea activităților de organizare a recrutării și încorporării;
b) organizarea efectuării examenului medical al tinerilor la recrutare și recruților la încorporare;

c) adoptarea hotărârii privind încorporarea pentru fiecare recrut în parte;

d) informarea recruților asupra hotărârilor luate;

e) selectarea și repartizarea recruților după genuri de arme și unități militare ale Forțelor Armate sau locul de executare a serviciului civil (alternativă);

f) încorporarea și prezentarea recruților reprezentanților unităților militare, care le asigură deplasarea la locul de îndeplinire a serviciului militar;

g) selectarea candidaților pentru înmatriculare în instituțiile de învățământ militar;

h) adoptarea deciziilor de trimitere în organele de urmărire penală a materialelor privind recruții care se eschivează de la încorporare.

(2) Comisia de recrutare-încorporare examinează rezultatele examenului medical, aptitudinile profesionale și calitățile moral-psiho-logice ale recruților, nivelul de studii și starea familială a acestora și adoptă, referitor la fiecare recrut, una din următoarele hotărâri:

a) încorporarea în serviciul militar în termen, în cel cu termen redus sau în cel civil și repartizarea la locurile de îndeplinire a serviciului;

b) amânarea încorporării în serviciul militar în termen, în cel cu termen redus sau în cel civil;

c) scutirea de serviciul militar sau de cel civil;

d) excluderea din evidența militară.

(3) Cetățenii pot contesta hotărîrea comisiei de recrutare-încorporare în Comisia de Stat pentru Încorporare sau o pot ataca în instanța de judecată, în modul stabilit de lege, în termen de 10 zile de la data comunicării ei. Executarea hotărîrii contestate sau atacate se suspendă.

Articolul 125. Comisia de Stat pentru Încorporare

(1) Comisia de Stat pentru Încorporare se instituie prin hotărîre de Guvern în scopul coordonării activității comisiilor de recrutare-încorporare, exercitării controlului asupra desfășurării încorporării și examinării contestărilor înaintate de cetățeni.

(2) Comisia de Stat pentru Încorporare se constituie din:

1) președinte - viceprim-ministru;

2) vicepreședinți:

a) șeful Statului Major General al Forțelor Armate;

b) conducătorul serviciului civil (de alternativă);

2) membri:

a) reprezentantul Ministerului Apărării;

b) reprezentantul Ministerului Afacerilor Interne;

c) reprezentantul Ministerului Sănătății;

d) reprezentantul Ministerului Educației;

e) reprezentantul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

3) secretarul.

(3) În componența Comisiei de Stat pentru Încorporare pot fi incluși și reprezentanți ai altor autorități publice, instituții și organizații.

Articolul 126. Examenul medical și examinarea cetățenilor care sunt încorporați în serviciul militar

(1) În cazul încorporării în serviciul militar cetățenii sunt supuși examenului medical de către medicii specialiști: chirurg, terapeut, neurolog, oftalmolog, otorinolaringolog, stomatolog, psihiatru și, dacă este necesar, medici de alte specialități.

În cazul imposibilității emiterii pe loc a încheierii medicale privind aptitudinea cetățeanului pentru serviciul militar, cetățeanul este trimis la examinare medicală primară sau spitalicească în instituțiile medico-sanitare publice la nivelul respectiv.

(2) Modalitatea organizării și desfășurării examinării medicale a cetățenilor care urmează a fi încorporați în serviciul militar, se stabilește de Regulamentul cu privire la expertiza medico-militară în Forțele Armate ale Republicii Moldova, aprobat de Guvern.

Articolul 127. Deplasarea cetățenilor încorporați la locul îndeplinirii serviciului militar

(1) Deplasarea cetățenilor încorporați la locul îndeplinirii serviciului militar se efectuează în echipe (partide), formate de către organul administrativ-militar.

(2) Cheltuielile de transport pentru deplasarea cetățenilor încorporați de la locul de trai la organul administrativ-militar se efectuează din contul bugetul local, iar cheltuielile de transport a cetățenilor încorporați de la organul administrativ-militar până la locul îndeplinirii serviciului militar le suportă structura militară din sursele bugetare.

Articolul 128. Obligațiile cetățenilor care urmează a fi încorporați în serviciul militar

(1) Cetățenii care urmează a fi încorporați în serviciul militar sunt obligați să se prezinte în baza ordinului de chemare al organului administrativ-militar pentru examinare medicală, la ședința comisiei de recrutare-încorporare și pentru trimiterea lor în unitatea militară pentru îndeplinirea serviciului militar.

(2) În cazul neprezentării cetățeanului în baza ordinului de chemare al organului administrativ-militar, din motive neîntemeiate, la activitățile legate de încorporare în serviciul militar, cetățeanul menționat se consideră că se eschivează de la serviciul militar și se atrage la răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Capitolul II.

PARTICULARITĂȚILE ÎNCORPORĂRII CETĂȚENILOR ÎN SERVICIUL MILITAR LA MOBILIZARE

Articolul 129. Încorporarea și eliberarea cetățenilor din serviciul militar la mobilizare

(1) Încorporarea și eliberarea cetățenilor în serviciul militar la mobilizare se efectuează în conformitate cu Hotărîrea Parlamentului sau în temeiul Decretului Președintelui Republicii Moldova, precum și prin ordinul Ministrului apărării.

(2) Sunt supuși încorporării în serviciul militar la mobilizare cetățenii aflați în rezervă, care nu au drept la amînarea încorporării în serviciul militar la mobilizare.

(3) Cetățenii aflați în rezervă și care nu sunt încorporați în serviciul militar la mobilizare, pot fi îndreptați să activeze în funcțiile personalului civil al Forțelor Armate.

(4) Încorporării în serviciul militar la mobilizare nu sunt supuși cetățenii, care nu au fost reabilitați sau au antecedente penale nestinse pentru săvârșirea unei infracțiuni grave.

(5) Militarii, în timpul declarării mobilizării, continuă să îndeplinească serviciul militar, cu excepția femeilor care îndeplinesc serviciul militar prin contract și care au copii sub vârsta de 16 ani.

(6) Eliberarea din serviciul militar a rezerviștilor mobilizați se efectuează în legătură cu:

- a) declararea demobilizării;
- b) atingerea vârstei-limită de aflare în rezervă;
- c) inaptitudinea militarului pentru serviciul militar pe timp de război conform stării de sănătate;
- d) condamnarea, prin hotărîrea instanței de judecată rămasă definitivă, la privațiune de libertate.

Articolul 130. Amînarea încorporării în serviciul militar la mobilizare

(1) Amînarea încorporării în serviciul militar la mobilizare se acordă cetățenilor:

- a) mobilizați la locul de muncă, în modul stabilit de Guvern;
- b) recunoscuți temporar inapți pentru serviciul militar din motive de sănătate – pe un termen de pînă la șase luni;
- c) ocupat permanent de îngrijirea tatălui, mamei, soției (soțului), fratelui, surorii, bunicului sau bunicii, părinților adoptivi care, conform stării lor de sănătate și potrivit concluziilor comisiei medico-consultative, necesită îngrijiri permanente

(ajutor, supraveghere) sau cu dezabilitați severe, precum și alți membri ai familiei care nu au atins vârsta de 16 ani, în cazul în care nu există alte persoane obligate prin lege să întrețină aceste categorii de cetățeni;

d) care au la întreținere doi sau mai mulți copii (persoanelor de gen feminin – un copil);

e) mama căruia în afară de el, mai are patru sau mai mulți copii cu vârsta de pînă la 8 ani și care se educă fără soț;

f) deputaților Parlamentului.

(2) Amînarea încorporării în serviciul militar la mobilizare în afară de cetățenii enumerați în alin.(1) al prezentului articol poate fi acordată și altor cetățeni sau categorii separate de cetățeni, cărora li se oferă un astfel de drept în temeiul decretului Președintelui Republicii Moldova.

Articolul 131. Termenii încorporării cetățenilor în serviciul militar la mobilizare

Încorporarea cetățenilor în serviciul militar la mobilizare se efectuează în termenii stabiliți de Planul de mobilizare al Forțelor Armate.

Articolul 132. Organizarea încorporării cetățenilor în serviciul militar la mobilizare

(1) Pentru trecerea Forțelor Armate în termenele stabilite, în scopul transferului la timp a forțelor la organizarea și completarea la statele de război, rezerviștii sunt predestinați în prealabil în unități militare, pentru îndeplinirea serviciului militar în funcții militare sau personalului civil al unității.

(2) Cetățenii, atribuiți unităților militare (predestinați) pentru îndeplinirea serviciului militar pe timp de război, sunt încorporați în serviciul militar la mobilizare în cazul declarării mobilizării în Republica Moldova.

(3) Încorporarea recruților în serviciul militar la mobilizare sau îndreptarea acestora pentru a lucra în funcțiile personalului civil, preconizate de către state în timp de război, este efectuată de către comisia de încorporare a cetățenilor la mobilizare, creată în structurile administrativ-teritoriale de diferite niveluri.

(4) Modul creării și activității comisiei de încorporare a recruților la mobilizare, precum și ordinea încorporării recruților în unitățile militare pentru îndeplinirea serviciului militar sau îndreptarea cetățenilor să activeze în funcții a personalului civil, se stabilește de Guvern.

Articolul 133. Obligațiile cetățenilor care urmează a fi încorporați în serviciul militar la mobilizare

(1) La declararea mobilizării, cetățenii care urmează a fi încorporați în serviciul militar sînt obligați să se prezinte la punctele de adunare în termenii indicați în ordinele de repartizare la mobilizare, ordinul de chemare și indicațiile organului administrativ-militar.

(2) Cetățenilor care se află la evidență militară, din momentul declarării mobilizării, li se interzice părăsirea locului de trai fără permisiunea conducătorilor organelor administrativ-militare.

Titlul IX.
MODUL DE ÎNDEPLINIRE A
SERVICIULUI MILITAR PRIN CONTRACT

Capitolul I.
ÎNCADRAREA ÎN SERVICIU MILITAR PRIN CONTRACT

Articolul 134. Încadrarea cetățenilor în serviciu militar prin contract

(1) Încadrarea cetățenilor în serviciul militar prin contract se efectuează în baza ordinelor pe efectiv cu privire la numirea în funcție și intrării în vigoare a contractului de îndeplinire a serviciului militar, încheiat în corespundere cu prevederile prezentului Cod.

(2) Dreptul de încadrare în serviciul militar îl au:

- a) pentru efectivul de soldați și sergenți - comandanții unităților militare;
- b) pentru studenții instituțiilor de învățământ militar – comandantul instituției de învățământ militar;
- c) pentru efectivul de subofițeri și pentru corpul de ofițeri cu grade inferioare – Comandantul Armatei Naționale;
- d) pentru toate categoriile de militari, cu excepția corpului de ofițeri cu grade supreme – Ministrul apărării;
- e) pentru corpul de ofițeri cu grade supreme – Președintele Republicii Moldova.

Articolul 135. Contractul de îndeplinire a serviciului militar

Raporturile juridice dintre militari și Ministerul Apărării sînt reglementate, de regulă, prin contracte încheiate pînă la atingerea vârstei-limită de aflare în serviciul militar prin contract, în modul stabilit de prezentul Cod.

Articolul 136. Conținutul contractului de îndeplinire a serviciului militar

(1) Conținutul contractului de îndeplinire a serviciului militar se stabilește în conformitate cu legislația în vigoare și include următoarele:

- a) denumirea structurii militare cu care este încheiat contractul;
- b) funcția, gradul militar, numele, prenumele și patronimicul persoanei care încheie contractul în numele Ministerului Apărării;
- c) gradul militar, numele și prenumele militarului care încheie contractul, data, luna și anul nașterii;
- d) durata de acțiune a contractului;
- e) drepturile și obligațiile părților;
- f) data intrării în vigoare a contractului.

(2) Contractul de îndeplinire a serviciului militar poate să conțină și alte prevederi care nu contravin legislației în vigoare.

(3) Contractul-tip de îndeplinire a serviciului militar se stabilește de către Ministrul apărării.

Articolul 137. Părțile contractului de îndeplinire a serviciului militar

(1) Părțile contractului de îndeplinire a serviciului militar sînt cetățeanul (militarul) și Ministerul Apărării.

(2) Contractul de îndeplinire a serviciului militar poate fi încheiat de:

- 1) militarii:

- a) pentru care expiră termenul contractului precedent;
- b) în termen, după șase luni de serviciu militar;
- c) în termen redus, după îndeplinirea serviciului, fără eliberarea din serviciul militar.

2) cetățenii:

- a) aflați în rezerva Forțelor Armate;
- b) femei care nu se află în rezerva Forțelor Armate.

Articolul 138. Clauzele specifice a contractului de îndeplinire a serviciului militar

(1) Pe lângă condițiile generale, reglementate în art.136 din prezentul Cod, reieșind din caracterul serviciului militar, contractul prevede următoarele clauze specifice:

- a) mobilitate;
- b) confidențialitate.

(2) Mobilitatea presupune posibilitatea militarului de a îndeplini serviciul militar, în termenul prevăzut în contract în diferite funcții și în diferite unități.

(3) Confidențialitatea ca clauză contractuală presupune păstrarea de către părți a confidențialității informațiilor de serviciu pe durata acțiunii contractului și pe perioada a cinci ani după încetarea acțiunii contractului de îndeplinire a serviciului militar.

Articolul 139. Tipurile și termenul acțiunii contractului

(1) Contractul de îndeplinire a serviciului militar poate fi inițial sau succesiv:

a) contractul inițial se încheie cu:

- cetățeanul care se află în rezerva Forțelor Armate;
- cetățeanul care nu a îndeplinit serviciul militar;
- militarul care îndeplinește serviciu militar în termen;
- militarul care a îndeplinit serviciul militar în termen redus, după îndeplinirea serviciului, fără eliberarea din serviciul militar;

b) contractul succesiv se încheie cu:

- militarul care a atins vârsta-limită de aflare în serviciul militar;
- militarii care au trecut din efectivul de soldați, sergenți sau subofițeri în corpul de ofițeri.

(2) Contractul poate fi încheiat pentru perioadă nedeterminată (pînă la atingerea vârstei-limită de aflare în serviciul militar) și pentru o perioadă de un an de zile, dar nu mai mult de 5 ani, pentru militarii prin contract care au atins vârsta-limită de aflare în serviciul militar.

Articolul 140. Forma și intrarea în vigoare a contractului de îndeplinire a serviciului militar

(1) Contractul de îndeplinire a serviciului militar se încheie în formă scrisă, în două exemplare, care au putere juridică identică. Semnătura persoanei responsabile, care a semnat contractul în numele Ministerului Apărării, se întărește cu ștampila cu stema de stat.

(2) Contractul de îndeplinire a serviciului militar intră în vigoare în momentul semnării părților și emiterii ordinului de către persoana cu funcție de răspundere, care a depus semnătura în numele Ministerului Apărării.

Articolul 141. Cerințele înaintate cetățenilor pentru încadrare în serviciul militar prin contract

(1) În serviciul militar prin contract pot fi încadrați numai cetățenii Republicii Moldova. Prealabil încadrării în serviciul militar prin contract, cetățenii care, pe lângă cetățenia Republicii Moldova, dețin cetățenia altui stat, sînt obligați să renunțe la cetățenia altui stat, în modul stabilit de legislația în vigoare.

(2) Cetățeanul care se încadrează în serviciul militar prin contract trebuie să corespundă cerințelor medicale și profesional - psihologice ale serviciului militar pentru o specialitate profesională concretă, precum și nivelului de cunoștințe și de pregătire fizică, stabilite de către Ministerul Apărării.

(3) Examenul medical al cetățenilor se efectuează în corespundere cu Regulamentul cu privire la expertiza medico-militară în Forțele Armate ale Republicii Moldova. Finanțarea examenului medical se efectuează din contul mijloacelor bugetului local.

(4) Drept temei pentru refuzul de încadrare în serviciul militar prin contract a candidatului poate fi:

a) aprecierea de către comisia medico-militară ca fiind inapt pentru îndeplinirea serviciului militar;

b) necorespunderea cerințelor profesionale și moral-psihologice pentru o specialitate profesională concretă;

c) deținerea cetățeniei altui stat;

d) antecedente penale;

e) aflarea sub urmărire penală.

Capitolul II.
ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI DE
ÎNDEPLINIRE A SERVICIULUI MILITAR

Articolul 142. Încheierea contractului

(1) Contractul de îndeplinire a serviciului militar se încheie dintre cetățeanul (militarul) și reprezentantul Ministerului Apărării. Până la încheierea contractului de îndeplinire a serviciului militar, pot surveni cerințe specifice, stabilite de către Ministrul apărării.

(2) Nemijlocit, înaintea încheierii contractului de îndeplinire a serviciului militar, cetățeanul este obligat să rezilieze contractul individual de muncă încheiat, în corespundere cu Codul Muncii al Republicii Moldova.

(3) Contractul inițial de îndeplinire a serviciului militar poate fi încheiat de cetățeni (militari) cu vârsta de la 18 la 35 de ani.

În cazuri excepționale, la decizia Ministrului apărării, vârsta-limită de încheiere a contractului inițial poate fi majorată până la 5 ani.

Articolul 143. Modul de încheiere a contractului inițial de către cetățean

(1) Cetățeanul care dorește să îndeplinească serviciu militar prin contract, înaintează cerere pe numele conducătorului organului administrativ-militar, la locul de trai.

În cerere se indică:

a) numele, prenumele și patronimicul, data, luna și anul nașterii;

b) domiciliul;

c) termenele de acțiune a contractului.

(2) La încheierea contractului inițial, împreună cu cererea, cetățeanul prezintă:

a) copia buletinului de identitate;

b) declarația, pe proprie răspundere, privind lipsa cetățeniei altui stat;

c) curriculum vitae;

d) copia legalizată a carnetului de muncă, cu excepția cazurilor când cetățeanul nu a activat anterior în câmpul muncii;

e) copiile legalizate ale documentelor care confirmă studiile și calificarea obținută;

f) copiile certificatelor de căsătorie și de naștere a copiilor, după caz;

g) cazierul judiciar;

h) documentul de evidență militară.

Cererea de la persoana care se încadrează în serviciul militar prin contract, a altor documente în afară de cele specificate este interzis.

(3) Conducătorul organului administrativ-militar examinează cererea și dispune:

a) trimiterea candidatului la instituțiile medico-militare, pentru efectuarea expertizei medico-militare;

b) examinarea corespunderii candidatului cerințelor de selectare moral – psihologice pentru specialitatea de evidență militară concretă;

c) verificarea corespunderii nivelului de pregătire profesională și fizică a candidatului cu cerințele stabilite pentru încadrarea în serviciul militar prin contract.

Aprecierea corespunderii candidatului cerințelor stabilite pentru încadrarea în serviciu militar prin contract se atribuie comisiei instituite la decizia organului administrativ-militar pentru selectarea candidaților care se încadrează în serviciu militar.

În urma studierii complexe a calităților candidaților pentru serviciul militar prin contract, dacă rezultatele sînt pozitive, conducătorul organului administrativ-militar transmite materialele pentru emiterea ordinului de încadrare în serviciul militar persoanei cu funcție de răspundere împuternicită, în conformitate cu prezentul Cod.

Articolul 144. Termen de probă

(1) Pentru cetățenii încadrați în serviciu militar prin contract, în scopul aprecierii corespunderii acestora cu cerințele prezentului Cod, regulamentelor militare și altor acte normative ce determină obligațiile militare, se stabilește termen de probă de trei luni.

(2) Cetățenii care nu dețin pregătire militară, în perioada termenului de probă, vor urma, inclusiv, formele de pregătire profesională, în modul stabilit de Ministrul apărării.

(3) În termenul de probă nu se include perioada cînd militarul a lipsit din unitatea militară sau de la locul de îndeplinire a serviciului.

(4) Militarul nu poate fi avansat în gradul militar următor - pînă la finalizarea termenului de probă.

(5) La expirarea perioadei de probă, militarul:

a) este confirmat în funcția militară, dacă în urma evaluării a fost apreciat de către comandant (șef) cu calificativul corespunzător;

b) este eliberat din serviciul militar, dacă în urma evaluării a fost apreciat de către comandant (șef) cu calificativul necorespunzător.

Articolul 145. Modul de încheiere a contractului inițial de către militari

(1) Militarii care îndeplinesc serviciul militar în termen și cel cu termen redus și doresc să îndeplinească serviciul militar prin contract înaintează raport ierarhic, pe numele comandantului (șefului) unității militare.

La raport se anexează:

- a) copia buletinului de identitate;
- b) declarația, pe proprie răspundere, privind lipsa cetățeniei altui stat;
- c) copia legalizată a carnetului de muncă, cu excepția cazurilor când cetățeanul nu a activat anterior în câmpul muncii, după caz;
- d) copiile legalizate ale documentelor care confirmă studiile și calificarea obținută;
- e) copiile certificatelor de căsătorie și de naștere a copiilor, după caz;
- f) referința de serviciu de la comandantul (șeful) nemijlocit;
- g) referința medicală;
- h) caracteristica psihologică.

(2) Aprecierea corespunderii candidatului, care îndeplinește serviciul militar în termen sau cu termen redus, predestinat pentru încadrarea în serviciul militar prin contract se pune în seama comisiei de evaluare a unității militare.

(3) Dacă unitatea militară nu are funcții vacante pentru care este prevăzut serviciul militar prin contract, comandantul (șeful) raportează ierarhic în vederea luării deciziei referitor la raport, în modul stabilit de Ministrul apărării.

Articolul 146. Refuzul de a încheia contractul inițial

Drept temei pentru refuzul în încheierea contractului inițial cu candidatul pot servi cazurile prevăzute de art.141 alin.(4) din prezentul Cod.

Articolul 147. Modul de înregistrare a încadrării în serviciul militar prin contract

(1) Încadrarea în serviciul militar prin contract se înregistrează printr-un ordin de zi a persoanei cu funcție de răspundere care a semnat contractul în numele Ministerului Apărării. Ordinul de zi se emite în baza ordinului referitor la efectiv al comandantului (șefului) care este împuternicit cu dreptul de a încadra în serviciul militar prin contract a categoriei de militari corespunzătoare.

(2) Ordinul de încadrare în serviciul militar se aduce la cunoștința militarului sub semnătură și se înmânează dispozițiunea în care este înscrisă data concretă de prezentare a acestuia la locul îndeplinirii serviciului militar.

(3) La înmânarea dispoziției, conducătorul organului administrativ-militar (comandantul unității militare) instrucează militarul despre modul și termenul prezentării la locul de îndeplinire a serviciului militar, despre măsurile securității în drum, precum și despre consecințele neîndeplinirii ordinului.

Articolul 148. Dosarul personal al militarului prin contract

(1) Dosarul personal al militarului reprezintă totalitatea documentelor care conțin informații despre datele personale și activitatea de serviciu a militarului. Dosarul personal se întocmește după emiterea ordinului de încadrare în serviciul militar.

Evidența dosarelor personale ale militarilor, care îndeplinesc serviciul militar prin contract, este obligatorie.

(2) Formarea dosarului personal se face cu scopul sistematizării informației documentate referitor la militarul în cauză.

În dosarul personal se sistematizează documentația prezentată de către militar la încadrarea în serviciul militar, precum și acea informație apărută în perioada activității profesionale în Forțele Armate, inclusiv:

- a) foaia matricolă a militarului;
- b) autobiografia;
- c) copiile documentelor care confirmă studiile;
- d) contractul de îndeplinire a serviciului militar;
- e) caracteristica (recomandarea de la ultimul loc de muncă, de studii sau de trai);
- f) extrase din ordine (copia ordinelor) despre încadrarea în serviciul militar, transferul în alte funcții;
- g) extrase (copiile) documentelor despre atestare (referințe, fișe de evaluare);
- h) materiale despre stimularea și atragerea la răspundere disciplinară.

În dosarul personal pot fi incluse și alte documente, în modul stabilit de Ministrul apărării.

Articolul 149. Admiterea în instituțiile de învățământ militar. Încheierea contractului de îndeplinire a serviciului militar la admiterea în instituțiile de învățământ militar

(1) Admiterea în instituțiile de învățământ militar se organizează și desfășoară conform reglementarilor în domeniul învățământului la nivel național și celor specifice Ministerului Aparării.

(2) În instituțiile de învățământ militar pot candida pentru înmatriculare:

a) cetățeni care nu au îndeplinit serviciu militar, cu vârsta de la 18 pînă la 23 de ani;

b) cetățeni care au îndeplinit serviciu militar în termen, cu termen redus sau prin contract și militari care îndeplinesc serviciul prin contract, pînă la atingerea vârstei de 25 de ani.

Cetățenii care candidează în instituția de învățământ militar, trebuie să corespundă cerințelor stabilite pentru încadrarea în serviciul militar prin contract.

(3) Cetățenii înmatriculați în instituțiile de învățământ militar se numesc în funcții militare de studenți (sau alte funcții militare) și au statut de militari prin contract.

Studenții înmatriculați în instituția de învățământ militar încheie, din momentul înmatriculării, un contract de îndeplinire a serviciului militar pentru perioadă nedeterminată, în care se include obligatoriu o clauză imperativă prin care studenții se obligă, după absolvirea instituției, să îndeplinească serviciul militar prin contract cel puțin 5 ani.

(4) Studenții înmatriculați în instituțiile de învățământ militar beneficiază de vacanțe, în locul concediilor anuale, conform programelor de învățământ ale instituțiilor respective și prevederilor stabilite de Ministrul apărării.

(5) Studenții instituțiilor de învățămînt militar nu beneficiază de solde lunare, dar de burse studentești conform cuantumurilor stabilite de Ministrul apărării.

Militarii, înmatriculați în instituțiile de învățămînt militar, sînt eliberați din funcțiile deținute anterior, sînt numiți în funcții de studenți sau alte funcții prevăzute pentru militarii care își fac studiile în instituția de învățămînt și, respectiv, în loc de solde lunare primesc burse studentești, conform cuantumurilor stabilite de Ministrul apărării.

(6) Studenții anului I care sînt exmatriculați din instituțiile de învățămînt militar pentru restanțe academice, încălcări de disciplină sau refuz de a-și continua studiile sînt trimiși în unități militare pentru a continua îndeplinirea serviciului militar în termen pînă la expirarea a 12 luni.

Studenții care la momentul exmatriculării au îndeplinit integral durata prevăzută pentru serviciul militar în termen sînt trecuți în rezervă.

(7) Studenții care au fost exmatriculați din instituțiile de învățămînt militar pentru restanțe academice, încălcări ale disciplinei sau refuz de a continua studiile sînt obligați să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada de studii.

Militarii prin contract, absolvenți ai instituțiilor de învățămînt militar, în cazul în care s-au eliberat din serviciul militar, după încheierea tuturor formelor de instruire și au îndeplinit serviciul în Forțele Armate mai puțin de 5 ani, achită cheltuielile pentru instruire, indiferent de sursa de finanțare cu excepția cazurilor cînd aceste cheltuieli au fost suportate din cont propriu.

La încheierea contractului de îndeplinire a serviciului militar cu studentul care își face studiile în instituția de învățămînt militar, condițiile privind recuperarea cheltuielilor pentru instruire se stabilesc nemijlocit în contractul respectiv.

(8) Prin achitarea cheltuielilor de instruire se subînțelege cheltuieli calculate în mod proporțional, ce cuprind mijloace bănești achitate personalului (militar și civil) implicat în procesul de instruire, cheltuielile pentru cazare, echipament, alimentație și asigurare medicală.

(9) Cetățenii exmatriculați din instituția de învățământ militar pentru restanțe academice, încălcare a disciplinei sau refuz de a continua studiile sau de a încheia contractul de îndeplinire a serviciului militar, precum și cetățeanul care a absolvit instituția și a fost eliberat înainte de termenul stabilit la alin.(7), în conformitate cu art.152 lit.d)-f), art.153 alin.(2) subpct.3), art.154 lit.b)-f) din prezentul Cod, recuperează cheltuielile bugetului de stat care au fost alocate pentru pregătirea lui. Modul de calculare a sumei pentru recuperarea cheltuielilor se stabilește de către Ministerul Apărării.

Articolul 150. Modul de încheiere a contractului succesiv cu militarii care au atins vârsta-limită de aflare în serviciul militar

(1) Militarii care au atins vârsta-limită de aflare în serviciu militar și corespund cerințelor de încadrare în serviciul militar prin contract pot încheia contracte succesive pe termene de un an, dar nu mai mult de 5 ani consecutiv.

(2) Vârsta-limită de aflare în serviciul militar prin contract se stabilește pentru:

- 1) efectivul de soldați, sergenți și subofițeri – 45 ani;
- 2) corpul de ofițeri cu grade inferioare și cu grade superioare – 50 ani;
- 3) pentru corpul de ofițeri cu grade supreme - 55 ani.

(3) Militarii pot solicita aprobarea încheierii contractului succesiv din partea persoanei cu drept de a lua decizii despre încheierea contractului, printr-un raport înaintat în mod ierarhic cu cel puțin două luni pînă la atingerea vârstei-limită (expirarea termenului acțiunii contractului).

(4) Decizia referitor la aprobarea sau refuzul încheierii contractului cu militarii care au atins vârsta-limită de aflare în serviciu militar este luată:

a) pentru corpul de ofițeri cu grade supreme și ofițerii numiți în funcții militare pentru care statele de organizare prevăd grade militare ale corpului de ofițeri cu grade supreme – de către Președintele Republicii Moldova;

b) pentru corpul de ofițeri cu grade inferioare și cu grade superioare – de către Ministrul apărării;

c) pentru efectivul de soldați, sergenți și subofițeri – de către Comandantul Armatei Naționale.

(5) Decizia privind încheierea contractului cu militarul care a atins vârsta-limită de aflare în serviciul militar este luată ținându-se cont de calitățile profesionale ale acestuia, lipsa altor candidați calificați pentru suplinirea funcției militarului care a atins vârsta-limită și starea sănătății acestuia. Pentru stabilirea stării sănătății, militarul respectiv se îndreaptă pentru examinare la comisia medico-militară.

Capitolul III.

ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE ÎNDEPLINIRE A SERVICIULUI MILITAR

Articolul 151. Temeiurile pentru încetarea contractului de îndeplinire a serviciului militar

(1) Contractul de îndeplinire a serviciului militar poate înceta:

a) în circumstanțele ce nu depind de voința părților;

b) din inițiativa uneia din părți.

(2) În toate cazurile stabilite de alin.(1), ziua încetării contractului de îndeplinire a serviciului militar este considerată ziua radierii militarului din tabelul nominal al unității militare.

(3) În cazul militarilor care au atins vârsta-limită de aflare în serviciul militar și militarilor care au încheiat contracte succesive de îndeplinire a serviciului militar peste vârsta-limita de aflare în serviciul militar, aceștia urmează a fi radiați din tabelul nominal al unității militare nu mai târziu din ziua atingerii vârstei-limită sau ziua expirării termenului contractului.

Articolul 152. Încetarea contractului de îndeplinire a serviciului militar în circumstanțele ce nu depind de voința părților

Contractul de îndeplinire a serviciului militar poate înceta în următoarele circumstanțele ce nu depind de voința părților:

- a) la atingerea de către militar a vârstei-limită de aflare în serviciu militar;
- b) în legătură cu expirarea termenului acțiunii contractului succesiv de îndeplinire a serviciului militar;
- c) din motive de sănătate, în cazul imposibilității îndeplinirii în volum deplin a obligațiilor serviciului militar;
- d) în legătură cu retragerea gradului militar;
- e) în legătură cu condamnarea militarului de către instanța de judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni;
- f) în legătură cu intrarea în vigoare a sentinței despre limitarea dreptului militarului de a ocupa funcții înalte pe parcursul unei anumite perioade.

Articolul 153. Încetarea contractului de îndeplinire a serviciului militar din inițiativa militarului

(1) Militarul este în drept să solicite încetarea contractului de îndeplinire a serviciului militar în următoarele circumstanțe:

1) în legătură cu situația familială:

a) în legătură cu necesitatea îngrijirii permanente a tatălui, mamei, soției, soțului, fratelui, surorii, bunelului, bunicii sau înfiatului care, din cauza stării sănătății conform concluziei consiliului expertizei medicale de la locul de trai, necesită îngrijire permanentă (ajutor, supraveghere), în lipsa altor persoane obligate conform legii să întrețină persoanele respective.

b) în legătură cu necesitatea realizării obligațiilor de tutore și curator al fratelui minor sau al surorii minore, în lipsa altor persoane care sînt obligate conform legii să întrețină persoanele respective;

c) în legătură cu necesitatea îngrijirii copilului minor, pe care militarul îl educă, fără mamă (tată).

2) în legătură cu alegerea în funcții publice eligibile;

3) din inițiativa proprie a militarului.

(2) Pînă la emiterea ordinului despre eliberarea din serviciu militar de către persoana cu funcție de răspundere, militarul este în drept să retragă raportul.

Articolul 154. Încetarea contractului de îndeplinire a serviciului militar din inițiativa conducerii militare

Militarul poate fi eliberat înainte de termen din serviciu militar:

a) în urma unor măsuri de organizare, dacă este imposibilă folosirea militarului într-o funcție similară celei deținute în serviciul militar și dacă el nu acceptă să fie transferat într-o funcție inferioară;

b) în legătură cu neîndeplinirea condițiilor contractului de îndeplinire a serviciului militar;

c) în legătură cu condamnarea de către instanța de judecată pentru infracțiunile comise la pedeapsă penală cu amendă, cu privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, precum și cei liberați de pedeapsa penală;

d) în legătură cu refuzul de acordare a accesului la secretul de stat sau întreruperii accesului respectiv;

e) în legătură cu pierderea cetățeniei Republicii Moldova sau dobândirea cetățeniei altui stat;

f) în legătură cu evaluarea necorespunzătoare în perioada de probă;

g) în cazul refuzului de suspendare a contractului de îndeplinire a serviciului militar, în condițiile prezentului Cod.

Articolul 155. Procedura de eliberare a militarului în urma unor măsuri de organizare

(1) Militarul care urmează a fi eliberat în urma unor măsuri de organizare se preîntâmpină despre eliberare cu 30 zile calendaristice înainte.

(2) Militarul funcția căruia este redusă poate fi transferat în altă funcție egală sau superioară, iar cu acordul lui și la una inferioară.

(3) La solicitarea militarului, funcția căruia este redusă, acesta poate fi îndreptat la control către comisia medico-militară pentru examinarea aptitudinii acestuia pentru

serviciul militar. Pînă la emiterea deciziei comisiei medico-militare, militarul nu poate fi eliberat din serviciul militar.

(4) După prezentarea în unitatea militară a extrasului din ordinul persoanei împuternicite privind eliberarea militarului, se emite ordinul de zi pe unitate, în care se menționează timpul pentru predarea gestiunii și funcției în conformitate cu regulamentele militare.

(5) După expirarea termenului stabilit pentru predarea gestiunii și funcției, comandantul unității militare emite ordinul de excludere a militarului din tabelul nominal al unității militare.

Articolul 156. Procedura de eliberare a militarului în legătură cu neîndeplinirea condițiilor contractului de îndeplinire a serviciului militar

(1) Pînă la luarea deciziei de eliberare a militarului, în legătură cu neîndeplinirea condițiilor contractului, se desfășoară cercetare administrativă.

În urma desfășurării cercetării administrative se stabilesc faptele concrete de neîndeplinire a obligațiilor funcționale și generale de către militar, încălcarea regulilor de conduită social-morală, precum și alte fapte care adevăresc comportamentul necorespunzător al militarului la îndeplinirea atribuțiilor serviciului militar.

Cercetarea administrativă nu se desfășoară în cazul cînd faptele sînt stabilite de către organele de revizie, control, anchetă sau judecată.

(2) Cercetarea administrativă trebuie să fie finalizată în termen de o lună, în unele situații acest termen poate fi prelungit de către conducătorul superior, dar nu mai mult cu o lună.

Modul și ordinea desfășurării cercetării administrative se stabilește de către Ministrul apărării.

(3) Ordinul despre eliberare în legătură cu neîndeplinirea condițiilor contractuale se emite de către persoana responsabilă nu mai târziu de o lună, din momentul finalizării cercetării administrative.

În cazul expirării termenului, eliberarea din serviciul militar nu se efectuează.

(4) După prezentarea în unitatea militară a extrasului din ordinul persoanei împuternicite privind eliberarea militarului, se emite ordinul de zi pe unitate în care se menționează timpul pentru predarea gestiunii și funcției în conformitate cu regulamentele militare.

Articolul 157. Restabilirea în serviciu

Militarul care a fost eliberat ilegal, poate fi restabilit în serviciu militar în baza hotărârii instanței de judecată.

Titlul X.
SERVICIUL MILITAR

Capitolul I.
FUNCȚIA MILITARĂ

Articolul 158. Funcția militară

(1) Militarii, de regulă, îndeplinesc serviciu militar în funcția militară, cu excepția:

- a) aflării la dispoziția comandantului (șefului) - nu mai mult de trei luni;
- b) aflării la dispoziția comandantului (șefului) în legătură cu îndeplinirea măsurilor de reorganizare a statelor – nu mai mult de patru luni;
- c) aflării militarului la dispoziția comandantului în legătură cu intentarea în privința lui a unui dosar penal - pînă la emiterea sentinței de judecată;
- d) detașării militarului în misiune sau la studii în instituțiile de învățămînt militar (cursuri) – pe perioada detașării;
- e) aflării militarului în concediu de îngrijire a copilului – nu mai mult de un de zile, doar o dată pe perioada serviciului militar.

(2) Militarul poate deține doar o funcție.

(3) Nomenclatorul funcțiilor militare prevăzute pentru corpul de ofițeri cu grade militare supreme se aprobă de către Președintele Republicii Moldova.

Nomenclatorul altor funcții militare se aprobă de către Ministrul apărării.

În nomenclatorul funcțiilor militare se stabilesc:

- a) funcțiile care se atribuie în bază de concurs;

- b) funcțiile la care nu pot fi numite femei;
- c) funcțiile la care pot fi numite persoanele civile.

Articolul 159. Autoritatea persoanelor cu funcții de răspundere pentru numirea în funcții militare

(1) Numirea ofițerilor în funcții militare pentru care statele de organizare prevăd grade militare supreme este efectuată de către Președintele Republicii Moldova.

(2) Numirea în funcții militare pentru care statele de organizare prevăd grade militare a corpului de ofițeri este efectuată:

a) de către Ministrul apărării;

b) de către Comandantul Armatei Naționale – pentru corpul de ofițeri cu grade inferioare.

(3) Atribuțiile persoanelor responsabile de numire a militarilor în alte funcții se efectuează de către Ministrul apărării.

Lista persoanelor responsabile care au dreptul de a emite ordine pentru efectivul din subordinea sa se stabilește la fel de către Ministrul apărării.

(4) Persoanele cu funcții de răspundere se folosesc de dreptul de a numi în funcții militare persoane ce se află în subordinea lor nemijlocită. Persoanele cu funcții superioare de răspundere dispun de același drept de a numi la funcții pe care îl au persoanele cu funcții de răspundere inferioare.

Articolul 160. Regulile de numire în funcții militare

(1) Numirea militarului în funcție militară se face în cazul când acesta corespunde cerințelor necesare funcției respective, stabilite în fișa funcției, care se întocmește în modul stabilit de Ministrul apărării. Fișa funcției trebuie să stabilească obiectivele, sarcinile, împuternicirile, responsabilitățile obligațiile funcționale și speciale ale militarului, precum și cerințele referitor la pregătirea profesională, experiența și alte specificații necesare pentru ocuparea funcției respective.

(2) La numirea în funcție se va ține cont de specificul serviciului militar, cerințele privind evoluția în cariera militară. În cazul necesității transferului militarului la o funcție militară cu specialitate de evidență militară nouă, numirea la această funcție, de regulă, se face în urma desfășurării unei specializări corespunzătoare.

(3) Militarii prin contract înmatriculați în instituțiile de învățământ militar (ciclul I), sînt eliberați din funcțiile deținute anterior și sînt numiți în funcție de student (sau altă funcție prevăzută pentru militarii care-și fac studiile în instituția de învățământ respectivă), în corespundere cu gradul militar pe care îl dețin.

Cetățeanul înmatriculat în instituția de învățământ militar este numit în funcție de student sau altă funcție militară, predestinată pentru militari care își fac studiile în instituția de învățământ respectivă, în corespundere cu gradul militar care i-a fost acordat.

Militarii care nu au fost înmatriculați în instituția de învățământ militar revin la locul de îndeplinire a serviciului.

Militarii care au absolvit instituțiile de învățământ militar sînt numiți în funcții corespunzătoare calificativelor de apreciere și de evaluare a acestora. Dacă numirea în funcție militară corespunzătoare este imposibilă, militarii pot fi numiți în alte funcții egale, dar nu mai inferioare decît cele deținute anterior.

(4) Militarii care îndeplinesc serviciu militar în termen, pot fi transferați în modul stabilit de către Ministrul apărării în altă unitate militară ori eliberați din serviciu militar, în cazul apariției temeiurilor de eliberare din funcție.

(5) La numirea în funcții militare este necesară respectarea următoarelor cerințe:

a) funcții militare pentru care sînt prevăzute grade militare ale efectivelor de soldați, sergenți, subofițeri și ofițeri sînt completate cu categoria de militarii corespunzătoare gradului militar prevăzut de statele de organizare pentru funcția dată. În cazul imposibilității numirii în funcții a categoriei de militari, corespunzătoare gradului militar prevăzut de statele de organizare pentru funcția dată, se permite numirea în aceste funcții a militarilor din categoriile de militari inferioare;

b) numirea militarului într-o funcție militară inferioară se efectuează cu acordul acestuia, în legătură cu modificările în statele de organizare, în cazul imposibilității numirii militarului într-o funcție superioară sau egală;

c) funcțiile militare ce țin de cercetări științifice sau activitate didactică în instituțiile de învățămînt militar sau organizații de cercetări științifice sînt completate pe bază de concurs;

d) militarii recunoscuți de comisia medico-militară apți pentru îndeplinirea serviciului militar sau apți limitat, dar din motive de inaptitudine pentru funcția exercitată, sînt numiți cu acordul acestora (excepție militarii care îndeplinesc serviciu militar în termen) în altă funcție militară, dacă corespunde exigențelor acesteia sau pot fi eliberați din serviciu militar;

e) în cazul în care militarului i-a fost refuzat accesul la informația ce constituie secret de stat sau acesta este privat de un asemenea acces, militarul este numit în modul stabilit, într-o funcție militară care nu este legată de accesul la informația ce constituie secret de stat, sau este eliberat din serviciu militar;

f) militarilor, care se află în relații cu persoane apropiate (soțul (soția), persoanele înrudite prin sînge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi, mătuși) și persoanele înrudite prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră), li se interzice să îndeplinească serviciul militar în aceeași unitate militară, dacă unul din ei se află în subordinea nemijlocită, inclusiv în cazul cînd unul din ei nu este militar. În cazul în care sînt încălcate aceste restricții, unul din ei urmează să fie numit (transferat) într-o funcție care ar exclude o astfel de subordonare;

g) particularitățile numirii în funcții militare (cu excepția ofițerilor cu grade supremi) sînt stabilite de către Ministrul apărării.

(6) Militarii pot fi numiți în:

a) funcție militară superioară;

b) funcție militară egală;

c) funcție militară inferioară.

Articolul 161. Numirea în funcție militară superioară

(1) Funcția militară se consideră superioară celei deținute, dacă statele de organizare prevăd un grad militar mai înalt decît cel prevăzut pentru funcția deținută, iar în cazul gradelor militare egale – un salariu de funcție mai mare decît salariul funcției deținute.

(2) Numirea militarului în funcție militară superioară se efectuează:

a) în ordinea promovării în serviciu militar;

b) în urma concursului de selectare (pentru militarii prin contract, în cazul numirii în funcții prevăzute pentru cadrele științifice sau științifico-didactice).

(3) Dreptul preferențial la promovarea în funcții superioare îl are militarul recomandat de comisia superioară de atestare a Ministerului Apărării (unității militare în care el îndeplinește serviciu militar) care dă dovadă de calități profesionale și organizatorice înalte sau care anterior a fost numit într-o funcție inferioară în legătură cu modificările în statele de organizare.

Articolul 162. Numirea în funcție militară egală

(1) Funcția militară se consideră egală, dacă pentru ea statele de organizare prevăd grade militare egale funcției deținute și salariu de funcție egal cu funcția militară deținută.

(2) Numirea militarului prin contract într-o funcție militară egală se efectuează :

- a) la necesitate de serviciu;
- b) în urma unor măsuri de organizare – când se produc modificări în statele de organizare sau în cazul reorganizării (lichidării) unității militare;
- c) în scopul folosirii mai raționale a militarului;
- d) din motive familiale;
- e) în legătură cu starea sănătății;
- f) conform concursului (pentru militarii prin contract, în cazul numirii în funcții prevăzute pentru cadrele științifice sau științifico-didactice).

Articolul 163. Numirea în funcție militară inferioară

(1) Funcția militară se consideră inferioară, dacă conform statelor de organizare pentru aceasta este prevăzut un grad militar inferior celui prevăzut pentru funcția deținută, iar în cazul când gradele militare sînt egale - un salariu de funcție mai mic.

(2) Numirea militarului prin contract într-o funcție inferioară se efectuează în următoarele cazuri:

a) în legătură cu modificarea statelor de organizare în cazul imposibilității numirii militarului la funcție superioară sau egală - cu acordul acestora;

b) din motive familiale, la cererea personală a militarului;

c) în legătură cu starea sănătății conform deciziei comisiei medico –militare - cu acordul acestora;

d) din inițiativa personală a militarului;

e) în legătură cu aplicarea sancțiunii disciplinare retrogradare în funcție cu o treaptă, precum și în cazul în care subofițerii sau ofițerii în termen de un an de la aplicarea sancțiunii disciplinare (necorespunderea parțială funcției), nu și-au corectat comportamentul față de îndeplinirea serviciului militar sau sancțiunea aplicată nu a avut vreun efect educațional.

(3) Militarul numit în funcție inferioară, în urma aplicării sancțiunii disciplinare, poate fi numit în funcție superioară numai după ridicarea sancțiunii disciplinare.

Articolul 164. Îndeplinirea temporară a obligațiilor funcționale și de serviciu

(1) În legătură cu necesitatea de serviciu, militarul poate fi admis la îndeplinirea temporară a funcției vacante.

(2) Obligațiile funcționale ale militarului absent temporar pot fi suplinite de către alt militar, numit prin ordinul de zi al comandantului (șefului) unității militare.

(3) Termenul de îndeplinire temporară a obligațiilor funcționale de serviciu la funcția în care militarul a fost admis nu poate depăși 6 luni.

(4) Admiterea militarului la îndeplinirea temporară a funcției vacante și eliberarea acestuia de la îndeplinirea obligațiilor funcției pe care o deține se execută de persoana cu funcții de răspundere, care are dreptul numirii în funcția dată.

(5) Admiterea militarilor pentru îndeplinirea temporară a obligațiilor funcțiilor vacante prevăzute pentru corpul de ofițeri cu grade supreme se efectuează la propunerea Ministrului apărării, cu aprobarea Președintelui Republicii Moldova.

(6) Comandantul unității militare, în cazul absenței temporare, transmite executarea atribuțiilor sale unui din locuitori sau altei persoane la decizia sa.

(7) Pentru îndeplinirea temporară a obligațiilor funcționale militare pot fi admiși:

a) soldați și sergenți – la funcțiile militare pentru care sînt prevăzute grade de subofițeri;

b) subofițeri – la funcții militare pentru care sînt prevăzute grade ofițeri cu grade inferioare;

c) ofițeri cu grade inferioare – la funcții militare pentru care sînt prevăzute grade superioare;

d) ofițeri cu grade superioare – la funcții militare pentru care sînt prevăzute grade de ofițeri cu grade supreme.

Articolul 165. Trecerea militarului la dispoziția comandantului (șefului)

(1) Militarii prin contract pot fi trecuți la dispoziția comandantului (șefului) de către persoana împuternicită de a numi în funcție.

(2) Trecerea militarului prin contract la dispoziția comandantului (șefului) poate fi efectuată în următoarele cazuri și pe următoarele termene:

a) în cazul eliberării din funcția militară în legătură cu efectuarea unor măsuri de organizare, când au loc modificări în statele de organizare – pe o perioadă ce nu va depăși patru luni;

b) în cazul pornirii urmăririi penale în privința militarului – pînă la pronunțarea hotărîrii pe cauza penală;

c) în cazul aflării militarului la tratament în instituția medicală pe un termen ce depășește 4 luni – pînă la stabilirea de către comisia medico-militară a aptitudinii militarului pentru îndeplinirea serviciului militar, în conformitate cu Regulamentul cu privire la expertiza medico-militară în Forțele Armate ale Republicii Moldova;

d) în cazul absenței din motive necunoscute din perimetrul unității militare sau de la locul de serviciu – pînă la declararea persoanei dispărută fără veste sau decedată în modul stabilit de lege;

e) în cazul aflării în prizonierat (cu excepția cazurilor de predare benevolă), în situație de ostatic sau de persoană internată - pînă la eliberarea lui;

f) în cazul aflării în concediul de îngrijire a copilului, în concediul de îngrijire a copilului bolnav (invalid) - pînă la un an de zile;

g) pe perioada desfășurării campaniei electorale – pînă la finalizarea campaniei electorale;

g) în alte cazuri de eliberare din funcția militară, la decizia Ministrului apărării – pe cel mult 4 luni.

Articolul 166. Eliberarea militarului din funcție militară

(1) Militarul se eliberează din funcție militară în următoarele cazuri:

a) la numirea la o altă funcție militară;

- b) la detașare;
- c) la eliberarea din serviciul militar;
- d) în legătură cu alte situații prevăzute de legislația Republicii Moldova.

(2) Dreptul de eliberare a militarului din funcția militară îl are persoana cu funcție de răspundere, căreia i se acordă dreptul de a numi la această funcție.

Articolul 167. Numirea la un nou loc de serviciu

(1) Militarul poate fi numit la un nou loc de serviciu dintr-o unitate militară în alta (inclusiv în alte localități) din cadrul Forțelor Armate, în următoarele cazuri:

- a) la necesitate de serviciu;
- b) în ordinea promovării în serviciul militar;
- c) în legătură cu starea sănătății, în conformitate cu decizia comisiei medico-militare;
- d) din motive familiale, la cererea personală (pentru militari prin contract);
- e) la cererea personală (pentru militari prin contract);
- f) în urma unor măsuri de organizare;
- g) în legătură cu înmatricularea în instituția de învățământ militar;
- h) în legătură cu exmatricularea din instituția de învățământ militar;
- i) în pofida caracterului infracțiunii săvârșite, militarului căruia i-a fost stabilită pedeapsa de privare de dreptul de a ocupa anumită funcție sau de a exercita anumită activitate, nu poate fi lăsat în funcția militară legată de conducerea subalternilor săi.

(2) Militarul prin contract poate fi numit la un nou loc de serviciu militar în caz de necesitate, cu numirea acestuia la o funcție militară egală.

Numirea militarului la un nou loc de serviciu cu numirea la o funcție militară egală se efectuează fără acordul lui, cu excepția următoarelor cazuri:

a) imposibilitatea îndeplinirii serviciului militar în locul unde este numit, în conformitate cu decizia comisiei medico-militare;

b) pentru a îngriji de tata, mama, fratele, sora, bunelul, bunica sau adoptatorul care locuiesc separat și nu se află la întreținerea deplină a statului, au nevoie în conformitate cu decizia Consiliului medical de expertiză a vitalității, de la locul lor de trai (asistență, supraveghere).

(3) Militarul prin contract poate fi numit la un nou loc de serviciu, în ordinea promovării, cu numirea lui într-o funcție superioară.

(4) Militarul care îndeplinește serviciul militar în termen este numit la un nou loc de serviciu, fără acordul lui.

(5) Militarii sînt numiți la loc nou de îndeplinire a serviciului militar după predarea gestiunii și funcției, dar nu mai tîrziu de o lună de la primirea ordinului din unitatea militară sau înștiințării în formă scrisă despre numirea lui, în afara cazurilor în care militarii se află în concediu, deplasare de serviciu sau tratament.

Articolul 168. Suspendarea contractului de îndeplinire a serviciului militar. Detașarea militarului în afara funcției militare

(1) În cazul alegerii militarului în funcții publice eligibile, conform Codului electoral, contractul de îndeplinire a serviciului militar se suspendă pe perioada îndeplinirii mandatului, de către persoana cu funcție de răspundere care are dreptul de a încheia contractul cu categoria respectivă de militari. În acest caz, militarul se

eliberează de la îndeplinirea obligațiilor sale funcționale. Suspendarea contractului survine din ziua alegerii (numirii) în funcția eligibilă.

La solicitarea militarului ales în funcție eligibilă, acesta poate fi eliberat din serviciul militar în temeiul prevederilor prezentului Cod.

Militarii sus-menționați, care au acceptat suspendarea contractului de îndeplinire a serviciului militar, se eliberează în modul stabilit de la îndeplinirea obligațiilor funcționale. Pentru militarii în cauză, suspendarea serviciului militar survine din ziua alegerii (numirii) pe durata mandatului.

(2) În cazul în care militarul prin contract se află în concediu de îngrijire a copilului, în concediu de îngrijire a copilului bolnav (invalid) pe o perioadă ce depășește un an de zile, contractul de îndeplinire a serviciului militar se suspendă.

(3) Pentru militarul detașat în organizații internaționale, organizații ce desfășoară activități în interesul apărării și securității Republicii Moldova și în instituțiile de învățământ superior de stat, serviciul militar se suspendă. Militarul poate fi detașat fără suspendarea serviciului militar.

Detașarea militarilor în organizații internaționale se efectuează în baza tratatelor internaționale, încheiate de Republica Moldova.

(4) Detașarea militarilor în organizații internaționale, organizații ce desfășoară activități în interesul apărării și securității Republicii Moldova și în instituțiile de învățământ superior de stat, suspendarea serviciului militar se efectuează cu acordul acestora, în baza solicitării conducătorilor organizațiilor internaționale, organizații ce desfășoară activități în interesul apărării și securității Republicii Moldova și a conducătorilor instituțiilor de învățământ, în baza deciziei conducătorilor organelor administrației publice în care este prevăzut serviciul militar, cu eliberarea militarilor detașați din funcții militare deținute.

(5) Suspendarea serviciului militar condiționează și suspendarea acțiunii contractului încheiat cu acest militar. Militarul, al cărui serviciu militar prin contract este suspendat, nu se consideră că îndeplinește obligațiile serviciului militar.

Durata suspendării serviciului militar se ia în calcul în vechimea în muncă generală, la numirea pensiei pentru vechime în muncă.

În decursul acestei perioade militarului nu i se plătește solda lunară și alte plăți suplimentare prevăzute de actele normative, precum și nu i se acordă grad militar.

Militarul suspendat din serviciul militar nu intră în efectivul scriptic al Forțelor Armate, altor forțe, formațiunilor și organelor militare (speciale).

(6) Începutul suspendării serviciului militar, pentru militarii detașați cu suspendarea serviciului militar, se consideră ziua excluderii acestora din tabelul nominal al unității militare. Ziua terminării suspendării serviciului militar pentru militarii detașați cu suspendarea serviciului militar, se consideră ultima zi de muncă în organizațiile menționate sau instituțiile de învățământ.

Militarilor, serviciul militar prin contract al căroră este suspendat, care nu au atins vârsta-limită de aflare în serviciul militar, la finalizarea contractului de îndeplinire a serviciului militar, au dreptul la încheierea unui contract nou.

Militarilor, serviciul militar prin contract al căroră este suspendat în legătură cu detașarea în afara funcției militare, de către organul administrației publice în care este prevăzut serviciul militar, poate fi propus de a continua serviciul militar și în cazul refuzului acestora, serviciul militar încetează.

Militarilor, serviciul militar prin contract al căroră este suspendat, în cazul continuării serviciului militar se numesc la funcții militare anterioare, iar în lipsa acestora, cu acordul militarilor – la alte funcții militare.

Capitolul II.

GRADELE MILITARE

Articolul 169. Gradele militare

(1) În Forțele Armate se stabilesc următoarele grade militare, în ordine ierarhică, de la inferior la superior:

1) pentru efectivul de soldați:

a) soldat;

b) soldat clasa 2;

c) soldat clasa 1;

d) caporal;

2) pentru efectivul de sergenți:

a) sergent inferior;

b) sergent;

c) sergent clasa 2;

d) sergent clasa 1;

e) sergent major;

3) pentru efectivul de subofițeri:

a) plutonier;

b) plutonier major;

c) plutonier adjutant;

4) pentru corpul de ofițeri:

a) corpul de ofițeri cu grade inferioare:

- locotenent;

- locotenent major;

- căpitan;

b) pentru corpul de ofițeri cu grade superioare:

- maior;

- locotenent-colonel;

- colonel;

c) pentru corpul de ofițeri cu grade supreme:

- general de brigadă;

- general de divizie;

- general de corp de armată.

(2) Militarilor, ce dețin specialitate de evidență militară de profil juridic sau medical, la gradul militar se adaugă cuvintele “medic” sau “de justiție”.

La gradul militar al cetățeanului aflat în rezervă sau în retragere, li se adaugă cuvintele “în rezervă” sau “în retragere”.

(3) Acordarea gradelor militare poartă un caracter individual.

Gradul militar poate fi primar sau următor.

(4) Forma și conținutul prezentărilor, formele altor documente și ordine pentru acordarea gradelor militare, precum și ordinea întocmirii și prezentării acestora (cu excepția ofițerilor cu grade supreme) se stabilesc de Ministrul apărării.

(5) Gradele militare ale corpului de ofițeri se echivalează cu gradele de calificare ale funcționarilor publici, după cum urmează:

- general de corp de armată - consilier de stat al Republicii Moldova de clasa I;
- general de divizie - consilier de stat al Republicii Moldova de clasa a II-a;
- general de brigadă - consilier de stat al Republicii Moldova de clasa a III-a;
- colonel - consilier de stat de clasa I;
- locotenent-colonel - consilier de stat de clasa a II;
- maior - consilier de stat de clasa a III-a;
- căpitan - consilier de clasa I;
- locotenent major - consilier de clasa a II-a;
- locotenent - consilier de clasa a III-a.

(6) În cazul angajării ofițerilor trecuți în rezervă (retragere) în serviciul public în cadrul autorităților administrației publice centrale în care este prevăzut serviciul militar și care anterior au îndeplinit serviciul militar, acestora li se acordă gradul de calificare al funcționarului public corespunzător gradului militar deținut la momentul trecerii în rezervă (retragere).

Articolul 170. Modul de acordare a gradului militar primar

(1) Gradul militar primar este:

- a) pentru corpul de ofițeri - locotenent;
- b) pentru efectivul de subofițeri - plutonier;
- c) pentru efectivul de sergenți – sergent inferior;
- d) pentru efectivul de soldați - soldat;

(2) Gradul militar locotenent poate fi acordat:

a) militarului ce nu deține grad militar de ofițer, absolvent al instituțiilor de învățământ militar superior - după absolvirea instituției respective;

b) cetățeanului ce a absolvit cu succes studiile după programa pregătirii ofițerilor în rezervă la catedra militară a instituției de stat de învățământ superior, - după absolvirea instituției respective;

c) militarului ce nu are grad militar de ofițer, care îndeplinește serviciul militar prin contract și este absolvent al instituției de învățământ superior la specialitate înrudită cu specialitate de evidență militară și este numit la funcție militară pentru care, conform statelor, este prevăzut grad militar de ofițer – la numire la funcție militară respectivă;

d) rezerviștilor aflați în rezervă, ce nu au grad militar de ofițer și este absolvent al instituției de învățământ superior – la terminarea concentrărilor militare și susținerea colocviilor respective.

(3) Gradul militar plutonier poate fi acordat:

a) militarului, absolvent al instituției de învățământ militar, ce desfășoară pregătirea militarilor la specialitate de evidență militară de plutonieri, ce are studii medii (complete) - după absolvirea instituției respective;

b) rezervistului, ce nu are grad militar de plutonier, absolvent a instituțiilor de învățământ superior sau mediu, la specialitate înrudită cu specialitate de evidență militară care s-a încadrat în serviciul militar prin contract la funcție militară pentru care, conform statelor, este prevăzut grad militar de plutonier – la numire la funcție militară respectivă, după absolvirea cursurilor stabilite;

c) militarului, ce nu are grad militar de plutonier, care îndeplinește serviciul militar prin contract și este absolvent al instituției de învățământ superior sau mediu la specialitate înrudită cu specialitate de evidență militară și este numit la funcție

militară pentru care, conform statelor, este prevăzut grad militar de plutonier – la numire în funcție militară respectivă, după absolvirea cursurilor stabilite.

(4) Gradul militar soldat și sergent inferior se acordă:

a) cetățeanului, care nu are grad militar, încorporat în serviciu militar - de către comandantul organului administrativ-militar;

b) cetățeanului, ce nu are grad militar și este trecut în rezervă, - la trecerea în rezervă;

c) cetățeanului, ce nu are grad militar, admis în instituție de învățământ militar, la admiterea în instituțiile de învățământ menționate.

Articolul 171. Acordarea gradului militar următor

(1) Gradul militar următor se acordă militarului la expirarea termenului de aflare în gradul militar anterior, în cazul în care el deține funcția pentru care, conform statelor de organizare, sînt prevăzute grade militare egale sau superioare celui care se acordă militarului.

(2) Pentru serviciul militar, pentru gradele militare se stabilesc următoarele termene minime:

1) pentru corpul de ofițeri:

a) locotenent - 3 ani;

b) locotenent major - 4 ani;

c) căpitan - 4 ani;

d) maior - 5 ani;

e) locotenent-colonel - 5 ani;

2) pentru efectivul de subofițeri:

a) plutonier – 7 ani;

b) plutonier major – 8 ani;

3) pentru efectivul de sergenți:

a) sergent inferior – 3 ani;

b) sergent - 3 ani;

c) sergent clasa 2 – 3 ani;

d) sergent clasa 1 – 3 ani;

4) pentru efectivul de soldați:

a) soldat – 3 luni;

b) soldat clasa 2 – 6 luni;

c) soldat clasa 1 – 1 an;

d) caporal – 18 luni.

(3) Gradul militar de general de brigadă poate fi acordat, la expirarea unui termen de nu mai puțin de doi ani de serviciu militar în gradul militar colonel și cel puțin un an în funcția militară deținută, la care pot fi numiți ofițeri cu grade supreme.

Termene minime de aflare în grade militare supreme nu se stabilesc.

(4) Termenul de aflare în gradul militar deținut se calculează din ziua acordării acestuia.

(5) În cazul numirii militarului, căruia i-a expirat termenul de aflare în gradul militar deținut, în funcția pentru care, conform statelor de organizare, este prevăzut un

grad militar superior celui deținut de militar, acestuia i se poate acorda gradul militar următor concomitent cu numirea în funcție.

(6) Militarului, cu grad militar de ofițer care face studii cu frecvență de zi în instituțiile de învățământ militar, următorul grad militar, inclusiv până la gradul de locotenent-colonel, se acordă în ziua expirării termenului de aflare în gradul militar anterior, indiferent de funcția deținută până la înmatricularea în prezenta instituție de învățământ.

(7) Militarului nu-i poate fi acordat gradul militar următor și perioada dată nu se include în termenul serviciului militar în gradul militar acordat, în următoarele cazuri:

a) în timpul executării pedepsei cu muncă neremunerată în folosul societății sau arestului;

b) în cazul în care are sancțiuni disciplinare nestinse;

c) în cazuri de condamnare pentru predare benevolă în prizonierat;

d) în cazuri în care a fost suspendat contactul de îndeplinire a serviciului militar.

Articolul 172. Drepturile persoanelor cu funcție de răspundere la acordarea gradului militar

(1) Gradul militar se acordă:

a) pentru corpul de ofițeri cu grade militare supreme – de către Președintele Republicii Moldova în baza prezentării Ministrului apărării;

b) pentru corpul de ofițeri cu grade superioare și inferioare – de către Ministrul apărării;

c) pentru corpul de ofițeri cu grade inferioare – de către Comandantul Armatei Naționale;

d) celelalte grade militare – de către persoanele cu funcții de răspundere, desemnați de către Ministrul apărării.

Conducătorul organului administrativ-militar acordă gradul militar soldat cetățenilor, încadrați în serviciul militar.

Articolul 173. Retragera și retrogradarea gradului militar

(1) Militarilor și cetățenilor aflați în rezervă (retragere), gradul militar se retrage în baza hotărîrii instanței de judecată.

(2) Cetățeanului, căruia i s-a retras gradul militar, odată cu luarea la evidența militară de către conducătorul organului administrativ-militar i se acordă gradul militar soldat.

(3) În cazul încălcării grave a regulamentelor militare, ordinelor și instrucțiunilor, militarul poate fi retrogradat în grad militar cu o treaptă.

Militarul retrogradat în grad militar, care a manifestat o disciplină exemplară și atitudine conștiincioasă față de exercițiul obligațiilor de serviciu, prin ordinul persoanei care dispune de această competență, poate fi restabilit în gradul militar în modul următor:

a) pentru efectivul de soldați și sergenți – nu mai devreme de șase luni după retrogradare;

b) pentru efectivul de subofițeri și corpul de ofițeri – nu mai devreme de un an după retrogradare;

(4) În perioada acțiunii sancțiunii disciplinare de retrogradare cu o treaptă, militarului nu i se acordă recompensele prevăzute de prezentul Cod.

Articolul 174. Modul de restabilire în gradul militar

Cetățeanul cărui a s-a retras gradul militar în legătură cu condamnarea nejustificată se restabilește în gradul militar deținut după intrarea în vigoare a hotărârii cu privire la reabilitarea acestuia din ziua retragerii gradului militar.

Capitolul III.

FORMAREA ȘI EVALUAREA CADRELOR MILITARE

Articolul 175. Evoluția în cariera militară și dezvoltarea profesională

Condițiile de evoluție în cariera militară și dezvoltare profesională se stabilesc în Ghidul carierei militare, aprobat de Ministrul apărării.

Articolul 176. Recalificarea profesională, ridicarea calificării și stagierea militarului

(1) Recalificarea profesională, ridicarea calificării și stagierea militarului sunt studii profesionale complementare, la care se permite de a purcede cu suspendarea, suspendarea parțială sau fără suspendare de la executarea de către militar a obligațiilor funcționale și a celor speciale.

Obținerea studiilor profesionale complementare asigură avantajul în cazul altor condiții egale la includerea militarului în rezerva de cadre sau la numirea acestuia în funcție militară în ordinea promovării în serviciul militar.

(2) Recalificarea profesională și ridicarea calificării a militarilor se efectuează în instituții de învățământ ale învățământului profesional.

Stagierea militarului se efectuează în organele de conducere militară, unitățile militare ale Forțelor Armate, altor forțe armate, formațiunilor și organelor militare (speciale).

(3) Recalificarea profesională a militarului se efectuează la numirea militarului în funcție militară la o nouă specialitate de evidență militară.

Ridicarea calificării militarului se efectuează în măsura necesității, dar nu mai rar de o dată în trei ani.

Stagierea militarului se efectuează în cazul aflării acestuia în rezerva de cadre și în alte cazuri stabiliți de conducătorul organului administrației publice în care este prevăzut serviciul militar.

Ministrul apărării determină ordinea recalificării profesionale, ridicării calificării și stagierea militarului pe grupele funcțiilor militare.

Articolul 177. Evaluarea militarilor prin contract

(1) Evaluarea militarilor prin contract reprezintă:

a) o parte componentă a managementului resurselor umane, desfășurată în vederea identificării performanțelor profesionale ale militarilor prin contract ai Forțelor Armate, în raport cu standardele și cerințele funcțiilor deținute de aceștia, precum și potențialului de care dispun militarii evaluați, pentru identificarea posibilităților lor de dezvoltare și evoluție în cariera militară;

b) o activitate continuă de apreciere, monitorizare, consiliere și îndrumare a militarilor în procesul îndeplinirii obligațiilor funcționale sau pregătirii profesionale și de utilizare a potențialului de care aceștia dispun.

(2) Scopul activității de evaluare a militarilor prin contract constă în:

a) selectarea celor mai capabili ofițeri, subofițeri, sergenți și soldați prin în vederea promovării, dezvoltării profesionale, acordării categoriilor de calificare, precum și detașării în misiuni de serviciu, pentru a urma diferite tipuri de instruire, etc.;

b) folosirea eficientă a militarilor și numirea lor în funcții conform necesităților de serviciu;

c) conștientizarea militarilor evaluați asupra modului de îndeplinire a obligațiilor funcționale și a modalităților de îmbunătățire a performanței și potențialului acestora pe parcursul carierei militare.

(3) În raport cu perioada de timp, situațiile și componentele evaluării, activitatea de evaluare poate fi:

a) *anuală*, organizată în vederea identificării performanței și potențialului fiecărui militar, pe baza activității desfășurate în anul respectiv - de cel puțin 6 luni într-un an calendaristic, inclusiv perioada de detașare în vederea participării la diferite misiuni de serviciu sau pentru a urma diferite tipuri de instruire;

b) *specială*, organizată în vederea identificării performanței și potențialului fiecărui militar, pe baza activității desfășurate în anumite situații și pe perioade de timp mai mici de un an - pe o perioadă cuprinsă între 2 și 6 luni;

c) *a pregătirii profesionale*, organizată în vederea evidențierii rezultatelor obținute, modului de îndeplinire a obiectivelor de învățământ și comportamentului militarului pe timpul pregătirii/perfecționării în instituții de învățământ militar - cu durata de cel puțin 4 săptămâni, precum și pentru fiecare an de studiu al studenților instituțiilor de învățământ militar.

(4) Evaluarea anuală (specială) a militarilor se exprimă prin unul din următoarele calificative: excepțional, foarte bun, bun, corespunzător, mediocru sau necorespunzător.

(5) Militarii au dreptul să conteste rezultatele de evaluare anuală sau specială, atunci când nu sunt de acord cu rezultatele evaluării.

(6) Modul de organizare și efectuare a evaluării anuale, speciale și pregătirii profesionale a militarilor prin contract ai Forțelor Armate se stabilește de către Ministrul apărării.

Articolul 178. Categoria de calificare a militarului prin contract

(1) Categoria de calificare reprezintă nivelul de cunoștințe și de pregătire profesională a militarului, performanțele și progresele obținute în domeniul său de activitate.

(2) Acordarea categoriilor de calificare militarilor are drept scop motivarea acestora pentru ridicarea nivelului de cunoștințe și atingerea unui nivel înalt de profesionalism.

(3) Pentru militari se stabilesc următoarele categorii de calificare:

- a) „a doua”;
- b) „întîia”;
- c) „superioară”.

(4) Modul de acordare a categoriilor de calificare militarilor, cu excepția celor care activează în calitate de medici, farmaciști, personal medical cu studii medii și, respectiv, medici veterinari, se stabilește de către Ministrul apărării.

(5) Categoriile de calificare pentru efectivul de medici-militari și farmaciști-militari se acordă în conformitate cu actele normative ale Ministerului Sănătății.

Capitolul IV.

DATELE PERSONALE A MILITARULUI. LUCRUL CU PERSONALUL

Articolul 179. Datele personale a militarului. Dosarul personal al militarului

(1) Pentru organizarea calitativă a evidenței efectivului și monitorizarea îndeplinirii serviciului militar prin contract, centrele militare de evidență întocmesc dosare personale pentru fiecare militar încadrat în serviciul militar prin contract și le expediază în unitățile militare ale acestora în data emiterii ordinului de încadrare în serviciul militar prin contract.

(2) Pentru militarii care îndeplinesc serviciul militar în termen sau cu termen redus și care sînt încadrați în serviciul militar prin contract, dosarele personale vor fi perfectate de către unitățile militare din care fac parte.

Dosarul personal este ținut de colaboratorii serviciului personal al unității militare, pe baza regulilor stabilite de către conducătorul structurii militare corespunzătoare.

Datele din dosarul personal al militarului sînt confidențiale. Accesul la această informație este stabilit de către Ministrului apărării, în condițiile legislației în vigoare.

(3) Militarul are dreptul de a fi familiarizat cu conținutul dosarului personal.

Comandantul unității este obligat să aducă la cunoștința militarului, sub semnătură, conținutul dosarului personal cel puțin o dată pe an. În cazul transferării dintr-o structură militară în alta, eliberării din serviciul militar prin contract, comandantul va aduce la cunoștința militarului conținutul dosarului personal, sub semnătură.

(4) În cazul transferării dintr-o structură militară în alta, dosarul personal al militarului este expediat în structura militară respectivă în data emiterii ordinului de zi pe unitate referitor la excluderea din tabelul nominal al unității militare.

Capitolul V.

TIMPUL DE SERVICIU ȘI DREPTUL LA ODIHNĂ

Articolul 180. Timpul de serviciu și durata acestuia

(1) Timpul de serviciu – este perioada de timp în care militarul îndeplinește obligațiile de serviciu.

(2) Durata timpului de serviciu pentru militari nu poate depăși 40 ore pe săptămână, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod și alte acte legislative și normative. Pentru militarii prin contract se stabilește săptămâna de serviciu de cinci zile, iar pentru militarii în termen, cu termen redus și studenții instituțiilor de învățământ militar li se acordă nu mai puțin de o zi de odihnă săptămânal.

(3) Timpul de serviciu nelimitat se stabilește pentru toate categoriile de militari, în perioada:

a) de desfășurare a măsurilor legate de menținerea capacității de luptă sau declararea mobilizării;

b) de desfășurare măsurilor organizatorice legate de instruirea militară precum și pregătire de mobilizare a organelor de conducere și unităților militare;

c) îndeplinirii serviciului de luptă;

d) îndeplinirii serviciului de zi, de garnizoană, precum și de gardă;

e) desfășurării exercițiilor, antrenamentelor și ieșiri de campanii;

f) deplasărilor de serviciu;

g) controlului, evaluării și inspecției stării capacității de luptă și de mobilizare, organizarea serviciului de luptă, de zi, de garnizoană, precum și de gardă, îndeplinirea misiunilor speciale, procesului de instruire;

h) desfășurarea măsurilor pentru eliberarea ostaticilor, combaterea actelor de terorism;

i) participarea la lichidarea consecințelor accidentelor, catastrofelor și calamităților naturale;

j) participarea la operațiuni de sprijinul păcii;

k) efectuarea altor misiuni de luptă și speciale.

Articolul 181. Concediile acordate militarilor

(1) Militarilor li se acordă următoarele concedii:

a) anual obligatoriu;

b) vacanțe;

c) suplimentar;

d) medical;

e) de maternitate pentru femei;

f) pentru îngrijirea copilului;

g) pe motive familiale;

h) pentru studii și de creație.

(2) Rechemarea militarilor din concediu, cu excepția concediului de maternitate și concediului medical, se admite numai în situații de serviciu neprevăzute, în care este necesară prezența acestora în unitate, prin ordinul conducătorului structurii militare, comandantului (șefului) unității militare, care este investit cu dreptul de a acorda concediu.

(3) În caz de rechemare din concediu, militarul urmează să folosească perioada neutilizată a concediului, în temeiul ordinului conducătorului structurii militare, comandantului (șefului) unității militare investit cu dreptul de a acorda concediu, după ce a încetat situația respectivă sau în altă perioadă, stabilită prin acordul părților. Militarului rechemat din concediu i se acordă dreptul la o călătorie gratuită, precum și timpul necesar pentru călătorie (tur – retur) în localitatea, din care a fost rechemat, compensarea cheltuielilor de călătorie efectuându-se de către structura militară respectivă în baza documentelor justificative.

Articolul 182. Concediul anual obligatoriu

Durata concediului anual obligatoriu se stabilește:

a) militarului care îndeplinește serviciul militar în termen – 10 zile calendaristice;

b) militarului prin contract cu vechimea în serviciu pînă la 10 ani - 35 de zile calendaristice;

c) militarului prin contract cu vechimea în serviciu de la 10 la 15 ani - 40 de zile calendaristice;

d) militarului prin contract cu vechimea în serviciu de la 15 la 25 ani - 45 de zile calendaristice;

e) militarului prin contract cu vechimea în serviciu mai mult de 25 ani - 50 de zile calendaristice;

Absolvenților instituțiilor de învățământ militar (studii inițiale de formare sau ciclu I), imediat după absolvire li se acordă concediu obligatoriu cu durata de 30 de zile calendaristice.

Durata concediului anual obligatoriu al militarului prin contract în anul încadrării în serviciul militar și în anul eliberării din acest serviciu se calculează prin împărțirea duratei concediului anual la 12 și înmulțirea numărului de zile cu numărul de luni complete de serviciu.

(2) La solicitarea militarului prin contract, concediul anual obligatoriu poate fi divizat în perioade (părți). Durata unei perioade (părți) din concediu nu poate fi mai mică de 10 zile calendaristice.

(3) În cazuri excepționale, dacă plecarea militarului în concediu în anul curent ar putea periclita realizarea sarcinilor ce stau în fața unității militare (subdiviziunii) sau dacă există alte cauze obiective, se admite trecerea pe anul următor a concediilor neutilizate de militar pe parcursul anului, în modul stabilit de Ministrul apărării. Se interzice neacordarea concediului anual obligatoriu în decurs de doi ani consecutivi.

(4) Concediul anual obligatoriu se acordă militarilor prin contract în orice timp al anului, ținându-se cont de asigurarea menținerii stării capacității de luptă a unităților militare și de programul concediilor anuale. Au prioritate la alegerea perioadei concediului anual obligatoriu următoarele categorii de militari:

- a) care au un copil invalid pînă la vîrsta de 16 ani;
- b) părinți solitari, care educă unul și mai mulți copii în vîrstă de pînă la 16 ani;
- c) soți, în măsura posibilității, în aceeași perioadă;
- d) ale căror soții sînt în concediul de maternitate;
- e) care au doi și mai mulți copii în vîrstă de pînă la 16 ani.

Articolul 183. Vacanțele

Studentii instituțiilor de învățământ militar care au susținut cu succes sesiunile, beneficiază de următoarele vacanțe, conform programelor de învățământ ale instituțiilor respective:

vacanța de iarnă – 14 zile calendaristice;

vacanța de vară – pînă la 30 zile calendaristice.

Vacanța de vară acordată studenților instituțiilor de învățământ militar nu poate fi mai mică de 15 zile calendaristice.

Articolul 184. Concediul suplimentar

(1) Militarii care îndeplinesc obligațiile de serviciu în condiții nocive sau în zone cu pericol sporit pentru viață și sănătate, precum și participanții la acțiuni militare (de luptă) beneficiază de un concediu suplimentar de 15 zile calendaristice.

(2) Zonele cu pericol sporit pentru viață și sănătate, precum și locurile cu condiții nocive se stabilesc de Guvern.

(3) Modul acordării concediului suplimentar pentru îndeplinirea obligațiilor în condiții nocive se stabilește prin ordinul Ministrului apărării

(4) Militarilor care au dreptul concomitent la concedii suplimentare pentru îndeplinirea obligațiilor în condiții nocive sau în zone cu pericol sporit pentru viață și sănătate, precum și participanților la acțiuni militare li se acordă concediu suplimentar numai pentru unul din temeiuri, la alegerea lor.

(5) Concediul suplimentar poate fi acordat concomitent cu concediul anual obligatoriu. Concediile nefolosite de către militar în anul curent pot fi transferate pentru anul următor și nu se substituie prin compensație bănească.

Articolul 185. Concediul medical

(1) Concediile medicale se acordă militarilor prin contract în cazurile când pentru restabilirea completă a funcției și capacității de muncă după tratamentul staționar este necesar un termen de cel puțin 30 de zile. În cazuri aparte, în funcție de caracterul leziunilor, comisia medico-militară poate adopta decizii pentru 45 sau 60 de zile. În ansamblu, timpul aflării neîntrerupte la tratament și în concediul medical nu va depăși 4 luni, pentru bolnavi de tuberculoză - 12 luni, iar bolnavi cu fracturile oaselor tubulare lungi – 8 luni.

(2) Durata concediului medical nu se include în concediul anual obligatoriu.

Articolul 186. Concediul de maternitate și concediul pentru îngrijirea copilului

(1) Femeilor care îndeplinesc serviciul militar prin contract li se acordă concediu de maternitate, care include concediul prenatal cu o durată de 70 zile calendaristice și concediul postnatal cu o durată de 56, iar în cazul nașterii complicate sau al nașterii a doi sau mai mulți copii – 70 zile calendaristice, cu plata indemnizației în întregime.

(2) Femeile care îndeplinesc serviciul militar prin contract, la expirarea concediului de maternitate, în baza raportului scris, sînt în drept să utilizeze concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la atingerea vârstei de un an.

Baza de calcul a indemnizațiilor de maternitate, a indemnizației pentru creșterea copilului și a indemnizației pentru îngrijirea copilului bolnav o constituie venitul mediu lunar realizat de către militarul în ultimele 6 luni calendaristice anterioare lunii în care s-a produs evenimentul. Baza de calcul a indemnizației de maternitate acordate soției aflate la întreținerea soțului militar este venitul mediu lunar al soțului. Indemnizațiile se plătesc la locul de serviciu, de la bugetul de stat.

(3) Concediul de maternitate, concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la atingerea vârstei de un an se includ în vechimea de muncă generală, în stagiul de cotizare, precum și în serviciul militar calendaristic.

(4) Militarilor prin contract de genul masculin, la cererea lor li se poate acorda concediu parțial plătit de îngrijire a copilului pînă la atingerea vârstei de un an, în cazul decesului soției la nașterea copilului, precum și dacă acesta educă copii în vîrstă pînă la 14 ani sau copii invalizi pînă la 16 ani fără mamă, în cazul decesului ei, lipsirea de drepturi părintești, aflarea la tratament în instituție curativă și în alte cazuri de lipsă a grijii materne față de copii.

(5) În caz de necesitatea îngrijirii copilului de către militar mai mult de un an, contractul de îndeplinire a serviciului militar se suspendă în conformitate cu prezentul cod.

Articolul 187. Concediul pe motive familiale

(1) Concediul pe motive familiale cu durata de pînă la 10 zile calendaristice poate fi acordat militarilor în următoarele cazuri:

a) în caz de boală gravă sau deces al rudei, al membrilor familiei militarului (soț (soție), mamă, tată, copii, frați, surori sau alte persoane la educarea și întreținerea cărora s-a aflat militarul);

b) incendii, alte calamități naturale care au afectat familiile acestora;

c) în alte cazuri excepționale, cînd prezența militarului în familie este necesară - la decizia comandantului (șefului).

(2) Durata concediului pe motive familiale, acordat militarului se mărește proporțional numărului de zile necesare pentru deplasarea cu transportul terestru (acvatic, aerian) spre locul de folosire a concediului și înapoi.

(3) Concediul pe motive familiale se acordă militarului indiferent de utilizarea de către acesta a concediului anual obligatoriu.

Articolul 188. Concediu pentru studii și de creație

(1) Militarului i se acordă concediu de studii pentru pregătirea și susținerea examenelor de admitere la instituțiile de învățământ, în modul stabilit de legislația în vigoare.

(2) Militarului, care este deținătorul gradului științific, i se acordă concediu de creație în modul prevăzut de legislația în vigoare.

Titlul XI.
REZERVA FORȚELOR ARMATE

Capitolul I.

DISPOZIȚII GENERALE DESPRE REZERVA FORȚELOR ARMATE

Articolul 189. Formarea și destinația rezervei

(1) Rezerva Forțelor Armate se formează din supuși militari aflați la evidență care au îndeplinit serviciul militar, au fost instruiți la catedrele militare sau centrele de instruire a rezervei Forțelor Armate sau n-au îndeplinit serviciul militar pînă la 27 ani din diferite motive.

Rezerva Forțelor Armate este destinată pentru completarea Forțelor Armate la mobilizare.

Rezervistul este cetățeanul aflat în rezerva Forțelor Armate care îndeplinește obligații specifice ce asigură pregătirea lui pentru apărarea Patriei și care dispune de document de evidență militară (livret militar sau adeverință de rezervist).

(2) Rezerva Forțelor Armate este destinată pentru completarea Forțelor Armate la mobilizare.

(3) Subunități ale rezervei, precum și rezerviști aparte, pot fi antrenați pentru participare la lichidarea consecințelor calamităților naturale, avariilor tehnogene și catastrofelor.

(5) Cetățenii eliberați din serviciul militar sînt trecuți în rezerva Forțelor Armate, iar cei care la momentul eliberării au atins vîrsta-limită de aflare în cadrul rezervei sau au fost recunoscuți de către comisia medico-militară inapți pentru serviciul militar pe timp de război sînt trecuți în retragere, cu excludere din evidența militară.

Articolul 190. Structura rezervei

(1) În funcție de gradul de pregătire militară, rezerva Forțelor Armate se împarte în:

a) rezervă instruită, alcătuită din cetățenii care au îndeplinit serviciul militar, au absolvit cursurile de pregătire a rezerviștilor în cadrul centrelor de instruire a rezervei Forțelor Armate sau au absolvit cursul deplin de instruire la catedra militară;

b) rezervă neinstruită, alcătuită din cetățenii care nu au îndeplinit serviciul militar și nu au fost instruiți în specialitatea militară pînă la împlinirea vârstei de 27 de ani. Rezerviștii neinstruiți care au îndeplinit serviciul militar în calitate de rezerviști concentrați sînt transferați în rezerva instruită.

(2) În funcție de faptul dacă rezerviștii sînt sau nu repartizați în funcții în unitățile militare, rezerva Forțelor Armate se împarte în:

a) rezervă activă, alcătuită din rezerviștii repartizați în funcții militare în marile unități, unități și instituții ale Forțelor Armate, în corespundere cu planul de completare;

b) rezervă pasivă (resurse disponibile), alcătuită din rezerviștii care nu sînt repartizați în funcții și care pot completa, în caz de necesitate, rezerva activă.

(3) Conform indicelui de vîrstă, rezerva Forțelor Armate se împarte în:

1) rezervă de clasa I, în care se află rezerviștii pînă la împlinirea vârstei:

a) soldații, sergenții și subofițerii - de 45 de ani;

b) ofițerii inferiori și superiori - de 55 de ani;

c) ofițerii cu grade supreme - de 60 de ani;

2) rezerva de clasa II, în care se află rezerviștii:

a) soldații, sergenții și subofițerii - de la 45 de ani pînă la împlinirea vârstei de 50 de ani;

b) ofițerii inferiori și superiori - de la 55 de ani pînă la împlinirea vârstei de 60 de ani;

c) ofițerii cu grade supreme - de la 60 de ani pînă la împlinirea vârstei de 65 de ani.

(4) După atingerea limitei de vîrstă de aflare în rezerva de clasa I, cetățenii sînt trecuți în rezerva de clasa II. În acest caz, rezerviștii aflați în componența rezervei active sînt trecuți, de regulă, în componența rezervei pasive.

(5) Limita de vîrstă de aflare în rezerva de clasa II este, concomitent, și limita de vîrstă de aflare în rezerva Forțelor Armate. După atingerea limitei de vîrstă de aflare în rezerva Forțelor Armate, rezerviștii sînt trecuți în retragere și excluși din evidența militară.

Articolul 191. Pregătirea rezerviștilor

(1) Pregătirea rezerviștilor se efectuează în conformitate cu planul de pregătire a rezervei, la concentrări militare.

(2) Concentrările militare, în funcție de scopul pregătirii, se efectuează pentru:

- a) obținerea unei specialități militare;
- b) perfecționarea cunoștințelor militare și avansarea în funcție;
- c) pregătirea pe specialități deficitare.

Organizarea concentrărilor militare în alte scopuri nu se admite.

(3) Durata concentrărilor militare, locul și timpul petrecerii lor se stabilesc de Ministrul Apărării.

(4) Durata unei concentrări militare este de cel mult doua luni. Rezervistul, în timpul aflării în rezervă, poate fi chemat la concentrări militare de cel mult 5 ori.

(5) În scopul verificării deprinderilor și efectuării încheșării de luptă, rezerviștii pot fi chemați la exerciții de mobilizare, dar nu mai des decît o dată la 5 ani. Durata unui exercițiu de mobilizare nu poate depăși 10 zile.

(6) Rezerviștii pot fi chemați la antrenamentele de mobilizare în scopul verificării capacității de luptă a unităților militare pe un termen de o zi, dar nu mai des decît o dată pe an.

(7) Participarea rezerviștilor la exercițiile și antrenamentele de mobilizare nu influențează condițiile de chemare la concentrările militare.

(8) Concentrările militare, exercițiile și antrenamentele de mobilizare se desfășoară în temeiul hotărârii de Guvern.

Articolul 192. Asigurarea pregătirii rezerviștilor

(1) Asigurarea pregătirii rezerviștilor cu armament, tehnică, muniții și alte mijloace tehnico-materiale se efectuează din contul mijloacelor de aprovizionare curentă a unităților militare. Modul de folosire temporară în aceste scopuri a rezervelor tehnico-materiale, limita consumului resurselor tehnicii și armamentului, precum și modul de recuperare a mijloacelor materiale consumate și cel de deservire a armamentului, tehnicii militare și speciale utilizate la pregătirea rezerviștilor, se stabilesc de către conducătorii autorităților administrației publice centrale în care este prevăzut serviciul militar.

(2) Asigurarea financiară a rezerviștilor concentrați se efectuează din contul bugetului de stat, în modul stabilit de Guvern.

Capitolul II.

AFLAREA CETĂȚENILOR ÎN REZERVĂ

Articolul 193. Aflarea în componența rezervei active

(1) În componența rezervei active a Forțelor Armate sînt incluși, de regulă, rezerviștii instruiți militar și care se referă, conform indicelui de vîrstă, la rezerva de clasa I.

(2) La includerea rezervistului în componența rezervei active se examinează calitățile lui morale și psihologice, nivelul pregătirii militare, starea sănătății și, în baza rezultatelor examinării, se stabilește funcția pentru care acesta este repartizat.

(3) În cazul includerii în componența rezervei active a rezervistului neinstruit militar, acesta este concentrat pentru instruire militară nu mai târziu de 6 luni din momentul includerii lui în componența rezervei active.

(4) Cu rezervistul inclus în componența rezervei active poate fi încheiat un contract de aflare în rezerva activă, în modul stabilit de Ministrul apărării. În acest caz, rezervistul beneficiază de drepturi suplimentare stabilite de legislație.

(5) Principiile și modul de încheiere a contractului, lista unităților militare ale Forțelor Armate, care se completează cu rezerviști prin contract, precum și termenele de trecere a acestor unități la principiul mixt de completare cu rezerviști, se stabilesc de către Statul Major General al Armatei Naționale.

(6) Contractul de aflare în rezerva activă se încheie între rezervist, unitatea militară și conducătorul organului administrativ-militar pe un termen de 5 ani. La expirarea termenului contractului, cu acordul părților contractante, contractul poate fi prelungit.

Articolul 194. Acordarea gradelor militare rezerviștilor din componența rezervei active

(1) Gradele militare ordinare pot fi acordate rezerviștilor aflați în componența rezervei active numai după efectuarea concentrărilor militare sau a exercițiilor de mobilizare și susținerea examenelor, în modul stabilit de Ministerul Apărării.

(2) Termenele de aflare a rezerviștilor în gradele militare pentru conferirea următorului grad militar se stabilesc:

- a) pentru soldați și sergenți în rezervă (în fiecare grad militar) – 4 ani;
- b) pentru subofițerii în rezervă (în fiecare grad militar) - 9 ani;
- c) pentru ofițerii în rezervă cu gradul militar de:
  - locotenent în rezervă - 4 ani;
  - locotenent major în rezervă – 5 ani;
  - căpitan în rezervă - 5 ani;
  - maior în rezervă - 6 ani;

- locotenent-colonel în rezervă - 7 ani.

(3) Gradele militare se acordă rezerviștilor, după cum urmează:

a) soldaților și sergenților în rezervă, pînă la gradul militar “sergent major în rezervă”, inclusiv de către conducătorul organului administrativ-militar teritorial;

b) subofițerilor în rezervă, pînă la gradul militar de “plutonier adjutant”, inclusiv - de către conducătorul organului administrativ- militar central;

c) ofițerilor în rezervă, pînă la gradul militar de “colonel în rezervă”, inclusiv - de către Ministrul apărării.

(4) Gradul militar maximal care poate fi acordat rezervistului aflat în componența rezervei active este de “colonel în rezervă”.

(5) Acordarea gradelor militare în rezervă înainte de termen nu se permite.

Articolul 195. Protecția socială a rezerviștilor aflați în componența rezervei active în bază de contract

Rezerviștii aflați în componența rezervei active în bază de contract, în caz de îndeplinire a condițiilor contractului, beneficiază de:

a) indemnizații bănești în mărimea stabilită de Guvern - la încheierea concentrărilor militare sau a exercițiilor de mobilizare;

b) 5 zile de concediu suplimentar la concediul ordinar la locul de muncă (inclusiv la agenții economici, indiferent de tipul de proprietate) - rezerviștii aflați în componența rezervei active mai mult de 15 ani;

c) asistență medicală în instituțiile medico-militare în baza poliței de asigurare medicală - rezerviștii aflați în componența rezervei active mai mult de 20 de ani;

d) dreptul la pensie pentru limită de vîrstă: cu un an înainte de atingerea vîrstei de pensionare stabilite de legislație - rezerviștii aflați în componența rezervei active mai mult de 5 de ani; cu doi ani înainte de atingerea vîrstei de pensionare stabilite de legislație - rezerviștii aflați în componența rezervei active mai mult de 10 de ani; cu trei ani înainte de atingerea vîrstei de pensionare stabilite de legislație - rezerviștii aflați în componența rezervei active mai mult de 15 de ani; cu patru ani înainte de

atingerea vârstei de pensionare stabilite de legislație - rezerviștii aflați în componența rezervei active mai mult de 20 de ani; cu cinci ani înainte de atingerea vârstei de pensionare stabilite de legislație - rezerviștii aflați în componența rezervei active mai mult de 25 de ani;

e) adaos la pensie în mărime de: două procente pentru aflarea în rezerva activă conform contractului de 5 ani; patru procente pentru aflarea în rezerva activă conform contractului de 10 ani; șase procente pentru aflarea în rezerva activă conform contractului de 15 ani; opt procente pentru aflarea în rezerva activă conform contractului de 20 ani; zece procente pentru aflarea în rezerva activă conform contractului de 25 ani și mai mult.

Articolul 196. Rezerva pasivă

(1) Rezerviștii care nu sînt incluși în componența rezervei active formează rezerva pasivă a Forțelor Armate.

(2) Rezervistul aflat în componența rezervei pasive nu poate fi chemat la concentrări, exerciții și antrenamente de mobilizare.

Capitolul III.

GESTIONAREA REZERVEI FORȚELOR ARMATE

Articolul 197. Modul de gestionare a rezervei Forțelor Armate la declararea mobilizării

Rezerva Forțelor Armate, la declararea mobilizării, se gestionează conform destinației, în modul stabilit de legislație.

Articolul 198. Concentrările speciale

(1) Rezerviștii pot fi chemați la concentrări speciale pentru participare la lichidarea consecințelor calamităților naturale, avariilor tehnogene și catastrofelor.

(2) Numărul rezerviștilor chemați la concentrări speciale și durata concentrărilor se stabilesc prin hotărîre de Guvern.

(3) Asigurarea financiară și materială a rezerviștilor chemați la concentrări speciale se efectuează din contul bugetului de stat.

(4) Rezerviștii care participă la concentrări speciale pot beneficia de drepturi suplimentare conform hotărîrii Guvernului.

(5) Participarea rezerviștilor la concentrări speciale nu influențează condițiile de chemare a acestora la concentrări militare.

Titlul XII.

ÎNSEMNELE MILITARE

Articolul 199. Drapelul de luptă

(1) Drapelul de luptă – este un simbol militar care indică apartenența unității la Forțele Armate.

(2) Drapelul de luptă – este înmînat fiecărei unități militare o dată cu constituirea acesteia.

Drapelul de luptă se păstrează în cadrul unității militare pe toată perioada existenței acesteia. Drapelul de luptă se află tot timpul în unitate, iar pe timp de luptă în regiunea acțiunilor militare.

(3) Tot efectivul unității este obligat să apere cu devotament și curaj Drapelul de luptă pe timp de război și să nu permită capturarea lui de către adversar.

În cazul pierderii Drapelului de luptă unitatea militară urmează a fi desființată.

(4) Regulamentul cu privire la Drapelul de luptă se aprobă de către Președintele Republicii Moldova - Comandantul suprem al Forțelor Armate.

Articolul 200. Uniforma militară

(1) Uniforma militară este un complet de îmbrăcăminte și încălțăminte standardizat după aspectul exterior, precum și echipamentul militar destinat portului pentru militari.

(2) Pe uniforma militară se poartă distincțiile de stat și alte distincții militare stabilite în modul corespunzător.

(3) Uniforma militară și distincțiile militare se aprobă de către Președintele Republicii Moldova. Regulile de port a uniformei și a distincțiilor militare se stabilesc de către Ministrul apărării.

Regulile aprobate se răsfrîng și asupra cetățenilor eliberați din serviciu militar în rezervă sau retragere cu dreptul de a purta uniforma militară.

Militarilor le este permis portul uniformei militare care a fost stabilit la momentul eliberării din serviciul militar.

(4) Militarii au dreptul să nu poarte uniformă militară în afara zonei în care este situată unitatea militară, în timpul de odihnă, precum și în timpul concediului.

(5) Se interzice introducerea uniformei și a semnelor distinctive asemenea uniformei militare, precum și a semnelor militare distinctive pentru angajații instituțiilor publice și altor persoane, indiferent de forma de proprietate apartenența departamentală.

Articolul 201. Distincțiile militare

(1) Distincțiile militare sînt însemne faleristice corporative publice cu caracter de distincție a meritelor personale. Distincțiile cuprind cruci, medalii, inclusiv aniversative și comemorative, precum și insigne.

(2) Distincțiile militare se conferă în semn de recunoștință și de apreciere a meritelor militarilor Forțelor Armate, care s-au evidențiat în timp de pace sau în perioada operațiunilor militare.

(3) Distincțiile militare se instituie de către Președintele Republicii Moldova și se înregistrează în Armorialul General al Republicii Moldova.

Statutele distincțiilor militare se aprobă prin decretul Președintelui Republicii Moldova, iar modul de înaintare a demersurilor privind decorarea și înmînarea acestor distincții se stabilește de către Ministrul apărării.

Titlul XIII.
DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE

Articolul 202. Intrarea în vigoare a prezentului Cod

- (1) Prezentul cod intră în vigoare la 1 ianuarie 2014.
- (2) Contractele privind îndeplinirea serviciului militar, încheiate pînă la adoptarea prezentului Cod, acționează pe durata termenelor indicate în aceste contracte.

Articolul 203. Aducerea legislației în concordanță cu prezentul Cod

- (1) Se propune Președintelui Republicii Moldova să aducă actele sale normative în concordanță cu prezentul Cod.
- (2) Guvernul, în termen de un an de la data publicării prezentului cod:
  - a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu dispozițiile prezentului Cod;
  - b) va aduce actele sale normative în concordanță cu dispozițiile prezentului Cod;
  - d) va adopta actele normative necesare executării prevederilor prezentului Cod;
  - e) va asigura revizuirea și abrogarea de către ministere și departamente a actelor lor normative ce contravin prezentului Cod;

f) va întreprinde alte măsuri de punere în aplicare a prezentului Cod, de studiere și aplicare a prevederilor acestuia de către subiecții de drept.

(3) La intrarea în vigoare a prezentului Cod:

- **Articolul 22.** ”Forțele Protecției Civile” din Legea nr.271-XIII din 09 noiembrie 1994 cu privire la protecția civilă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.20, art.231) se modifică și se completează după cum urmează:

1. Din alin.(15) sintagma ”unitățile militare ale Ministerului Apărării” se exclude.

2. Se completează cu un alineat nou (16):

”(16) Antrenarea unităților Forțelor Armate în soluționarea problemelor ce țin de executarea lucrărilor de salvare și a altor lucrări de neamînat în condițiile situațiilor excepționale și la lichidarea efectelor lor se efectuează, în exclusivitate, în temeiul hotărârii Parlamentului, iar în situații de criză (excepționale), în temeiul decretului Președintelui Republicii Moldova, în condițiile prevăzute de Codul militar al Republicii Moldova.”

- Legea nr.320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.42-47/145 din 01.03.2013) se modifică și se completează după cum urmează:

1. **Articolul 20.** „Investigarea infracțiunilor și contravențiilor, urmărirea penală”, se completează cu litere noi:

f)¹ să acorde suport tuturor autorităților administrației publice locale și organelor administrativ-militare în vederea luării cetățenilor la evidența militară, încorporării lor în serviciul militar sau în serviciul civil (de alternativă), prezentării rezerviștilor la concentrări militare și să exercite controlul asupra respectării de către cetățeni a regulilor de evidență militară;

f)² să întreprindă măsuri în vederea căutării, reținerii și predării rezerviștilor și recruților care nu s-au prezentat, conform ordinului de chemare la organele

administrativ-militare, precum și căutării, reținerii și predării militarilor care au părăsit fără permisiune locul de serviciu și celor reținuți de organele de drept - organelor de comendare militară.”

2. **Articolul 21.** ”Menținerea, asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice, protecția drepturilor și a intereselor legitime ale persoanei și comunității”, se completează cu litere noi:

„r) la declararea stării de asediu sau de război, în cooperare cu Statul Major General, la operații (acțiuni) de apărare a Republicii Moldova, în special la prevenirea acțiunilor îndreptate împotriva independenței și integrității Republicii Moldova, la paza căilor de comunicație, la evacuarea populației din zonele supuse atacurilor, la lupta împotriva grupurilor de cercetare-diversiune.

s) asigură pregătirea subdiviziunilor structurale, unităților(subunităților) pentru participarea la operații (acțiuni) de apărare a Republicii Moldova în conformitate cu Planul de întrebuințare a Forțelor Armate.”

- Legea nr.283 din 28 decembrie 2011 cu privire la Poliția de Frontieră (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.76-80/245 din 20.04.2012) se completează după cum urmează:

Articolul 6. ”Atribuțiile Poliției de Frontieră”

Aliniatul (1) se completează cu litere noi:

„i) la declararea stării de asediu sau de război, în cooperare cu Statul Major General, la operații (acțiuni) de apărare a Republicii Moldova, în special la prevenirea, depistarea, constatarea și cercetare a acțiunilor ilegale la frontiera de stat, precum și de combatere a criminalității transfrontaliere, la evacuarea populației din zonele supuse atacurilor, la lupta împotriva grupurilor de cercetare-diversiune;

j) asigură pregătirea subdiviziunilor structurale, unităților(subunităților) pentru participarea la operații (acțiuni) de apărare a Republicii Moldova în conformitate cu Planul de întrebuințare a Forțelor Armate;

k) să prezinte informația privind recruții și rezerviștii care au părăsit /sosit în Republica Moldova.”

Articolul 204. Abrogarea unor acte legislative

(1) La intrarea în vigoare a prezentului Cod, se abrogă:

a) Legea nr.1244-XV din 18.07.2002 „Cu privire la rezerva Forțelor Armate” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.124-125, art.989), cu modificările și completările ulterioare;

b) Legea nr.1245-XV din 18.07.2002 „Cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei”, (Monitorul Oficial, 2002, nr.137-138 art.1054), cu modificările și completările ulterioare;

c) Legea nr.1477-XV din 22.11.2002 “Cu privire la răspunderea materială a militarilor” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.190-197, art.1437), cu modificările și completările ulterioare;

d) Legea nr.345-XV din 25.07.2003 „Cu privire la apărarea națională” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.200-203, art.775), cu modificările și completările ulterioare;

e) Legea nr.162-XVI din 22.07.2005 „Cu privire la statutul militarilor”, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.129-131, art.618), cu modificările și completările ulterioare;

f) Legea nr.52 din 02.03.2007 ”Cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare” (Monitorul Oficial, 2007, nr.78-81, art.356).

(2) Actele legislative și alte acte normative în vigoare ce reglementează raporturile în domeniul militar și alte raporturi nemijlocit legate de acestea se vor aplica în măsura în care nu contravin prezentului Cod.

**PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI**